

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ODBORNÉ VZDELÁVANIE
NA STREDNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH ŠKOLÁCH**

**ŠTUDIJNÝ ODBOR : 5315 N ZDRAVOTNÍCKY ZÁCHRANÁR
5315 N ZDRAVOTNÍCKA ZÁCHRANÁRKA**

Vydalo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky pod číslom S22461-
2023-OZV-1 s účinnosťou od 1. septembra 2023.

Názov: Štátny vzdelávací program pre odborné vzdelávanie na stredných zdravotníckych školách v študijnom odbore: **5315 N ZDRAVOTNÍCKY ZÁCHRANÁR a 5315 N ZDRAVOTNÍCKA ZÁCHRANÁRKA** (ďalej len „zdravotnícky záchranár“)

Spracovali: prof. PhDr. Mgr. Monika Jankechová, PhD.; PhDr. Dana Zvalová, PhD.; PhDr. Monika Flochová, SZŠ Rožňava a členovia Rady Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre tvorbu a hodnotenie štátnych vzdelávacích programov odbornej prípravy vzdelávania pre zdravotnícke študijné odbory na stredných zdravotníckych školách.

Spolupracovali: Mgr. Eva Kabinová, SZŠ Strečnianska, Bratislava,

Vydanie: 3. revidované

Text neprešiel jazykovou úpravou

Účinnosť: od 1. septembra 2023, začínajúc 1. ročníkom

Obsah

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	5
1.1 FUNKCIA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	5
1.2 ŠTRUKTÚRA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	6
2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA	7
3 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	8
3.1 ORGANIZAČNÉ PODMIENKY NA VÝCHOVU A VZDELÁVANIE V JEDNOTLIVÝCH FORMÁCH VZDELÁVANIA	8
3.2 FORMY PRAKTICKÉHO VYUČOVANIA	8
3.3 SPÔSOB A PODMIENKY PRIEBEHU A UKONČOVANIA VZDELÁVANIA NA STREDNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH ŠKOLÁCH, VYDÁVANIE DOKLADU O ZÍSKANOM VZDELANÍ	9
3.4 POVINNÉ MATERIÁLNO-TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ ZABEZPEČENIE	9
3.5 PODMIENKY NA ZABEZPEČENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ	13
3.6 PERSONÁLNE PODMIENKY	14
4 OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI.....	17
5 PROFIL ABSOLVENTA	18
5.1 CELKOVÁ CHARAKTERISTIKA ABSOLVENTA	18
5.2 KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	19
5.4 ODBORNÉ KOMPETENCIE	20
6 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU ŠTUDIJNÉHO ODBORU 5315 N ZDRAVOTNÍCKY ZÁCHRANÁR.....	23
6.1 POPIS VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	23
6.2 ZÁKLADNÉ ÚDAJE.....	24
6.3 POŽIADAVKY ZDRAVOTNEJ SPÔSOBILOSTI NA UCHÁDZAČA.....	25
7 UČEBNÉ PLÁNY ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	26
7.1 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE ODBORNÚ ZLOŽKU VZDELÁVANIA PRE 2 - ROČNÉ DENNÉ POMATURITNÉ KVALIFIKAČNÉ ŠTÚDIUM.....	26
7.2 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE DENNÉ DVOJROČNÉ ŠTÚDIUM.....	27
7.3 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE 3 - ROČNÉ POMATURITNÉ KVALIFIKAČNÉ ŠTÚDIUM-VEČERNÉ EXTERNÉ	27
7.4 RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE EXTERNÉ TROJROČNÉ - VEČERNÉ ŠTÚDIUM	28
7.5 POZNÁMKY K RÁMCOVÉMU UČEBNÉMU PLÁNU	28
8 VZDELÁVACIE OBLASTI.....	30
8.1 ODBORNÉ VZDELÁVANIE	30
8.2 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY ODBORNÉHO VZDELÁVANIA.....	30
8.3 UČEBNÉ OSNOVY ODBORNÝCH PREDMETOV	30
LATINSKÝ JAZYK.....	31
ANATÓMIA A FYZIOLOGIA	35
PREVENTÍVNE LEKÁRSTVO	42
KLINICKÁ PROPEDEUTIKA.....	47
VNÚTORNÉ LEKÁRSTVO	52

CHIRURGIA.....	59
PEDIATRIA.....	68
GYNEKOLÓGIA A PÔRODNÍCTVO	74
NEUROLÓGIA.....	78
PSYCHIATRIA	82
FARMAKOLÓGIA	87
ANESTÉZIOLÓGIA A INTENZÍVNA MEDICÍNA	92
URGENTNÁ MEDICÍNA	98
ZÁCHRANNÁ ZDRAVOTNÁ SLUŽBA	105
OŠETROVATELSKÉ TECHNIKY	113
PRÁVO A LEGISLATÍVA.....	121
PSYCHOLÓGIA A KOMUNIKÁCIA	127
ZDRAVOTNÍCKA ETIKA.....	132
ODBORNÁ KLINICKÁ PRAX – ZÁCHRANNÁ ZDRAVOTNÁ SLUŽBA	137
PRÍLOHOVÁ ČASŤ.....	152
PRÍLOHA 1	152
<i>Vymedzenie pojmov v štátnom vzdelávacom programe</i>	<i>152</i>
PRÍLOHA 2.....	155
<i>Odporúčané postupy na kontrolu a hodnotenie žiakov</i>	<i>155</i>
PRÍLOHA 3.....	160
ODPORÚČANÉ ZÁSADY PRE TVORBU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	160
PRÍLOHA 4	161
<i>Odporúčané edukačné zdroje a didaktická technika.....</i>	<i>161</i>

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Štátny vzdelávací program je najvyšším kurikulárnym dokumentom. Predstavuje východisko a záväzný dokument pre vytvorenie školských vzdelávacích programov.

Odborné vzdelávanie a príprava smeruje k získaniu kľúčových, všeobecných a odborných kompetencií, ku komplexnejším a prakticky zameraným vedomostiam a zručnostiam, ktoré umožnia rozvoj a celkový úspech jednotlivcov na základe vlastnej aktivity, sebauvedomenia a spolupráce nielen v známych situáciách, javoch a problémoch, ale aj v nových podmienkach ich riešenia a aplikácie.

1.1 Funkcia štátneho vzdelávacieho programu

Štátny vzdelávací program (ďalej len „ŠVP“) pre odborné vzdelávanie a prípravu (ďalej len „OVP“) vymedzuje požiadavky štátu o zameraní, obsahu a výsledkoch OVP pre daný zdravotnícky študijný odbor. **ŠVP je:**

- a) štátom vydaný kurikulárny dokument, ktorý vymedzuje povinný obsah výchovy a vzdelávania a záväzné požiadavky na vzdelávanie na danom stupni vzdelania pre daný zdravotnícky študijný odbor – vzdelávacie výstupy, ktoré musí žiak a účastník výchovy a vzdelávania (ďalej len „žiak“) po ukončení štúdia dosiahnuť a preukázať,
- b) záväzný dokument, ktorý sú školy povinné rešpektovať a rozpracovať do svojich školských vzdelávacích programov,
- c) otvorený kurikulárny dokument, ktorý sa bude podľa potrieb a požiadaviek inovovať.

ŠVP je postavený na týchto **princípoch:**

- a) znížený dôraz na obsah vzdelávania, zvýšenie dôrazu na požadované kompetencie a výsledky vzdelávania,
- b) podpora autonómie a zodpovednosti škôl, pluralitného vzdelávacieho prostredia a vytvorenia konkurenčného prostredia medzi školami,
- c) rozvoj individuality každého jednotlivca,
- d) dôraz na požadované kľúčové kompetencie pre výkon povolania,
- e) akcent na cieľovú kvalitu osobnosti žiaka ako potenciálneho zamestnanca,
- f) podpora zvýšenia kvality a efektivity vzdelávania vo vzťahu k rešpektovaniu vzdelávacích potrieb, študijných predpokladov, reálnych vzdelávacích podmienok, špecifických potrieb trhu práce v regiónoch škôl, dosiahnutých výsledkov práce školy, umožnenie rýchlych a potrebných inovácií, zlepšenie pedagogického a sociálneho prostredia,
- g) posilnenie odbornej a pedagogickej zodpovednosti a autonómie učiteľov,
- h) záväzný podklad pre tvorbu školských vzdelávacích programov.

Cieľom ŠVP je:

- a) pripraviť žiakov na úspešný a zmysluplný osobný, občiansky a pracovný život,
- b) usilovať o lepšie uplatnenie absolventov škôl na trhu práce,
- c) pripraviť absolventov na ďalšie vzdelávanie.

ŠVP pre odborné vzdelávanie v danom zdravotníckom študijnom odbore vydáva a zverejňuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky po prerokovaní so zamestnávateľmi, zriaďovateľmi škôl a stavovskou organizáciou podľa vecnej pôsobnosti k príslušnému študijnému odboru.

1.2 Štruktúra štátneho vzdelávacieho programu

ŠVP v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) **stanovuje:**

- a) názov vzdelávacieho programu,
- b) ciele výchovy a vzdelávania v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- c) profil absolventa vo vzťahu k požiadavkám zamestnávateľov – kvalifikačné požiadavky, t. j. vzdelávacie výstupy,
- d) vzdelávacie oblasti,
- e) vzdelávacie štandardy,
- f) charakteristiku odboru vzdelávania, jeho dĺžku, formu výchovy a vzdelávania, vyučovací jazyk,
- g) stupeň vzdelania a príslušnú úroveň Slovenského kvalifikačného rámca a Európskeho kvalifikačného rámca, ktorý sa dosiahne absolvovaním vzdelávacieho programu (SKKR/EKR) a medzinárodnej štandardnej klasifikácie vzdelávania (ISCED),
- h) podmienky prijímania uchádzača na štúdium,
- i) formy praktického vyučovania,
- j) rámcové učebné plány,
- k) pedagogicko-organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách výchovy a vzdelávania,
- l) spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní,
- m) povinné personálne zabezpečenie,
- n) povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výučby,
- o) podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní,
- p) osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov s nadaním, v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania,
- q) osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov
- r) zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov.

2 CIELE VYCHOVY A VZDELÁVANIA

Cieľom výchovy a vzdelávania na výkon zdravotníckeho povolania je umožniť žiakovi:

- a) získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych spôsobilostí a písomných spôsobilostí, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku a cudzom jazyku, matematickej gramotnosti a kompetencie v oblasti prírodných vied a technológií, k celoživotnému učeniu, sociálne kompetencie a občianske kompetencie, podnikateľské schopnosti a kultúrne kompetencie,
- b) ovládať aspoň dva cudzie jazyky a vedieť ich používať,
- c) naučiť sa správne identifikovať a analyzovať problémy a navrhovať ich riešenia a vedieť ich riešiť,
- d) rozvíjať manuálne zručnosti, tvorivé, psychomotorické schopnosti, aktuálne poznatky a pracovať s nimi v oblastiach súvisiacich s nadväzujúcim vzdelávaním alebo na trhu práce,
- e) posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,
- f) získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- g) pripraviť sa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti, v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami náboženskej tolerancie,
- h) naučiť sa rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť a celoživotne sa vzdelávať,
- i) pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť,
- j) naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeľudské etické hodnoty.

3 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Pre vzdelávanie v súlade s týmto ŠVP je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú základné požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov, normatívo materiálo-technického a priestorového vybavenia škôl, vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania v danom odbore vzdelávania. Iba ucelený, vzájomne sa podmieňujúci komplex požiadaviek umožní vytvoriť optimálne vzdelávacie prostredie.

3.1 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách vzdelávania

Vzdelávací program je určený pre študijný odbor **5315 N zdravotnícky záchranár** sa zameriava na výkon zdravotníckeho povolania pre oblasť prednemocničnej zdravotnej starostlivosti v ambulanciách záchranej zdravotnej služby, v mobilných intenzívnych jednotkách a základných zložkách integrovaného záchranného systému. Jeho obsah a štruktúra poskytuje široký odborný profil, ktorý je zárukou prípravy absolventov schopných samostatne vykonávať základné zdravotnícke záchrannárske činnosti v oblasti prednemocničnej zdravotnej starostlivosti.

Z hľadiska jeho použitia pre cieľové skupiny vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky sa vzdelávanie uskutočňuje formou:

- denného dvojročného pomaturitného kvalifikačného štúdia pre absolventov strednej školy s maturitou,
- externého (večerného) trojročného pomaturitného kvalifikačného štúdia pre absolventov strednej školy s maturitou.

Absolventi tohto vzdelávacieho programu získajú úplné stredné odborné vzdelanie. Výstupným dokladom o získanom vzdelaní je maturitné vysvedčenie a dodatok k vysvedčeniu o maturitnej skúške. Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov v stredných zdravotníckych školách sú exkurzie a kurzy, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu; Vzhľadom na požadované vedomosti a zručnosti absolventov efektívne využívať možnosti výpočtovej techniky, môže škola realizovať pre žiakov v študijných odboroch poskytujúcich úplné stredné odborné vzdelanie vzdelávacie aktivity zamerané na získanie niektorého medzinárodne uznávaného certifikátu potvrdzujúceho úroveň dosiahnutých vedomostí a zručností v oblasti počítačovej gramotnosti. Vzdelávacie aktivity je možné organizovať vo výchovno-vzdelávacích zariadeniach alebo v inom vzdelávacom zariadení, ktoré určí škola.

3.2 Formy praktického vyučovania

Praktické vyučovanie je neoddeliteľnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy v stredných zdravotníckych školách. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie si požadovaných praktických zručností a činností. Hlavnými formami praktického vyučovania na stupni vzdelania: úplné stredné odborné vzdelanie pre zdravotnícke študijné odbory sú: praktické cvičenia v laboratórnych podmienkach v škole (v

odborných učebniach) a odborná prax, t. j. odborná klinická prax vykonávaná priebežne a súvisle na pracoviskách praktického vyučovania v zdravotníckych zariadeniach, krajskom operačnom stredisku a v záchranej zdravotnej službe. Praktická príprava sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Podmienky praktického vyučovania (odbornej klinickej praxe) v zdravotníckych a iných zariadeniach, sú jednoznačne písomne dohodnuté na základe dohody uzavretej podľa zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pri výučbe v odbornej učebni a v zmluvných pracoviskách sú nutné osobné ochranné pracovné prostriedky.

3.3 Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania na stredných zdravotníckych školách, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Úspešným absolvovaním školského vzdelávacieho programu, ktorý vychádza z tohto ŠVP, môže žiak získať úplné stredné odborné vzdelanie, ak úspešne ukončil posledný ročník najmenej štvorročného programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole. Odborné vzdelávanie a príprava sa ukončuje maturitnou skúškou. Cieľom maturitnej skúšky je overenie vedomostí, zručností a kompetencií žiakov v rozsahu učiva určeného katalógom cieľových požiadaviek, ktoré sú zároveň vzdelávacími štandardmi tohto ŠVP.

Odborná zložka maturitnej skúšky sa člení na teoretickú a praktickú časť. Praktická časť odbornej zložky maturitnej skúšky sa vykonáva ako praktická realizácia a predvedenie komplexnej úlohy, obhajoba vlastného projektu, realizácia a obhajoba experimentu, obhajoba úspešnej súťažnej práce alebo predvedenie umeleckého výkonu.

V pomaturitnom štúdiu sa zohľadňuje nadväznosť na príslušný študijný odbor. Maturitná skúška sa koná v riadnom alebo mimoriadnom skúšobnom období v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Maturitná skúška sa koná pred skúšobnou komisiou.

Úplné stredné odborné vzdelanie získavajú žiaci úspešným ukončením posledného ročníka najmenej dvojročného programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole v nadväzujúcej forme pomaturitného štúdia. Skúška sa skladá z teoretickej a praktickej časti odbornej zložky. Skúška sa koná v riadnom alebo mimoriadnom skúšobnom období v súlade s platnými právnymi predpismi a koná sa pred skúšobnou komisiou. Kvalifikačné pomaturitné štúdium sa ukončuje odbornou zložkou maturitnej skúšky, ktorá nebola súčasťou predtým vykonanej maturitnej skúšky.

Dokladom o získanom vzdelaní a zároveň o získanej kvalifikácii je vysvedčenie o maturitnej skúške a dodatok k vysvedčeniu o maturitnej skúške.

3.4 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie

V ŠVP sú vo všeobecnej rovine vymedzené základné podmienky na realizáciu školského vzdelávacieho programu a je úlohou školy, aby tieto podmienky nielen akceptovala, ale ich podrobnejšie konkretizovala vo vlastnom školskom vzdelávacom programe (ďalej len „ŠkVP“) podľa potrieb a požiadaviek konkrétneho študijného odboru, aktuálnych cieľov a reálnych možností. Povinnosťou škôl je dodržať a splniť normatív priestorovej, materiálnej a prístrojovej vybavenosti pre daný študijný odbor. Špecifické vybavenie odborných učební a laboratórií je potrebné zabezpečiť pre výučbu odborných predmetov a nie je možné ho nahradiť vyučovaním

na externých pracoviskách. Optimálne podmienky, podľa ktorých sa bude poskytovať tento vzdelávací program, sú nasledovné:

a) Zabezpečenie prevádzky školy

1. Školský manažment: kancelária riaditeľa školy, kancelárie pre zástupcov riaditeľa školy, kancelária pre ekonomický úsek, príručný sklad s odkladacím priestorom, sociálne zariadenie, zasadacia miestnosť.
2. Pedagogickí zamestnanci školy: zborovňa pre rokovania pedagogickej rady, kabinety pre učiteľov.
3. Nepedagogickí zamestnanci školy: kancelárie pre sekretariát a správcu, priestory pre obslužný personál (údržba, upratovanie, vodiča a pod.), príručný sklad s odkladacím priestorom, archív.
4. Hygienické priestory, sociálne zariadenia, šatne.
5. Sklady učebných pomôcok a didaktickej techniky.
6. Knižnica.

b) Makrointeriéry

1. Školská budova.
2. Školský dvor.
3. Školský internát (môže byť zabezpečený zmluvne).
4. Školská jedáleň a kuchyňa (môže byť zabezpečená zmluvne).
5. Telocvičňa (môže byť zabezpečená zmluvne).

c) Vyučovacie interiéry

1. Učebne pre teoretické vyučovanie vybavené didaktickou technikou.
2. Učebňa informatiky.
3. Odborné učebne pre teoretické a praktické vyučovanie vybavené didaktickou technikou a pomôckami:
 - odborná učebňa pre predmet anatómia a fyziológia,
 - odborná učebňa pre predmet prvá pomoc,
 - odborná učebňa pre predmet záchranná zdravotná služba.

d) Vyučovacie exteriéry: Školské ihrisko.

Normatív minimálneho priestorového a materiálno – technického vybavenia pre odborné vzdelávanie v škole :

Odborná učebňa pre predmet: ANATÓMIA A FYZIOLÓGIA

Vybavenie	Minimálny počet pre jednu učebňu
Anatomicko - fyziologické zobrazenia všetkých sústav, schémy	cca 20 ks

Trojrozmerné modely anatomických štruktúr, orgánov a ich funkcií	cca 20 ks
Ďalšie špecifické pomôcky pre jednotlivé študijné odbory (napr.: CD a DVD nosiče o prevencii, diagnostike, priebehu a terapii jednotlivých stavov a ochorení, operačných zákrokov, využití pomôcok a pod.)	
Prezentačná technika – dataprojektor, notebook, plátno, monitor	1 ks

Odborná učebňa pre predmet: PRVÁ POMOC

Počet	Zostava zdravotníckych a iných pomôcok	Spotrebný materiál	Iné
jedna	Figurína dospelého na kardiopulmonálnu resuscitáciu s možnosťou elektronickej kontroly s počítačovým vyhodnotením priebehu kardiopulmonálnej resuscitácie v tlačenej forme	zostava zdravotníckych a iných pomôcok na precvičovanie poskytovania prvej pomoci postihnutému v simulovaných podmienkach pre každého žiaka	odborná literatúra týkajúca sa poskytovania prvej pomoci
jedna	Figurína dojčat'a na kardiopulmonálnu resuscitáciu s elektronickým vyhodnocovacím zariadením na kontrolu správnosti vykonávanej resuscitácie		didaktická technika najmenej na úrovni dátového projektora s počítačom
jedna	Figurína na nácvik uvoľnenia cudzieho telesa z dýchacích ciest určená na nácvik spriechodnenia dýchacích ciest úderom do chrbta a stlačením brucha pri dusení sa cudzím telesom		
jedna	Celotelová figurína s traumatickými poraneniami; táto sa nevyžaduje, ak figurína dospelého na kardiopulmonálnu resuscitáciu má vymeniteľné časti, ktoré obsahujú aj traumatické poranenia		
jedna	Vybavená lekárnička		

Odborná učebňa pre predmet: ZÁCHRANNÁ ZDRAVOTNÁ SLUŽBA

Minimálne vybavenie učebne	Počet
Resuscitačný model na KPR s monitorom	2 ks
Resuscitačný model novorodenca	1 ks
Resuscitačný model dieťaťa	1 ks
Resuscitačné torzo	2 ks
Resuscitačné rúška	50 ks
Figurína – anatomický model	1ks
Figurína pre vedenie pôrodu/ štandardný simulátor na vedenie pôrodu.	1ks
Trenažér na intraoseálny prístup	2 ks
Trenažér na torakotomiu	1 ks
Vesta na tréning Heimlichovho manévra	1ks
Anatomický obrazový model	3 ks
Model srdca	1 ks
Model respiračného systému	1 ks
Model tráviaceho systému	1 ks
Model rúk na zabezpečenie venózneho prístupu	3 ks
Súprava na vedenie pôrodu	1 ks
Odsávačka	1 ks
Katéter na odsávanie z dýchacích ciest	10 ks
Ambuvak dospelý	2 ks
Ambuvak detský	2 ks
Resuscitačný kufrík	2 ks
Infúzne súpravy	40 ks
Infúzne roztoky	40 ks
Striekačky na jedno použitie	200 ks
Ihly	400 ks
Destilovaná voda v ampulkách 1-5 ml	400 ks
Infúzny stojan	2 ks
Výbava na pretlakovú infúziu	1 ks
Elektronický digitálny tlakomer	3 ks
Ortuťový tlakomer	10 ks
Fonendoskop	10 ks
Glukomer	2 ks
Maximálny lekársky teplomer	10 ks
Elektronický digitálny teplomer	2 ks
Kovové extenčné dlahy	2 ks
Vákuové dlahy	2 ks
Elastický obvazový materiál (rôzne šírky)	5 x 20 ks
Trojrohé šatky	15 ks

Súprava na ošetrovanie rán a zastavenie krvácania	3 sady
Sada vákuových matracov + pumpa	1 sada
Lehátko	2 ks
Nosidlá do ambulancie RZP	1 ks
Negatoskop	1 ks
Lôžková bielizeň	8 ks
Prikryvky	2 ks
Uteráky	20 ks
Vozík na znečistenú bielizeň	1 ks
Počítačová zostava (notebook) s pripojením na internet	1 ks
Datavideoprojektor	1 ks
Premietacie plátno	1 ks
Rukavice	10 balení
Dezinfekčné roztoky	
Ostatný spotrebný materiál	3 ks

3.5 Podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu, osobitne praktického vyučovania t. j. praktických cvičení v laboratórnych podmienkach v škole a odbornej praxe na pracoviskách praktického výcviku. Postupuje sa podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a ochrana pred požiarom je neoddeliteľnou súčasťou teoretického a praktického vyučovania. V priestoroch určených na vyučovanie žiakov je potrebné utvoriť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a hygieny práce. Je nevyhnutné preukázateľne poučiť žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dodržiavanie týchto predpisov vyžadovať.

V priestoroch určených na praktické vyučovanie je potrebné vytvoriť podmienky na bezpečnú prácu, dôkladne a jasne oboznámiť žiakov so všeobecne záväznými predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a technickými normami, s predpísanými technologickými postupmi, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení, používaním osobných ochranných prostriedkov a dodržiavanie týchto všeobecne záväzných právnych predpisov kontrolovať a vyžadovať. Pracovná činnosť v študijnom odbore 5315 N zdravotnícky záchranár si vyžaduje stále a priame vedenie odborného učiteľa alebo zodpovednej osoby s príslušnou odbornou spôsobilosťou podľa osobitného predpisu, pod vedením ktorej sa praktické vyučovanie vykonáva. V priebehu praktických činností sa musia používať predpísané osobné ochranné pracovné prostriedky a pomôcky v bezchybnom stave. Odborná klinická prax na pracoviskách praktického vyučovania prebieha v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov rovnako ako aj z hľadiska zdravotníckej etiky, ochrany zdravia pacientov a hygieny v skupinách s počtom najviac 6 žiakov.

3.6 Personálne podmienky

Personálne zabezpečenie odborného vzdelávania

Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov odborných predmetov, ktorí realizujú ŠkVP, musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi. Pedagogickí zamestnanci musia zabezpečiť súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom študijnom odbore v súlade so ŠVP. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci všeobecne záväzných právnych predpisov. Plnenie stanovenej miery vyučovacej a výchovnej povinnosti vyplýva zo všeobecne záväzných právnych predpisov, rámcového učebného plánu a učebného plánu pre odbornú zložku vzdelávania ŠVP. Rámcové rozvrhnutie obsahu vzdelávania je východiskom pre tvorbu učebných plánov v ŠkVP. Stanovené vzdelávacie oblasti a ich minimálne počty hodín sú záväzné, ich dodržanie v ŠkVP musí byť preukázateľné.

Kvalifikačné požiadavky na učiteľov odborných predmetov

Kvalifikačné požiadavky na učiteľov odborných predmetov v študijnom odbore zdravotnícky záchranár				
Predmet	Odborná spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania	II. stupeň vysokoškolského štúdia v príslušnom študijnom programe alebo študijnom odbore	Odborná prax najmenej 2 roky	Doplňujúce pedagogické štúdium
Latinský jazyk		klasické jazyky latinčina a starogréčtina		áno
Anatómia a fyziológia	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	sestra	ošetrovateľstvo; starostlivosť o chorých - pedagogika; starostlivosť o chorých - psychológia; učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov; pedagogika – ošetrovateľstvo; učiteľstvo odborných predmetov pre stredné zdravotnícke školy, pedagogika s predchádzajúcim ukončením študijného odboru na SZŠ; ošetrovateľstvo a rehabilitácia (ďalej len „ošetrovateľstvo“) a štátna skúška zo somatológie		
	sestra	ošetrovateľstvo a rigorózna skúška a I. atestačná skúška		
	sestra	ošetrovateľstvo a 3. stupeň vzdelania „PhD.“		
	fyzioterapeut	fyzioterapia a rigorózna skúška a		

	fyzioterapeut	I. atestačná skúška fyzioterapia a 3. stupeň vzdelania „PhD.“		
Preventívne lekárstvo	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	verejný zdravotník	verejné zdravotníctvo		
Klinická propedeutika	lekár	všeobecné lekárstvo a špecializácia v špecializačnom odbore klinická propedeutika	áno	áno
Vnútorné lekárstvo	lekár	všeobecné lekárstvo a špecializácia v špecializačnom odbore v špecializačnom odbore vnútorné lekárstvo	áno	áno
Chirurgia	lekár	všeobecné lekárstvo a špecializácia (v jednom) špecializačnom odbore chirurgia alebo úrazová chirurgia alebo detská chirurgia alebo hrudníková chirurgia alebo cievna chirurgia	áno	áno
Gynekológia a pôrodnictvo	lekár	všeobecné lekárstvo a špecializácia v špecializačnom odbore gynekológia a pôrodnictvo	áno	áno
Neurológia	lekár	všeobecné lekárstvo a špecializácia v špecializačnom odbore neurológia	áno	áno
Psychiatria	lekár	všeobecné lekárstvo a špecializácia v špecializačnom odbore psychiatria, alebo detská psychiatria	áno	áno
Pediatria	lekár	všeobecné lekárstvo a špecializácia v špecializačnom odbore pediatria	áno	áno
Farmakológia	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	farmaceut	farmácia		
Psychológia a komunikácia	psychológ	psychológia	áno	áno
	sestra	ošetrovatel'stvo		
Zdravotnícka etika	lekár	všeobecné lekárstvo	áno	áno
	zubný lekár	zubné lekárstvo		
	sestra	ošetrovatel'stvo		
	fyzioterapeut	fyzioterapia		
	verejný zdravotník	verejné zdravotníctvo		
	farmaceut	farmácia		
Právo a legislatíva		právo	áno	áno

Kvalifikačné požiadavky na učiteľov profilujúcich predmetov

Profilujúce odborné predmety v študijnom odbore zdravotnícky záchranár				
Predmet	Odborná spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania	II. stupeň vysokoškolského štúdia v príslušnom študijnom programe	Odborná prax najmenej 2 roky	Doplňujúce pedagogické štúdium
Anestéziológia a intenzívna medicína	lekár	všeobecné lekárstvo a špecializácia špecializačnom odbore anestéziológia a intenzívna medicína alebo urgentná medicína	áno	áno
Urgentná medicína	lekár	všeobecné lekárstvo a špecializácia v špecializačnom odbore urgentná medicína alebo anestéziológia a intenzívna medicína	áno	áno
Záchranná zdravotná služba – teória	lekár	všeobecné lekárstvo a špecializácia v špecializačnom odbore urgentná medicína alebo anestéziológia a intenzívna medicína	áno	áno
	zdravotnícky záchranár	urgentná zdravotná starostlivosť 1. stupeň a 2. stupeň v niektorom zdravotníckom študijnom programe		
Ošetrovateľské techniky	sestra	ošetrovateľstvo	áno	áno
	zdravotnícky záchranár	urgentná zdravotná starostlivosť 1. stupeň a 2. stupeň v niektorom zdravotníckom študijnom programe		
	zdravotnícky záchranár	ošetrovateľstvo		
Záchranná zdravotná služba – cvičenia	zdravotnícky záchranár	urgentná zdravotná starostlivosť 1. stupeň a 2. stupeň v niektorom zdravotníckom študijnom programe	áno	áno
	zdravotnícky záchranár	ošetrovateľstvo		
Odborná klinická prax	zdravotnícky záchranár	urgentná zdravotná starostlivosť 1. stupeň a 2. stupeň v niektorom zdravotníckom študijnom programe	áno	áno
	sestra	ošetrovateľstvo		

4 OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

Do stredných zdravotníckych škôl môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotný stav posúdil a na prihláške potvrdil pediater poskytujúci všeobecnú starostlivosť pre deti a dorast, v prípade externej formy štúdia aj všeobecný lekár pre dospelých. Do študijného odboru zdravotnícky záchranár môžu byť prijatí žiaci, ktorí spĺňajú zdravotnú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania, vrátane opatrení pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

Do študijného odboru **5315 N zdravotnícky záchranár** môže byť prijatý aj uchádzač so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Okrem posúdenia kritérií zdravotnej spôsobilosti pre uchádzača o zdravotnícke študijné odbory podľa osobitného predpisu¹⁾ je od uchádzača so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami požadovaný odborný posudok poradenského zariadenia o spôsobilosti na štúdium na strednej zdravotníckej škole.

Ak poradenské zariadenie odporučí uchádzačovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami štúdium na strednej zdravotníckej škole a uchádzač splní podmienky úspešného prijímacieho konania, stredná zdravotnícka škola uchádzača na štúdium prijme, podľa poradia v zozname úspešných uchádzačov prijímacieho konania.

1) Vyhláška MZ SR č. 364/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá zdravotnej spôsobilosti pre uchádzačov o zdravotnícke študijné odbory

5 PROFIL ABSOLVENTA

5.1 Celková charakteristika absolventa

ŠVP pre študijný odbor **5315 N zdravotnícky záchranár** má poskytnúť základný rámec, pravidlá a požiadavky pre tvorbu ŠkVP. ŠVP neslúži na priame vyučovanie, ale je iba podkladom, spolu so všeobecne záväznými právnymi predpismi, pre tvorbu školských vzdelávacích programov. Široké profilovanie absolventov so zameraním na kľúčové kompetencie umožňuje pripraviť žiakov na komplexné riešenie odborných problémov, ale aj na ich pohotovú adaptabilitu a prispôsobenie sa pre prácu v nových podmienkach (v závislosti od trhu práce), pre uplatňovanie nových koncepcií, metód, foriem, postupov, činností.

ŠVP zahŕňa všeobecné, odborné ako aj špecifické teoretické poznatky a ich aplikáciu v praktických činnostiach pri príprave zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú spôsobilí vykonávať odborné pracovné činnosti v neodkladnej zdravotnej starostlivosti vo všetkých ambulanciách záchranej zdravotnej služby a základných záchranných zložkách integrovaného záchranného systému (Hasičský záchranný zbor, Horská záchranná služba, Banská záchranná služba) a v Ozbrojených silách SR v zdravotníckom povolaní vo vojenskej odbornosti vojenského zdravotníctva (ďalej len „vojenské zdravotníctvo“)¹).

Náročnosť zdravotníckeho povolania si vyžaduje široký všeobecný rozhľad, rozsiahle odborné vedomosti a spôsobilosti a kladie vysoké nároky na osobnostný rozvoj. Absolvent je schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, zorganizovať, zrealizovať aktivity, vyhodnotiť svoju prácu i svojich kolegov. Dôležitou súčasťou profilu absolventa sú jeho vedomosti a spôsobilosti z oblasti starostlivosti o zdravie a jeho ochranu, z oblasti neodkladnej zdravotnej starostlivosti, záchranej zdravotnej služby, základných ošetrovateľských techník a z oblasti bezpečnosti práce.

V správaní absolventa dominuje tolerancia, empatia, asertivita, prosociálne správanie a zvládanie záťažových situácií. Absolvent je pripravený pracovať tvorivo samostatne i v tíme, v praktickej i teoretickej činnosti, je komunikatívny, zručný v nadväzovaní a sprostredkovaní kontaktov, má kultivované vystupovanie a prejav. Vyznačuje sa vysokým stupňom sebaregulácie a sebakontroly, schopnosťou spolupráce. Má predpoklady na ďalší odborný, profesionálny i osobnostný rozvoj, inováciu práce i prehlbovanie vedomostí a zručností a je naklonený a otvorený novým trendom a metódam v danej profesii.

Absolvent má predpoklady konať cieľavedome, rozvážne a rozhodne v súlade s právnymi predpismi súvisiacimi so zdravotnou starostlivosťou. Predpokladá sa jeho schopnosť samostatného ďalšieho rozvoja a štúdia odboru na základe získaných vedomostí v odborných predmetoch.

Poznámka k odkazu 1 znie:

1) § 27 ods. 3 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Absolvent študijného odboru je pripravený:

- spolupracovať so zložkami integrovaného záchranného systému v diagnostickom a liečebnom režime neodkladnej zdravotnej starostlivosti a záchrannej zdravotnej služby,
- riešiť život ohrozujúce stavy, úrazy a chorobné stavy, vyvolávajúce náhlu a neznesiteľnú bolesť v rámci záchrannej zdravotnej služby,
- podieľať sa na prevencii,
- spracovať informácie, viesť potrebnú dokumentáciu a pracovať s ňou v súlade so všeobecnými záväznými právnymi predpismi.

Absolvent sa uplatní v ambulanciách záchrannej zdravotnej služby, na urgentnom príjme ústavného zdravotníckeho zariadenia a v základných záchranných zložkách integrovaného záchranného systému (Hasičský záchranný zbor, Horská záchranná služba) alebo vo vojenskom zdravotníctve v ozbrojených silách SR, kde pracuje samostatne, alebo v tíme.

Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje nasledujúcimi kompetenciami:

5.2 Kľúčové kompetencie

Vzdelávanie je v súlade s cieľmi stredného odborného vzdelávania smeruje k tomu, aby si žiaci ďalej rozvíjali získané vedomosti a schopnosti. Kľúčové kompetencie sa musia zakomponovať do všetkých vzdelávacích oblastí. V súlade so spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií ako základným orientačným nástrojom pre vymedzenie kľúčových kompetencií ŠVP vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

- interaktívne používať vedomostí a správne sa vyjadrovať a komunikovať v štátnom a cudzom jazyku aj v hovorenej forme,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov a kriticky hodnotiť získané informácie a správne ich používať,
- schopnosť tvorivo riešiť problémy a samostatne konať v spoločenskom a pracovnom živote,
- schopnosť samostatne pracovať v rôznorodých skupinách a uplatniť sociálno-interakčné spôsobilosti,
- spôsobilosť využívať informačné a komunikačné technológie.

Absolvent má:

- zvoliť komunikatívnu stratégiu adekvátnu komunikačnému zámeru, podmienkam a normám komunikácie,
- vyjadrovať vhodným spôsobom svoj úmysel, prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne požadovanú alebo potrebnú informáciu všeobecného alebo odborného charakteru, zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor, pohotovo reagovať na nepredvídané situácie (otázka, rozhovor, anketa), uplatňovať verbálne a neverbálne prostriedky, spoločenskú a rečovú etiku a zdôvodňovať zvolené riešenie komunikačnej situácie,
- v profesijných situáciách používať výpočtovú techniku a prístupné informačné a komunikačné technológie,

- prejavovať aktívne postoje k vlastnému všestrannému telesnému rozvoju predovšetkým snahou o dosiahnutie optimálnej úrovne telesnej zdatnosti,
- vlastnú pohybovú aktivitu spojiť s vedomím potreby sústavného zvyšovania telesnej zdatnosti a upevňovania zdravia.

5.4 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má splniť tieto **výkonové štandardy vedomostí** (má poznať):

- základy latinčiny a medicínskej terminológie,
- základy anatómie, patofyziológie človeka, prostredníctvom ktorých pochopí stavbu, funkciu, vývoj organizmu a chorobných procesov v ľudskom organizme,
- základy preventívnej medicíny, aby pochopil jednotu organizmu a prostredia v zdraví i v chorobe, aby pochopil princípy práce v septickom a aseptickom prostredí,
- organizáciu zdravotnej záchranej služby, právne aspekty poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti,
- osobnosť človeka vo vývoji, v zdraví a chorobe, zvlášť jeho prežívanie, správanie a konanie v situáciách ohrozujúcich zdravie a život človeka,
- seba samého, metódy a prostriedky zvládnutia záťažových situácií, stresu,
- základné atribúty zdravia, blaha a pohody, ich zachovania, upevňovania a obnovovania, a faktory, ktoré ovplyvňujú zdravotný stav,
- základné poznatky o systémových ochoreniach,
- základnú diagnostiku a diferenciálnu diagnostiku pri systémových ochoreniach pre prácu zdravotníckeho záchranára,
- základné princípy zdravotníckej etiky, komunikácie s pacientom, jeho rodinnými príslušníkmi a zdravotníckym pracovníkom,
- vedieť spracovať informácie, viesť potrebnú dokumentáciu a pracovať s ňou v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- ovládať všeobecne záväzné právne predpisy pri využívaní rádiokomunikačných a spojovacích prostriedkov,
- základné ošetrovateľské techniky pri systémových ochoreniach,
- informatiku, metódy spracovávania údajov a informačné systémy.

b) Požadované zručnosti

Absolvent má splniť tieto **výkonové štandardy zručnosti** (musí byť schopný):

- profesionálne komunikovať,
- odobrať predpísané anamnestické údaje od osoby, od jej príbuzných a iných svedkov udalosti,
- vykonávať posudzovanie zdravotného stavu osoby a stanoviť pracovnú diagnózu,
- sledovať zdravotný stav osoby, zabezpečovať základné životné funkcie a uspokojovanie potrieb osoby,
- sledovať, merať, zaznamenávať a hodnotiť fyziologické funkcie,

- prvotne ošetriť všetky poranenia vrátane krvácania,
- vykonávať čistenie dýchacích ciest a zaisťovať priechodnosť dýchacích ciest dostupnými prostriedkami a technikami,
- používať pomôcky na zabezpečenie dýchacích ciest pri umelej pľúcnej ventilácii,
- vykonávať kardiopulmonálnu resuscitáciu,
- zabezpečiť intravenózne a intraoseálny prístup,
- vyhotovovať záznam EKG krivky a vykonávať jej posudzovanie a hodnotenie,
- používať automatický a poloautomatický externý defibrilátor,
- odvádzať prekotný pôrod, vykonávať prvé ošetrenie novorodenca, ošetrovať rodičku,
- ošetrovať pneumotorax dostupnými prostriedkami a technikami,
- zavádzať žalúdočné sondy,
- zavádzať močový katéter u žien,
- odoberať biologický materiál, kapilárnu krv a žilovú krv na diagnostické účely,
- používať imobilizačné a fixačné prostriedky na znehybnenie poranených častí tela osoby,
- ošetrovať drény, periférne cievne katétre, permanentné močové katétre, sondy, kanyly a stómie,
- ohrievať alebo chladieť osobu pri úrazoch spôsobených nízkymi alebo vysokými teplotami,
- prakticky zvládnuť prácu s transportnými pomôckami a transportnou technikou,
- ovládať postupy pri práci s tlakovými nádobami, aplikovať kyslíkovú liečbu a inhalačnú liečbu,
- ovládať postupy aplikácie liekov rôznymi formami,
- pripraviť a podať infúzne roztoky, pripraviť a riediť lieky tekutej formy,
- poskytnúť základnú a rozšírenú resuscitáciu u detí a dospelých v rámci platných doporučení,
- ovládať aktiváciu zložiek integrovaného záchranného systému pri hromadných nešťastiach,
- zabezpečovať starostlivosť o telo mŕtvej osoby,
- ovládať prácu s rádiovou, telefónnou a dátovou komunikáciou s operačným strediskom tiesňového volania záchranej zdravotnej služby a so všetkými zložkami integrovaného záchranného systému,
- ovládať prácu a hygienickú údržbu prístrojového vybavenia v ambulancii záchranej zdravotnej služby,
- podieľať sa na vytváraní bezpečného a hygienického prostredia,
- manipulovať so základnou zdravotníckou technikou a výpočtovou technikou v zdravotníctve,
- dodržiavať predpisy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a používať prostriedky protipožiarnej ochrany.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- trpezlivosťou, vytrvalosťou, flexibilitou,
- komunikatívnosťou, priateľskosťou, prosociálnym správaním,
- spoľahlivosťou a presnosťou,
- primeraným sebahodnotením, a sebadisciplínou,
- emocionálnou stabilitou,
- diskretnosťou a zodpovednosťou,
- iniciatívnosťou, adaptabilitou,
- asertívnosťou a altruizmom,
- schopnosťou zvládať záťažové životné situácie,
- schopnosťou pracovať v tíme i samostatne,
- fyzickou zdatnosťou.

6 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU ŠTUDIJNÉHO ODBORU 5315 N ZDRAVOTNÍCKY ZÁCHRANÁR

6.1 Popis vzdelávacieho programu

ŠVP pre študijný odbor zdravotnícky záchranár má poskytnúť základný rámec, pravidlá a požiadavky pre tvorbu ŠkVP. ŠVP zahŕňa všeobecné, odborné, ako aj špecifické teoretické poznatky a ich aplikáciu v praktických činnostiach pri príprave zdravotníckych záchranárov pre záchrannú zdravotnú službu, urgentný príjem ústavného zdravotníckeho zariadenia a základné záchranné zložky integrovaného záchranného systému (Hasičský záchranný zbor, Horská záchranná služba, Banská záchranná služba) a vojenské zdravotníctvo Ozbrojených síl SR, kde pracuje na pracovnej pozícii poskytujúcej bezodkladne odbornú zdravotnú, technickú a ďalšiu potrebnú pomoc v tiesni na základe pokynu koordinačného strediska alebo svojho operačného strediska tiesňového volania. Obsah vzdelania je koncipovaný tak, aby si žiaci osvojili všeobecné a odborné poznatky a zručnosti na požadovanej profesionálnej úrovni nevyhnutné na získanie odborného vzdelania a odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania zdravotnícky záchranár. Tomu zodpovedá štruktúra a obsah odbornej zložky vzdelávania vrátane odbornej klinickej praxe.

Dominantnú zložku odbornej prípravy tvoria predmety teoretického a praktického zamerania, najmä neodkladná zdravotná starostlivosť v jednotlivých klinických odboroch, anestéziológia a intenzívna starostlivosť, urgentná medicína, záchranná zdravotná služba a odborná klinická prax v ústavnej zdravotnej starostlivosti, krajskom operačnom stredisku a v záchrannej zdravotnej službe. Tieto predmety prehlbujú vzťah medzi teoretickými vedomosťami a praktickým osvojovaním si profesionálnych zručností.

Uchádzači o štúdium v **externej** (večernej) forme v dobe prijímacieho konania ako aj počas celej dĺžky štúdia musia byť v pracovnoprávnom vzťahu a pracovať v základnej zložke integrovaného záchranného systému, (Záchranná zdravotná služba, Hasičský záchranný zbor, Horská záchranná služba, Banská záchranná služba) a vo vojenskom zdravotníctve Ozbrojených síl SR na pracovnej pozícii poskytujúcej bezodkladne odbornú zdravotnú, technickú a ďalšiu potrebnú pomoc v tiesni na základe pokynu koordinačného strediska alebo svojho operačného strediska tiesňového volania.

Z hľadiska jeho použitia pre cieľové skupiny vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky sa vzdelávanie organizuje formou:

- 2 - ročného denného pomaturitného kvalifikačného štúdia pre absolventov strednej školy a
- 3 - ročného externého večerného pomaturitného kvalifikačného štúdia pre absolventov strednej školy.

Absolventi tohto vzdelávacieho programu získajú úplné stredné odborné vzdelanie a odborné vzdelanie v inom odbore vzdelania, než v ktorom vykonali maturitnú skúšku. Výstupným dokladom o získanom vzdelaní je maturitné vysvedčenie a dodatok k vysvedčeniu o maturitnej skúške. Absolvent sa uplatní vo všetkých ambulanciách záchrannej zdravotnej služby, na urgentnom prijíme ústavného zdravotníckeho zariadenia, v základných záchranných zložkách integrovaného záchranného systému (Hasičský záchranný zbor, Horská záchranná služba a Banská záchranná služba) alebo vo vojenskom zdravotníctve Ozbrojených síl SR, kde pracuje samostatne, alebo v tíme.

6.2 Základné údaje

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma štúdia:	1. Denné štúdium pre absolventov strednej školy 2. Externé (večerné) štúdium pre absolventov strednej školy
Vyučovací jazyk:	Štátny jazyk
Dĺžka vzdelávania a prípravy:	1. Denná forma - 2 roky 2. Externá (večerná) forma - 3 roky
Študijný odbor je určený pre:	Absolventov strednej školy s maturitnou skúškou.
Podmienky na prijatie do študijného odboru:	<p>Do študijného odboru zdravotnícky záchranár môžu byť prijatí žiaci, ktorí spĺňajú zdravotné kritériá na prácu v zdravotníckom povolaní a splnili podmienky prijímacieho konania.</p> <p>Vyjadrenie lekára o zdravotnom stave uchádzača musí byť pripojené.</p> <p>Profilové predmety na prijímacie skúšky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • biológia, • overenie fyzickej zdatnosti a pohybových schopností, vrátane plávania (talentová skúška), • psychodiagnostické testy. <p>Do prvého ročníka externého štúdia môžu byť prijatí absolventi strednej školy, ktorí splnili podmienky prijímacieho konania, sú držiteľmi vodičského oprávnenia kategórie B a ktorí sú v dobe prijímacieho konania ako aj počas celej dĺžky štúdia v pracovnoprávnom vzťahu a pracujú v základnej zložke integrovaného záchranného systému (Záchranná zdravotná služba, Hasičský záchranný zbor, Horská záchranná služba, Banská záchranná služba) alebo vo vojenskom zdravotníctve ozbrojených síl SR na pracovnej pozícii poskytujúcej bezodkladne odbornú zdravotnú, technickú a ďalšiu potrebnú pomoc v tiesni na základe pokynu koordinačného strediska alebo svojho operačného strediska tiesňového volania.</p>
Spôsob ukončenia štúdia:	Maturitná skúška z odbornej zložky.
Doklad o dosiahnutom vzdelaní a o získanej kvalifikácii:	<p>Vysvedčenie o maturitnej skúške a Dodatok k vysvedčeniu o maturitnej skúške.</p> <p>Absolvent v zmysle nariadenia vlády č. 513/2011 Z. z. o používaní profesijných titulov a ich skratiek viažucich sa na odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania v znení neskorších predpisov je oprávnený používať profesijný titul „zdravotnícky záchranár“, ktorý používa osoba odborne spôsobilá na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní zdravotnícky záchranár.</p>
Poskytnutý stupeň vzdelania:	Úplné stredné odborné vzdelanie

	Úroveň vzdelania ISCED: 454 Úroveň vzdelania SKKR/EKR: 4
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Zdravotnícky záchranár je zdravotnícky pracovník, ktorý sa uplatní vo všetkých ambulanciách záchrannej zdravotnej služby, na urgentnom prijme ústavného zdravotníckeho zariadenia a základných záchranných zložkách integrovaného záchranného systému (Hasičský záchranný zbor, Horská záchranná služba, Banská záchranná služba) a vo vojenskom zdravotníctve ozbrojených síl SR.
Možnosti ďalšieho štúdia:	Vysokoškolské štúdium. Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

6.3 Požiadavky zdravotnej spôsobilosti na uchádzača

Do stredných zdravotníckych škôl môžu byť prijatí uchádzači, ktorých zdravotný stav posúdil a na prihláške potvrdil všeobecný lekár pre deti a dorast alebo všeobecný lekár pre dospelých. Do študijného odboru 5315 N zdravotnícky záchranár môžu byť prijatí žiaci, ktorí splňajú zdravotnú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania, vrátane opatrení pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Žiaci majú dobrú funkčnú schopnosť dolných končatín umožňujúcu dlhšie státie a prácu vo vynútených polohách, voľnú pohyblivosť a zodpovedajúcu svalovú silu horných končatín, dobrú zručnosť a správnu pohybovú koordináciu obidvoch rúk a netrpia poruchami dynamiky a statiky a záchvatovými stavmi akejkol'vek etiologie.

Do študijného odboru **zdravotnícky záchranár** môže byť prijatý aj uchádzač so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Okrem posúdenia kritérií zdravotnej spôsobilosti pre uchádzača o zdravotnícke študijné odbory podľa osobitného predpisu²⁾ je od uchádzača so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami požadovaný odborný posudok poradenského zariadenia o spôsobilosti na štúdium na strednej zdravotníckej škole. Ak poradenské zariadenie odporučí uchádzačovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami štúdium na strednej zdravotníckej škole a uchádzač splní podmienky úspešného prijímacieho konania, stredná zdravotnícka škola uchádzača na štúdium prijme, podľa poradia v zozname úspešných uchádzačov prijímacieho konania.

Poznámka k odkazu 2 znie:

2) *Vyhláška MZ SR č. 364/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá zdravotnej spôsobilosti pre uchádzačov o zdravotnícke študijné odbory*

7 UČEBNÉ PLÁNY ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

7.1 Rámcový učebný plán pre odbornú zložku vzdelávania pre 2 - ročné denné pomaturitné kvalifikačné štúdium

Rámcový učebný plán pre odbornú zložku vzdelávania vymedzuje záväzný minimálny rozsah odborného vzdelávania v jednotlivých študijných odboroch pripravujúcich žiakov na výkon zdravotníckeho povolania. Počty vyučovacích hodín pre povinné vyučovacie predmety a odbornú klinickú prax uvedené v učebnom pláne predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odborov a zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	64	2 048
Disponibilné hodiny v odbornom vzdelávaní	4	128
CELKOM	68	2 176

Minimálny počet týždenných hodín je 33 (rozpätie 33 – 35 hodín).

7.2 Rámcový učebný plán pre 3 - ročné pomaturitné kvalifikačné štúdium-večerné externé

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelanie	45	1440
CELKOM	45	1440

7.3 Rámcový učebný plán pre denné dvojročné štúdium

Poskytnutý stupeň vzdelania:	úplné stredné odborné vzdelanie - pomaturitné kvalifikačné štúdium		
Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár		
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné štúdium pre absolventov strednej školy s maturitou		
Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí:	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe		
Teoretické vzdelávanie a praktická príprava:	1. ročník	2. ročník	Spolu
latinský jazyk	2(1)	-	2(1)
anatómia a fyziológia	4/-	-	2
preventívne lekárstvo	1/-	-	0,5
klinická propedeutika	1	-	1
vnútorné lekárstvo	2	2	4
chirurgia	-/2	2	3
pediatria	1	-	1
gynekológia a pôrodnictvo	-	1	1
neuroológia	-	1/-	0,5
psychiatria	-/1	-	0,5
farmakológia	-.	1	1
anestéziológia a intenzívna medicína	1	-	1
urgentná medicína	3	3	6
záchranná zdravotná služba	6(2)	5(2)	11(4)
ošetrovateľské techniky	6(4)/2(2)	1(1)/2(1)	5,5(4)
právo a legislatíva	1/-	-	0,5
psychológia a komunikácia	2(2)/1(1)	-	1,5(1,5)
zdravotnícka etika	2(2)/-	-	1(1)
odborná klinická prax - záchranná zdravotná služba	- /10(10)	16(16)	21(21)
SPOLU	32	32	64

7.4 Rámcový učebný plán pre externé trojročné - večerné štúdium

Poskytnutý stupeň vzdelania:	úplné stredné odborné vzdelanie - pomaturitné kvalifikačné štúdium			
Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár			
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	externé večerné štúdium pre absolventov strednej školy s maturitou			
Kategórie a názvy vyučovacích predmetov	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe			
Teoretické vzdelávanie a praktická príprava	1. ročník	2. ročník	3. ročník	Spolu
latinský jazyk	1(1)	-	-	1(1)
anatómia a fyziológia	2	-	-	2
preventívne lekárstvo	1	-	-	1
klinická propedeutika	1	-	-	1
vnútorné lekárstvo	-	1	1	2
chirurgia	-	1	1	2
pediatria	-	1	-	1
gynekológia a pôrodnictvo	-	1	-	1
neuroológia	-	-	1	1
psychiatria	-	-	1	1
farmakológia	-	1	-	1
anestéziológia a intenzívna medicína	1	-	-	1
urgentná medicína	2	2	2	6
záchranná zdravotná služba	2(1)	2(1)	2(2)	6(4)
ošetrovateľské techniky	2(2)	-	-	2(2)
psychológia a komunikácia	1	-	-	1
zdravotnícka etika	1	-	-	1
právo a legislatíva	1	-	-	1
odborná klinická prax - záchranná zdravotná služba	-	6(6)	7(7)	13(13)
Spolu	15	15	15	45

7.5 Poznámky k rámcovému učebnému plánu

- a) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 33 hodín a maximálne 35 hodín, za celé štúdium minimálne 132 hodín, maximálne 140 hodín. Počet hodín v zátvorke udáva počet hodín cvičení z celkového počtu týždenných

vyučovacích hodín predmetu. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba sa realizuje v 1. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v končiacom ročníku (2. ročník denného štúdia a 3. ročník externého večerného štúdia) v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy, na tvorbu projektov, exkurzie, atď. a v poslednom ročníku na absolvovanie maturitnej skúšky.

- b) Predmety odbornej zložky vzdelávania uvedené v učebnom pláne sú povinné pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore.
- c) Obsah učebných osnov predmetov odbornej zložky vzdelávania je záväzný pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore.
- d) Riaditeľ školy na základe odporúčania predmetovej komisie schvaľuje v rámci hodinovej dotácie v učebných osnovách predmetov odbornej zložky vzdelávania, ktoré sú súčasťou štátneho vzdelávacieho programu, až 30 %-nú úpravu učebného obsahu na inováciu a na zabezpečenie regionálnych a aktuálnych potrieb.
- e) Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou praktických cvičení (v odborných učebniach a pod.) a odbornej klinickej praxe. Na praktických cvičeniach a odbornej klinickej praxi sa žiaci delia do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Počet žiakov v skupine v odborných učebniach je najviac 6 a na odbornej klinickej praxi je počet žiakov v skupine najviac 6.
- f) V 1. ročníku denného štúdia v odbornej zložke vzdelávania je štvortýždňová súvislá odborná prax v rozsahu 4 týždne po 7 hodín denne, 35 hodín týždenne, spolu 140 hodín. Počas štvortýždňovej súvislej odbornej klinickej praxe 1 vyučovacia hodina trvá 45 minút. Žiak súvislú odbornú klinickú prax vykonáva v zmluvných zariadeniach.
- g) Žiak môže postúpiť do vyššieho ročníka a pristúpiť k praktickej maturitnej skúške v odbornej zložke vzdelávania, ak absolvoval minimálne 90 % praktickej prípravy a 90 % odbornej klinickej praxe v odbornej zložke vzdelávania.
- h) Maturitná skúška sa organizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov.

8 VZDELÁVACIE OBLASTI

8.1 Odborné vzdelávanie

Prehľad vzdelávacích oblastí:

1. Teoretické vzdelávanie a praktická príprava
2. Odborná klinická prax

8.2 Vzdelávacie štandardy odborného vzdelávania

Jednou z výrazných zmien, ktoré sú súčasťou nového procesu vzdelávania, je dôslednejšie zameranie na výstup zo vzdelávania. Dôležité je, aby bol jasne sformulovaný výstup a zdôvodnené zaradenie obsahu vzdelávania. Je to štruktúrovaný popis spôsobilostí. Vzdelávanie je vtedy úspešné, ak vieme, k akým cieľom podľa požiadaviek majú žiaci dospieť. Preto sa v Štátnom vzdelávacom programe kladie dôraz na formulovanie požiadaviek na výstup z témy, z ročníka alebo celého stupňa podľa charakteru predmetu.

Vzdelávací štandard sa skladá sa z dvoch častí: obsahový štandard a výkonový štandard. Obsahová časť vzdelávacieho štandardu určuje minimálny obsah vzdelávania. Jeho hlavným cieľom je zjednocovať, koordinovať resp. zabezpečovať kompatibilitu minimálneho obsahu vzdelávania na všetkých školách. Obsahovú časť tvorí učivo, ktoré je všetkými žiakmi osvojiteľné. Učivo je formulované v štyroch kategóriách: faktuálne poznatky – základný prvok poznania, ktorý žiaci musia vedieť, aby boli oboznámení s určitou disciplínou poznania alebo aby v nej mohli riešiť vedné problémy, konceptuálne poznatky – vzájomné vzťahy medzi poznatkami, procedurálne poznatky – ako niečo urobiť, metódy skúmania, metakongenitívne poznatky – kognície vo všeobecnosti. Výkonová časť je formulácia výkonov, ktorá určuje, na akej úrovni má žiak dané minimálne učivo ovládať a čo ma vykonať. Výkonový štandard je formulovaný v podobe operacionalizovaných cieľov, to znamená je uvádzaný aktívnymi slovesami, ktoré zároveň vyjadrujú úroveň osvojenia. Jednotlivé úrovne výstupov sú zamerané na kompetencie – to znamená kombináciu vedomostí, zručností a schopností. Jednotlivé úrovne sledujú rozvíjanie poznávacích schopností: spoznať alebo si znovu vybaviť informácie z dlhodobej pamäte, porozumieť a konštruovať, aplikovať, analyzovať, vyhodnocovať a schopnosť tvoriť. Je požiadavkou na výstup zo stupňa vzdelania a zároveň požiadavkou na vstup pri ďalšom stupni vzdelania. Popisuje produkt výučby, nie proces. Požiadavky na maturitnú skúšku sú uvedené v Katalógu cieľových požiadaviek.

8.3 Učebné osnovy odborných predmetov

Učebné osnovy predmetov odbornej zložky vzdelávania vymedzujú záväzný minimálny obsahový štandard a minimálny výkonový štandard vedomostí, zručností a schopností žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch potrebných pre prípravu žiakov na výkon zdravotníckeho povolania. Obsah učebných osnov je záväzný pre všetky formy vzdelávania v študijnom odbore.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
LATINSKÝ JAZYK

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Latinský jazyk na SZŠ je súčasťou odbornej zložky vzdelávania. Vyučovanie latinského jazyka prispieva svojim špecifickým podielom k príprave žiakov na štúdium odborných predmetov a pripravuje ich na zdravotnícke povolanie tým, že ich uvádza do odbornej latinsko – gréckej terminológie, ktorú má ovládať budúci zdravotnícky pracovník. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia žiakov. Zvládnutie základov latinčiny aj minima gréčtiny súvisí aj so všeobecným vzdelaním, získané poznatky pomôžu aj pri štúdiu iných cudzích jazykov. Sú predpokladom pre komunikáciu súčasného vzdelaného človeka v širšom kontexte. Predmet poskytuje základy i pre ďalšie vzdelávanie .

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania latinského jazyka je prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojenia si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva predmetu. Žiaci majú pochopiť základné gramatické pravidlá, osvojiť si základy odbornej terminológie anatomickej i klinickej a porozumieť princípom, podľa ktorých sa odborné termíny tvoria. Vyučovanie latinského jazyka má prispieť k rozvíjaniu a upevňovaniu vedomostí jazykového systému získaných v slovenskom jazyku a živých cudzích jazykoch, k rozvoju presného a logického myslenia a vyjadrovania. Konečným cieľom je schopnosť používať latinský jazyk v profesijnej praxi a v samostatnom štúdiu odbornej literatúry.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1.ročník: 2 hodiny týždenne (1), spolu 66 hodín z toho 33 hodín cvičení

externé večerné štúdium:

1. ročník: 1 hodina týždenne (1), spolu 33 hodín, z toho 33 hodín cvičení

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úvod do štúdia latinského jazyka.**

Témy: **História medicínskej terminológie. Hippokratova prísaha. Význam latinčiny pri výkone zdravotníckej profesie. Latinská abeceda. Výslovnosť.**

Kľúčové pojmy: **medicína, odborná terminológia, Hippokrates, výslovnosť.**

Výkonový štandard:

- popísať vznik a vývoj medicínskej terminológie,
- vysvetliť význam Hippokratovej prísahy v súčasnosti,
- ovládať latinskú abecedu a výslovnosť,
- vedieť správne písať a čítať latinské slová.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Flexia substantív a adjektív. Adverbiá.**

Témy: **Základná gramatická terminológia. Skloňovanie substantív 1. – 5. deklinácie, adjektív 1., 2., 3. deklinácie. Vystupňované tvary vybraných adjektív. Stupňovanie adjektív so zameraním na nepravidelné a neúplné stupňovanie. Anatomické názvoslovie. Adverbiá – prehľad.**

Kľúčové pojmy: **substantívum, adjektívum, singulár, plurál, nominatív, genitív, akuzatív, ablatív, maskulínium, feminínium, neutrum, 1. deklinácia, 2. deklinácia, 3. deklinácia, 4. deklinácia, 5. deklinácia, skloňovanie, stupňovanie adjektív pravidelné, nepravidelné, neúplné, adverbium, vystupňované tvary.**

Výkonový štandard:

- využiť vedomosti z gramatickej terminológie slovenského jazyka a cudzích jazykov,
- ovládať klasifikáciu slovných druhov, predovšetkým substantív a adjektív,
- vedieť skloňovať substantíva 1., 2., 3., 4., 5. deklinácie s dôrazom na genitív singuláru a nominatív a genitív plurálu,
- nájsť spoločné znaky jednotlivých deklinácií,
- ovládať jednotné ustálené frázy obsahujúce slová v akuzatíve a ablatíve napr. lege artis, status post a pod.,
- vedieť správne používať predložkové pády,
- vedieť skloňovať adjektíva 1., 2. a 3. deklinácie,
- vedieť používať vystupňované tvary vybraných adjektív,
- pri skloňovaní adjektív aplikovať poznatky zo skloňovania substantív,
- vedieť adjektíva vystupňovať a správne prekladať,
- správne používať a prekladať anatomické názvoslovie s adjektívami vystupňovanými nepravidelne a neúplne,
- vymenovať najpoužívanejšie adverbiá v odbore.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Číslovky.**

Témy: **Latinské číslovky – základné a radové. Použitie čísloviek v anatomickej a klinickej terminológii.**

Kľúčové pojmy: **základné číslovky, radové číslovky, diagnóza.**

Výkonový štandard:

- ovládať klasifikáciu latinských čísloviek,
- vymenovať latinské číslovky základné 1 –10, 100, 1000,
- vymenovať latinské radové číslovky 1. – 10.,
- ovládať skloňovanie latinských čísloviek,
- vedieť správne vyjadriť kvantitatívne javy – počet /základné číslovky v anatomickej terminológii,
- vedieť správne používať radové číslovky v diagnózach.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základné informácie o tvorení odvodených a zložených slov.**

Témy: **Tvorenie latinských a gréckych slov prefixmi, sufixami a skladaním slov.**

Kľúčové pojmy: **slovný základ, prefix, sufix, odvodené slovo, zložené slovo.**

Výkonový štandard:

- osvojiť si najdôležitejšie latinské prefixy, sufixy, grécke prefixy, sufixy používané pri tvorení slov v zdravotníckej terminológii,
- vysvetliť význam zložených slov,
- vedieť prakticky používať základné spôsoby tvorenia slov odvodzovaním a skladaním,
- orientovať sa v medicínskych termínoch a ich vzájomných vzťahoch,
- upevniť si vedomosti a poznatky o tvorení odbornej lekárskej terminológie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Substantíva gréckeho pôvodu.**

Témy: **Základné informácie o gréckych substantívach 1. – 3. deklinácie.**

Kľúčové pojmy: **substantíva gréckeho pôvodu.**

Výkonový štandard:

- využiť pri skloňovaní gréckych substantív vedomosti zo skloňovania latinských substantív,
- zoznámiť sa so skloňovaním gréckych substantív,
- porovnať spoločné znaky skloňovania gréckych a latinských substantív,
- orientovať sa v gréckej terminológii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Medicínska terminológia so zameraním na študijný odbor zdravotnícky záchranár.**

Témy: **Odborná terminológia a názvoslovie.**

Kľúčové pojmy: **Anatomická terminológia, hlava, časti tela, názvy orgánov, kosť, sval, kostra, stavec, rebro, diagnóza.**

Výkonový štandard:

- poznať všeobecnú medicínsku terminológiu,
- ovládať anatomické termíny súvisiace s ľudským telom, pomenovať časti tela, tváre, názvy orgánov, kosti, svaly, kosti, kostru, stavce, rebrá, a ostatné orgány,
- orientovať sa v patologickej terminológii všeobecne.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

ANATÓMIA A FYZIOLÓGIA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet anatómia a fyziológia ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje vhodné vybrané poznatky z klinicky aplikovanej anatómie a fyziológie, histológie a embryológie, biochémie a antropológie didaktický systém poznatkov o stavbe a funkcii ľudského organizmu. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania. Tvorivé myslenie umožňuje správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru. Predmet poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie odborné predmety a pre ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu anatómia a fyziológia je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva anatómie a fyziológie. Žiaci sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by chápať a vysvetliť vybrané javy a procesy prebiehajúce v ľudskom organizme, vedieť používať základné myšlienkové operácie na získavanie nových poznatkov, logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom aj iných vedných odborov a využiť ich pri riešení problémových úloh.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: v prvom polroku 4 hodiny týždenne, spolu 68 hodín

externé večerné štúdium:

1.ročník: 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok : **Úvod do predmetu anatómie a fyziológie.**

Témy: **Charakteristika predmetu, jeho význam pre povolanie. Historický pohľad na odbory anatómie a fyziológie.**

Kľúčové pojmy: **anatómia, fyziológia, história.**

Výkonový štandard

- vysvetliť pojmy anatómia, fyziológia,
- vymenovať vedy spolupracujúce resp. súvisiace s anatómiou a fyziológiou,
- vymenovať osobnosti z histórie, ktoré posunuli významne dejiny tejto vedy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bunka.**

Témy: **Organely živočíšnej bunky a ich funkcia. Delenie bunky.**

Kľúčové pojmy: bunka, organely.

Výkonový štandard:

- definovať bunku,
- vymenovať jednotlivé súčasti bunky a popísať ich funkciu,
- popísať delenie somatických a pohlavných buniek.

Obsahový štandard

Tematický celok: **Tkanivá.**

Témy: **Charakteristika tkaniva. Druhy tkanív. Morfológia a funkcia tkanív.**

Kľúčové pojmy: tkanivo, funkčná morfológia tkaniva, regenerácia tkaniva.

Výkonový štandard:

- charakterizovať tkanivo,
- vymenovať a popísať druhy tkanív podľa tvaru a funkcie,
- popísať funkciu jednotlivých tkanív.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pohybová sústava**

Témy: **Kostrová sústava. Svalová sústava. Rast tela.**

Kľúčové pojmy: kosť, kĺb, sval.

Výkonový štandard:

- opísať stavbu, štruktúru, tvar a spojenie kostí a používať latinské názvoslovie kostí,
- určiť rozdelenie kĺbov,
- popísať jednotlivé časti osovej kostry a kostry končatín,
- vysvetliť funkciu kostí,
- charakterizovať kostrové, hladké svalstvo a srdcový sval a vysvetliť ich funkciu,
- opísať stavbu svalu,
- vysvetliť mechanizmus svalového sťahu,
- vysvetliť inerváciu svalov,
- vymenovať, opísať a uviesť funkcie a latinské názvoslovie svalov hlavy, krku, hrudníka, brucha, chrbta, horných a dolných končatín, rúk a nôh a panvového dna,
- vysvetliť vývoj a rast tela.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Krv.**

Témy: **Zloženie a funkcia krvi. Krvné skupiny. Obranná schopnosť krvi. Zrážanie krvi.**

Kľúčové pojmy: plazma, krvné bunky, krvné skupiny.

Výkonový štandard:

- charakterizovať krv, opísať zloženie krvi, vysvetliť jej funkcie,
- používať latinské názvoslovie pri opise jednotlivých krvných buniek,
- rozlíšiť krvné bunky, opísať ich stavbu, vysvetliť ich funkcie,
- vysvetliť mechanizmus zrážania krvi a zastavenie krvácania,
- vymenovať a popísať súčasti krvnej plazmy a fyzikálne a chemické vlastnosti krvi,
- opísať hemolýzu a sedimentáciu,

- definovať obranné mechanizmy krvi,
- popísať rozdiel medzi jednotlivými krvnými skupinami.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Krvný obeh a srdce.**

Témy: **Rozdelenie krvného obehu. Rozdelenie, stavba a funkcia ciev. Stavba a funkcia srdca. Krvný obeh plodu. Miazgový obeh.**

Kľúčové pojmy: **cievy, srdce, lymfa.**

Výkonový štandard:

- popísať telový a pľúcny krvný obeh,
- používať latinské názvoslovie v súvislosti so srdcom a krvným obehom,
- vymenovať hlavné vetvy tepnového krvného obehu a hlavné časti žilového riečišťa,
- pomenovať jednotlivé druhy ciev a vysvetliť ich funkciu,
- popísať stavbu steny jednotlivých ciev,
- opísať stavbu srdca, veľkosť, tvar, umiestnenie,
- popísať prácu srdca ako motorickej jednotky,
- schematicky nakresliť a pomenovať dutiny srdca a štruktúry, ktoré sa v nich nachádzajú,
- charakterizovať štruktúry a mechanizmy, ktoré sa podieľajú na regulácii srdcovej činnosti a krvného obehu,
- opísať prejavy srdcovej činnosti,
- porovnať krvný obeh plodu a zdravého dieťaťa a dospelého,
- vymenovať súčasti miazgového obehu, vysvetliť ich funkciu a špecifikovať zloženie miazgy a jej prúde v miazgových cievach.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Dýchacia sústava.**

Témy: **Horné dýchacie cesty. Dolné dýchacie cesty. Objemy pľúc. Regulácia dýchania.**

Kľúčové pojmy: **dýchanie, dýchacie cesty, pľúca.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise dýchacích ciest,
- vymenovať a na modeli ukázať jednotlivé časti horných a dolných dýchacích ciest,
- popísať stavbu steny dýchacej trubice,
- vysvetliť funkciu jednotlivých častí dýchacej sústavy,
- popísať základné princípy mechaniky dýchania,
- pomenovať jednotlivé objemy pľúc a vysvetliť ich význam,
- vysvetliť reguláciu dýchania,
- vysvetliť princíp prenosu dýchacích plynov medzi krvou a alveolárnym vzduchom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Tráviaca sústava.**

Témy: **Hlavová a hrudná časť tráviacej sústavy. Brušná časť tráviacej sústavy. Žľazy pripojené k tráviacej sústave. Uloženie orgánov v brušnej dutine. Fyziológia výživy. Biochémia živín.**

Kľúčové pojmy: **živiny, výživa, trávenie, vstrebávanie, vylučovanie, žalúdok, črevá, pečeň, podžalúdková žľaza, žľčník, pobrušnica.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise tráviacej sústavy,
- popísať stavbu steny tráviacej trubice,
- vymenovať a ukázať na modeli jednotlivé časti tráviacej sústavy,
- vysvetliť funkciu jednotlivých častí tráviacej sústavy,
- popísať zloženie tráviacich štiav a vysvetliť ich funkciu,
- schematicky nakresliť uloženie orgánov v brušnej dutine,
- charakterizovať základné zložky potravy a vysvetliť ich funkciu,
- vysvetliť základné princípy metabolizmu bielkovín, tukov a cukrov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Termoregulácia.**

Témy: **Telesná teplota. Termoregulačné mechanizmy.**

Kľúčové pojmy: **telesná teplota, tvorba tepla, výdaj tepla.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise a regulácii telesnej teploty,
- charakterizovať fyziologické rozpätie telesnej teploty a jej zmeny,
- vymenovať termoregulačné mechanizmy a vysvetliť ich význam pri udržiavaní stálej telesnej teploty.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Močová sústava.**

Témy: **Obličky. Odvodné močové cesty. Riadenie činnosti močového systému.**

Kľúčové pojmy: **obličky, močový mechúr, moč, regulácia činnosti obličiek.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise močovej sústavy,
- popísať stavbu steny močovej sústavy,
- vymenovať jednotlivé časti močovej sústavy,
- vysvetliť funkciu jednotlivých častí močovej sústavy,
- popísať zloženie nefrónu,
- vysvetliť reguláciu činnosti obličiek a močenia,
- vysvetliť význam obličiek pri udržaní homeostázy,
- definovať moč a jeho zloženie a patologické odchýlky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Kožný systém.**

Témy: **Zloženie a funkcia kože. Prídavné orgány kože.**

Kľúčové pojmy: **pokožka, zamša, podkožie, necht, vlasy, chlpy, mazové a potné žľazy.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise kože,
- vymenovať jednotlivé vrstvy kože,
- pomenovať štruktúry, ktoré sa nachádzajú v koži a vysvetliť ich funkciu,
- vymenovať, opísať a uviesť funkcie prídavných orgánov kože.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zmyslové ústroje.**

Témy: **Zrakové ústroje. Dioptrické pomery oka. Polohovosluchové ústroje. Chuťové a čuchové ústroje.**

Kľúčové pojmy: **zmysly, zmyslové bunky, receptory.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať a rozdeliť zmyslové ústroje,
- popísať jednotlivé časti zmyslových ústrojov,
- vysvetliť základné pojmy: zmysel, receptor, zmyslový reflex, kontrola receptorov,
- preukázať topografickú orientáciu v jednotlivých zmyslových orgánoch.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hormonálne riadenie organizmu.**

Témy: **Rozdelenie žliaz s vnútornou sekréciou. Hormóny jednotlivých žliaz s vnútornou sekréciou.**

Kľúčové pojmy: **hormón, žľazy s vnútornou sekréciou.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri charakteristike žliaz s vnútornou sekréciou a jednotlivých hormónov,
- vymenovať žľazy s vnútornou sekréciou a ukázať na modeli ich rozmiestnenie,
- vymenovať hormóny, ktoré tieto žľazy produkujú,
- vysvetliť funkciu jednotlivých hormónov a ich účinky na organizmus.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pohlavná sústava.**

Témy: **Ženská pohlavná sústava. Mužská pohlavná sústava. Fyziológia tehotnosti.**

Kľúčové pojmy: **pohlavné žľazy, vývodné pohlavné cesty, pohlavný vývin muža a ženy, tehotenstvo.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri charakteristike ženských a mužských pohlavných orgánov,
- vymenovať časti ženského a mužského pohlavného systému a vysvetliť ich funkciu,
- ukázať na modeli časti ženského a mužského pohlavného systému,
- popísať tvorbu spermií,
- vysvetliť menštruačný cyklus,
- ilustrovať na príkladoch vplyv pohlavných hormónov na pohlavný vývin muža a ženy,
- definovať tehotenstvo,

- popísať vývin plodu počas vnútromaternicového vývinu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Nervová sústava.**

Témy: **Periférna nervová sústava. Centrálna nervová sústava. Autonómna nervová sústava. Receptory.**

Kľúčové pojmy: **nervová bunka, nerv, mozog, miecha, receptor.**

Výkonový štandard:

- používať latinské názvoslovie pri opise častí nervovej sústavy,
- definovať neurón a popísať časti a vysvetliť funkciu,
- charakterizovať periférne nervy a rozdeliť ich podľa funkcie,
- vysvetliť princíp vzniku vzruchu a jeho šírenie po nervovom vlákne,
- vymenovať, popísať a uviesť funkcie receptorov,
- pomenovať a ukázať na modeli časti centrálného nervového systému,
- vymenovať funkcie jednotlivých častí centrálného a autonómneho nervového systému,
- schematicky nakresliť a popísať reflexný oblúk.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

PREVENTÍVNE LEKÁRSTVO

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet preventívne lekárstvo ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, vhodne vybranými poznatkami z mikrobiológie, alergológie, epidemiológie, sociálnej hygieny, prevencie sociálnych a civilizačných chorôb, hygieny životného prostredia, preventívneho pracovného lekárstva, hygieny výživy, hygieny detí a mládeže a ochrany pred ionizujúcim žiarením poskytuje ucelený systém vedomostí a poznatkov medzi jednotou organizmu a prostredia v zdraví i v chorobe najmä v oblasti prevencie.

Poznanie významu prevencie umožňuje tvorivým myslením a konaním správne aplikovať poznatky v praxi. Predmet poskytuje základy pre ďalšie odborné predmety.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania preventívneho lekárstva je prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojenie si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva predmetu. Žiaci majú pochopiť a naučiť sa logicky vysvetliť jednotu organizmu v zdraví a chorobe. Uvedomiť si potrebu svojej aktívnej účasti na tvorbe a ochrane životného prostredia, svojho zdravia a zdravia spoločnosti. Spájať poznatky získané štúdiom predmetu s poznatkami nadobudnutými v iných odborných predmetoch a využiť ich vo svojom ďalšom štúdiu a v zamestnaní.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: v prvom polroku 1 hodina týždenne, spolu 17 hodín

externé večerné štúdium:

1.ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Preventívne lekárstvo – úvod.**

Témy: **Charakteristika preventívneho lekárstva.**

Kľúčové pojmy: **prevencia, faktory ovplyvňujúce zdravie.**

Výkonový štandard:

- opísať odbory úradov verejného zdravotníctva, úradov práce a úlohy štátnej správy,
- vysvetliť ciele preventívneho lekárstva,
- charakterizovať zdravie, ochranu zdravia, životné, pracovné podmienky, spôsob života,
- vysvetliť pojem – prevencia a popísať jej ciele a úlohy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Mikrobiológia.**

Témy: **Mikrobiológia - náplň, rozdelenie. Mikroorganizmus - druhy, vlastnosti. Fyziológia mikroorganizmov. Patogenita, virulencia a mikrobiálne osídlenie človeka. Mikrobiologická diagnostika.**

Kľúčové pojmy: **baktéria - bacil, baktériové spóry, riketsie, vírusy, prvoky, huby.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať odbor - mikrobiológiu,
- popísať druhy a vlastnosti mikroorganizmov,
- charakterizovať životné prejavy, rast a rozmnožovanie mikroorganizmov,
- vysvetliť pojmy patogenita, virulencia a mikrobiálne osídlenie človeka,
- popísať spôsoby a význam mikrobiologickej diagnostiky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Epidemiológia.**

Témy: **Charakteristika epidemiológie. Infekcia - formy, štádiá. Proces šírenia a prenos nákazy. Vnímavosť a odolnosť. Protiepidemické opatrenia. Infekčné choroby. Imunizácia - aktívna, pasívna. Očkovanie - účinnosť, kontraindikácie, zdôraznenie významu očkovania.**

Kľúčové pojmy: **infekcia, vnímavosť, odolnosť, imunizácia.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať odbor, jeho históriu, predmet skúmania a metódy práce,
- popísať proces nákazy, jej formy, štádiá a následky,
- vysvetliť spôsoby, podmienky, pôvodcov, rezervoáre šírenia nákazy a jej prenosu,
- charakterizovať vnímavosť, odolnosť, popísať formy šírenia nákazy,
- popísať preventívne, profylaktické a represívne protiepidemické opatrenia,
- vysvetliť pojem infekčná choroba a rozdelenie podľa spôsobu a miesta vniknutia mikroorganizmov do tela,
- charakterizovať imunizáciu a spôsoby realizácie imunizačného programu,
- popísať účinnosť očkovania - trvalú alebo dočasnú imunitu a určiť kontraindikácie očkovania,
- vysvetliť význam očkovania pre jednotlivca a spoločnosť.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Dekontaminácia.**

Témy: **Charakteristika dekontaminácie. Dezinfekcia. Sterilizácia. Dezinsekcia, deratizácia. Mechanická očista. Nozokomiálne infekcie.**

Kľúčové pojmy: **nozokomiálne infekcie, asepsa, antisepsa.**

Výkonový štandard:

- popísať metódy dekontaminácie,
- vysvetliť spôsoby rozdelenia, triedenia, recyklácie a odstraňovanie odpadu,
- charakterizovať spôsoby, postupy a stupne dezinfekcie,
- charakterizovať spôsoby, postupy a kontrolu účinnosti sterilizácie,
- vysvetliť pojmy dezinsekcia a deratizácia s opisom spôsobov ich vykonávania,

- vysvetliť preventívny význam mechanickej očisty v domácnosti, sanitárneho upratovania, dekontaminácie nástrojov a materiálov v zdravotníckych zariadeniach,
- charakterizovať nozokomiálne infekcie,
- vymenovať faktory vzniku rezistencie baktérií na ATB.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Sociálna hygiena.**

Témy: **Sociálna hygiena a sociálne lekárstvo. Základy psychickej hygieny - prevencia úrazov a toxikománií.**

Kľúčové pojmy: **alkoholizmus, fajčenie, drogy, gamblerstvo, elektronické mánie.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť vplyv chudoby a bohatstva na zdravie a chorobnosť - úlohy štátu a zdravotníctva,
- popísať vnútorné a vonkajšie faktory ovplyvňujúce psychické zdravie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hygiena životného prostredia.**

Témy: **Životné prostredie a zdravie. Hygiena ovzdušia, pôdy a vody.**

Kľúčové pojmy: **ekológia, rovnováha v prírode, smog, kyslé dažde.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať vytváranie krajiny s vyváženými prírodnými a civilizačnými podmienkami života,
- vysvetliť pojem ekológia,
- opísať príčiny a následky znečisťovania ovzdušia, pôdy a vody - vznik smogu, kyslých dažďov a ich škodlivé účinky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Preventívne pracovné lekárstvo.**

Témy: **Charakteristika a metódy práce. Škodlivé faktory v pracovnom lekárstve.**

Kľúčové pojmy: **riziková práca, hluk, vibrácie, jedy, mutagény, stres.**

Výkonový štandard:

- popísať metódy práce a kontrolu dodržiavania predpisov na ochranu zdravia pracovníkov,
- vysvetliť faktory a následky pôsobenia škodlivých faktorov - profesionálne poškodenia zdravia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hygiena výživy.**

Témy: **Hygiena výživy. Nákazy a otravy z požívatin.**

Kľúčové pojmy: **nadmerná výživa - obezita, hlad, racionálna výživa.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať hygienu výživy, racionálnu výživu a následky nesprávnej výživy,
- vysvetliť pojem alimentárne ochorenia, prvotné a druhotné infikovanie požívatin,

- vysvetliť vznik toxínov požívatinách, zamorenie jedmi a otravy,
- popísať najčastejšie alimentárne ochorenia a ich príznaky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Hygiena detí a mládeže.**

Témy: **Hygiena detí a mládeže. Hygiena prevádzky zariadení pre deti a mládež.**

Kľúčové pojmy: **negatívne podnety, pozitívne podnety, faktory rastu a vývoja, puberta.**

Výkonový štandard:

- popísať vývoj a zdravie detí a mládeže vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam,
- charakterizovať osobitosti prevádzky predškolských zariadení a škôl, vplyv učiteľov a rodičov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prevenencia sociálnych, civilizačných ochorení a poškodení ionizujúcim žiarením.**

Témy: **Sociálne a civilizačné ochorenia. Ionizujúce žiarenie, účinky a ochrana.**

Kľúčové pojmy: **hypertenzia, ateroskleróza, obezita, infarkt myokardu, choroba z ožiarenia.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť príčiny vzniku civilizačných ochorení a zásady prevencie,
- popísať druhy ionizujúceho žiarenia, účinky, spôsoby ochrany a zásady prevádzky pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Národný program podpory zdravia.**

Témy: **Podpora zdravia ľudí celého sveta.**

Kľúčové pojmy: **SZO, zdravie pre všetkých, národný program.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať SZO, jej činnosť, ciele a výzvu pre vlády všetkých krajín sveta,
- popísať národný program podpory zdravia a stále nové problémy naplnenia cieľov SZO na celom svete,
- vysvetliť podstatu zdravia ľudí na celom svete.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

KLINICKÁ PROPEDEUTIKA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet klinická propedeutika ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, vhodne vybranými poznatkami poskytuje ucelený systém informácií o zdraví, chorobe a prevencii. Poznanie významu umožňuje tvorivým myslením a konaním správne aplikovať poznatky v praxi. Predmet poskytuje základy pre ďalšie odborné predmety. V klinickej propedeutike sa žiaci oboznamujú s vyšetrovacími metódami, príznakmi chorôb a liečebnými postupmi, ktoré sa všeobecne používajú vo všetkých odboroch klinickej medicíny a so základmi klinickej farmakológie. Dôraz sa kladie na poznanie nežiadúcich účinkov jednotlivých skupín liekov a ovládnutie postupov pri vyšetrovaniach v klinickej praxi.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania klinická propedeutika je osvojenie si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva predmetu. Cieľom je uvedomiť si potrebu svojej aktívnej účasti na tvorbe a ochrane životného prostredia, svojho zdravia a zdravia spoločnosti. Spájať poznatky získané štúdiom predmetu s poznatkami nadobudnutými v iných odborných predmetoch a využiť ich vo svojom ďalšom štúdiu a v zamestnaní.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

externé večerné štúdium:

1.ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úvod, náplň odboru klinická propedeutika.**

Témy: **Pojem odboru klinická propedeutika a charakteristika. História a vývoj lekárstva a k fyzikálnym vyšetrovacím metódam od staroveku po súčasnosť. Posudzovanie zdravia, pojmy zdravie, pohoda, choroba, príznaky, priebeh a prognóza, zdravotný stav, zdravie a zdravý spôsob života.**

Kľúčové pojmy: **klinická propedeutika, vývoj medicíny, symptómy, fyzikálne vyšetrovacie postupy, zdravie, pohoda, choroba, príznaky, priebeh a prognóza, zdravotný stav, zdravý spôsob života.**

Výkonový štandard:

- zostaviť historický prehľad vývoja lekárstva
- charakterizovať klinickú propedeutiku,
- charakterizovať zdravie, pohoda, choroba, príznaky, priebeh a prognóza, zdravotný stav, zdravý spôsob života,
- vymenovať a vysvetliť obsah klinickej propedeutiky a jej funkciu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Postup pri vyšetrení pacienta.**

Témy: **Komunikácia záchranár – pacient. Anamnéza. Základné fyzikálne vyšetrovacie metódy. Vyšetrenie celkového stavu pacienta. Vedomie. Poloha. Postoj a chôdza. Abnormálne pohyby. Habitus. Zmeny hlasu a porucha reči, Koža. Opuch. Kožné adnexe. Telesná teplota.**

Kľúčové pojmy : **komunikácia, anamnéza, vedomie, postoj, chôdza, habitus, zmeny hlasu, porucha reči**

Výkonový štandard:

- definovať základné fyzikálne vyšetrovacie metódy,
- vysvetliť pojem anamnéza a vymenovať jednotlivé druhy anamnézy,
- charakterizovať metódy vyšetrenie celkového stavu pacienta.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyšetrenie hlavy.**

Témy: **Vyšetrenie hlavy. Vyšetrenie lebky pohľadom, poklopom, pohmatom. Vyšetrenie očí. Vyšetrenie nosa. Vyšetrenie úst a ústnej dutiny. Vyšetrenie uší.**

Kľúčové pojmy: **vyšetrenie hlavy, lebky, očí, nosa uší.**

Výkonový štandard:

- vymenovať a popisovať vyšetrenie hlavy pohľadom, poklopom a pohmatom
- popisovať vyšetrenie hlavy, očí, nosa, úst a ústnej dutiny
- charakterizovať patologické nálezy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyšetrenie krku.**

Témy: **Vyšetrenie krku. Vyšetrenie artérií. Vyšetrenie krčných žíl. Vyšetrenie uzlín. Vyšetrenie štítnej žľazy. Patologické nálezy.**

Kľúčové pojmy: **vyšetrenie krku, artérie, krčné žily, uzliny, štítna žľaza.**

Výkonový štandard:

- vymenovať a popisovať vyšetrenie krku pohľadom, poklopom a pohmatom,
- popisovať jednotlivé vyšetrenie krku, artérii, krčných žíl a uzlín na krku,
- charakterizovať patologické nálezy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyšetrenie hrudníka.**

Témy: **Vyšetrenie hrudníka poklopom. Abnormálne a patologické tvary hrudníka. Dýchacie pohyby. Vyšetrenie prsníkov. Vyšetrenie hrudníka pohmatom, poklopom a posluhom. Patologické nálezy.**

Kľúčové pojmy: **vyšetrenie hrudníka, tvar hrudníka, dýchacie pohyby.**

Výkonový štandard:

- vymenovať a popisovať vyšetrenie hrudníka,
- charakterizovať normálne a patologické nálezy vyšetrenia hrudníka,

- uviesť a popísať jednotlivé fyzikálne metódy (poklop, pohmat, posluh) pri vyšetrení hrudníka.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pľúcne syndrómy.**

Témy: **Bolusová príhoda. Astma. Chronická obštrukčná choroba pľúc. Pneumónia. Fluidotorax. Pneumotorax. Mediastinálny syndróm. Hlavné príznaky pľúcnych ochorení.**

Kľúčové pojmy: **bolusová príhoda, astma, chronická obštrukčná choroba pľúc, pneumónia, pneumotorax.**

Výkonný štandard:

- popísať charakteristiku pľúcnych syndrómov,
- charakterizovať jednotlivé pľúcne syndrómy,
- vymenovať a popísať patologické nálezy v rámci pľúcnych syndrómov.

Obsahový štandard:

Tematický celok : **Vyšetrenie srdca.**

Témy: **Vyšetrenie srdca posluhom. Vyšetrenie krvného tlaku. Vyšetrenie pulzu. Hlavné príznaky ochorenia srdca.**

Kľúčové slová : **srdcové ozvy, šelest, krvný tlak, pulz.**

Výkonný štandard:

- popísať postup pri vyšetrení srdca posluhom,
- charakterizovať hlavné príznaky ochorenia srdca,
- popísať správne vyšetrenie tlaku krvi a pulzu,
- vymenovať a popísať patologické nálezy v rámci srdca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyšetrenie brucha.**

Témy: **Rozdelenie brucha na oblasti. Vyšetrenie brucha pohľadom, poklopom, posluhom a per rectum. Hlavné príznaky ochorenia pažeráka. Žalúdočné a črevné ochorenia. Bolesť brucha. Krvácanie do tráviaceho traktu. Vyšetrenie ascitu. Vyšetrenie stolice.**

Kľúčové slová: **bolesť brucha, vracanie, hnačka, zápcha, meteorizmus.**

Výkonný štandard:

- popísať rozdelenie brucha pri vyšetrení,
- popísať vyšetrenie brucha pohľadom, posluhom a poklopom,
- vymenovať príznaky ochorenia pažeráka, žalúdočných a črevných ochorení,
- vymenovať a popísať patologické nálezy v rámci tráviaceho traktu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyšetrenie pečene, žlčníka a sleziny.**

Témy: **Anatomické uloženie pečene, žlčníka a sleziny. Fyzikálne vyšetrenie pečene, žlčníka a sleziny . Hlavné príznaky ochorenia pečene, žlčníka a sleziny.**

Kľúčové slová: **ikterus, ascites, žlčniková kolika, úrazy sleziny.**

Výkonný štandard :

- popísať anatomické uloženie pečene, žlčníka a sleziny,
- popísať vyšetrenie pohľadom, poklopom pečene, žlčníka a sleziny,
- charakterizovať príznaky ochorenia pečene, žlčníka a sleziny pri jednotlivých ochoreniach,
- vymenovať a popísať patologické nálezy v rámci pečene, žlčníka a sleziny.

Obsahový štandard :

Tematický celok: **Vyšetrenie urogenitálneho systému.**

Témy: **Anatomické uloženie obličiek, močového mechúra, prostaty. Vyšetrenie obličiek, močového mechúra. Najčastejšie príznaky ochorenia urogenitálneho systému. Vyšetrenie vonkajšieho pohlavného ústrojenstva a močovej trubice.**

Kľúčové slová: **vyšetrenie obličiek, vyšetrenie moču, bolesť.**

Výkonný štandard :

- popísať anatomické uloženie obličiek,
- popísať a charakterizovať vyšetrenie obličiek, močového mechúra,
- vymenovať a popísať patologické nálezy v rámci urogenitálneho systému.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyšetrenie pohybového systému.**

Témy: **Vyšetrenie kĺbov, chrbtice, panvy a mäkkých častí. Najčastejšie príznaky ochorení pohybového systému.**

Kľúčové slová: **vyšetrenie chrbtice a kĺbov, punkcia, svalová slabosť.**

Výkonný štandard :

- popísať vyšetrenie pohybového systému,
- vymenovať a charakterizovať príznaky poranenia, ochorenia kĺbov, svalov a chrbtice,
- popísať najčastejšie príznaky ochorení pohybového systému.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyšetrenie periférnych ciev.**

Témy: **Vyšetrenie tepien pohmatom, posluhom a pohľadom. Vyšetrenie žíl pohmatom, pohľadom a posluhom. Najčastejšie príznaky ochorení periférnych ciev.**

Kľúčové slová: **vyšetrenie ciev, vyšetrenie žíl, dopplerovová sonografia.**

Výkonný štandard:

- popísať vyšetrenie tepien a žíl pohmatom, pohľadom a posluhom,
- vymenovať a charakterizovať najčastejšie príznaky ochorenia periférnych ciev.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Formulácia fyzikálneho nálezu.**

Témy: **Záznam fyzikálneho nálezu.**

Kľúčové slová: **záznam fyzikálneho nálezu.**

Výkonný štandard :

- popísať jednotlivé časti fyzikálneho nálezu,
- vypracovať záznam fyzikálneho nálezu.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
VNÚTORNÉ LEKÁRSTVO

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet vnútorné lekárstvo ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje vstupné vedomosti do klinickej medicíny. Vedomosti a obsah predmetu nadväzujú najmä na poznatky získané z anatómie, fyziológie a patológie ale aj iných predmetov. Vedomosti z predmetu majú prípravnú funkciu pre profilujúce predmety urgentná medicína, anesteziológia a záchranná zdravotná služba. Predmet vnútorné lekárstvo poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie odborné predmety a pre ďalšie vzdelávanie. Tvorivé myslenie umožňuje správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu sú vo vzťahu k hlavnému cieľu vzdelávania, ktorý spočíva v splnení požiadaviek na odbornosť a morálku zdravotníckeho záchranára. Cieľom vyučovacieho predmetu vnútorné lekárstvo je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojenie si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva vnútorného lekárstva. Žiaci sa majú naučiť všeobecnú symptomatológiu, terapeutické a diagnostické postupy. Majú pochopiť a rozpoznávať princípy, prejavy a následnú liečbu vnútorných chorôb. Dôraz sa kladie na rozpoznávanie a liečbu náhlych stavov pri jednotlivých systémových ochoreniach.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: 2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín

2. ročník: 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín

externé večerné štúdium:

2. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

3. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Všeobecná symptomatológia.**

Témy: **Charakteristika predmetu vnútorné lekárstvo. Historický pohľad na odbory vnútorného lekárstva.**

Kľúčové pojmy: **vnútorné lekárstvo, symptomatológia, zdravie, choroba, anamnéza.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojmy vnútorného lekárstva, symptomatológie,
- vymenovať odbory príbuzné vnútornému lekárstvu,
- vysvetliť pojmy zdravie, choroba, anamnéza, prejavy chorôb,
- definovať subjektívne a objektívne príznaky,
- vedieť popísať prejavy chorôb,
- v spolupráci s lekárom získať anamnézu od pacientov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základné fyzikálne vyšetrenia.**

Témy: **Všeobecne o fyzikálnom vyšetrení. Vyšetrenie jednotlivých častí tela.**

Kľúčové pojmy: **fyzikálne vyšetrenie: hlavy, krku, hrudníka, brucha, vyšetrenie pohľadom, poklepom, posluhom a pohmatom.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať pojem fyzikálne vyšetrenie,
- popísať vyšetrenie jednotlivých častí tela,
- definovať vyšetrenie hlavy, dutiny ústnej, krku, hrudníka,
- opísať vyšetrenie pľúc poklepom, posluhom,
- vyšetriť srdce auskultáciou,
- definovať vyšetrenie per rectum, končatín, chrbtice,
- preukázať praktickú zručnosť správneho fyzikálneho vyšetrenia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Meranie fyziologických funkcií.**

Témy: **Vedomie. Telesná teplota, meranie a hodnotenie telesnej teploty. Tlak krvi, meranie tlaku a hodnotenie. Pulz, meranie pulzu a hodnotenie. Dýchanie, meranie a hodnotenie.**

Kľúčové pojmy: **telesná teplota, pulz, dych, krvný tlak.**

Výkonový štandard:

- popísať fyziologické hodnoty telesnej teploty, krvného tlaku, pulzu a dychu,
- definovať odchýlky pri meraní fyziologických funkcií,
- viesť podrobnú dokumentáciu o fyziologických funkciách,
- prakticky preukázať zručnosť správneho merania fyziologických funkcií.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základné terapeutické postupy.**

Témy: **Farmakoterapia. Infúzna terapia. Liečba krvou a krvnými derivátmi. Kyslíková terapia. Diétoterapia. Liečebná rehabilitácia.**

Kľúčové pojmy: **liečba, krv, transfúzia, infúzia, kyslíková terapia, rehabilitácia.**

Výkonový štandard:

- definovať liečbu, účinky liekov, spôsoby aplikácie liekov,
- rozpoznať účinky liekov,
- vedieť zaradiť lieky do jednotlivých terapeutických skupín,
- ovládať lieky pôsobiace na centrálny nervový systém, na vegetatívne nervstvo, na kardiovaskulárny systém, na tráviace ústroje, na dýchacie ústroje, na zrážanie krvi a antibiotiká,
- definovať pojem infúzia, infúzne roztoky,
- opísať liečbu krvou a ovládať všetky transfúzne prípravky,
- ovládať zásady na zaistenie krvného prevodu a postup pri aplikácii transfúzie,
- charakterizovať potransfúzne komplikácie,

- ovládať postupy kyslíkovej a inhalačnej terapie, spôsoby podávania kyslíka,
- vysvetliť pojem diétoterapia, výživa v detstve, v gravidite, pri dojčení a v starobe,
- vedieť jednotný diétny systém,
- definovať fyzikálnu liečbu, elektroliečbu, liečbu ultrazvukom, žiarením, balneoterapiu a mechanoterapiu,
- charakterizovať jednotlivé rehabilitačné postupy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základné vyšetrovacie postupy.**

Témy: **Biochemické, hematologické, mikrobiologické a bioptické vyšetrenia. Röntgenologické, rádioizotopové, elektrografické, endoskopické vyšetrenia. Funkčné vyšetrenie kardiopulmonálneho, gastrointestinálneho, močového a endokrinného systému. Preťaženie pri fyzickej záťaž.**

Kľúčové pojmy: **vyšetrenie, vyšetrovacie metódy, endoskopia, preťaženie.**

Výkonový štandard:

- definovať a ovládať základné biochemické a hematologické vyšetrenia, mikrobiologické a bioptické vyšetrenia,
- opísať podstatu röntgenologického vyšetrenia,
- ovládať rádiodiagnostické metódy,
- charakterizovať rádionuklidové vyšetrovacie metódy,
- teoreticky a prakticky ovládať elektrokardiografické vyšetrenie a ostatné vyšetrovacie metódy (EEG, EMG),
- pomenovať endoskopické vyšetrovacie metódy,
- rozlíšiť funkčné vyšetrenia pľúc, srdca, funkčné vyšetrenie tráviacich ústrojov, tenkého čreva, obličiek, žliaz s vnútornou sekréciou.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Choroby dýchacích ústrojov.**

Témy: **Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Choroby priedušiek. Choroby pľúc. Choroby pohrudnice.**

Kľúčové pojmy: **dýchanie, príznaky, vyšetrovacie metódy, liečba.**

Výkonový štandard:

- vymenovať charakteristické príznaky u ochorení dýchacích ústrojov,
- definovať vyšetrovacie metódy pri ochoreniach dýchacích ústrojov,
- charakterizovať choroby priedušiek – akútne a chronický zápal priedušiek, priedušková astma a rozšírenie priedušiek,
- opísať choroby pľúc – pneumónie, embóliu do pľúc, tuberkulózu pľúc, nádory pľúc a zaprášenie pľúc,
- popísať choroby pohrudnice – zápal a iné patologické zmeny pohrudnicovej dutiny.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Choroby krvného obehu.**

Témy: Charakteristické príznaky chorôb obehových ústrojov. Prehľad vyšetrovacích metód. Choroby srdca. Poruchy krvného tlaku. Choroby ciev.

Kľúčové pojmy: obehový systém, vyšetrovacie metódy, choroby srdca, ciev.

Výkonový štandard:

- charakterizovať príznaky pri chorobách obehového ústrojenstva,
- definovať vyšetrovacie metódy - invazívne a neinvazívne,
- rozlíšiť choroby srdca - poruchy srdcového rytmu, ischemickú chorobu srdca, zlyhanie srdca a srdcovú nedostatočnosť, zápalové ochorenia srdca, chlopňové chyby, kardiomyopatie, neurocirkulačné asténie,
- opísať poruchy krvného tlaku - hypotenzia a hypertenzia,
- rozpoznať choroby ciev - kôrnatenie tepien, zúženia a uzávěry tepien, choroby žíl.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Choroby tráviaceho ústrojenstva.

Témy: Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Choroby žalúdka. Choroby čriev. Choroby pečene. Choroby žlčníka a žlčových ciest. Choroby podžalúdkovej žľazy.

Kľúčové pojmy: vyšetrovacie metódy, príznaky, liečba, zápaly, nádory.

Výkonový štandard:

- vymenovať charakteristické príznaky u ochorení tráviaceho ústrojenstva,
- definovať vyšetrovacie metódy pri ochoreniach tráviaceho ústrojenstva,
- charakterizovať choroby žalúdka,
- popísať choroby čriev, klinický obraz, liečbu,
- opísať choroby pečene, žlčníka a žlčových ciest,
- popísať choroby podžalúdkovej žľazy – klinický obraz, liečba.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Choroby krvotvorby.

Témy: Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Krvný obraz. Najdôležitejšie choroby krvi a krvotvorných ústrojov.

Kľúčové pojmy: krv, krvný obraz, krvné skupiny, choroby krvi.

Výkonový štandard:

- charakterizovať príznaky pri chorobách krvi a krvotvorby,
- definovať vyšetrovacie metódy,
- rozlíšiť choroby krvi a krvotvorných ústrojov,
- opísať anémie, hemoblastózy a krvácavé stavy – klinický obraz, liečba.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Choroby obličiek a močových ciest.

Témy: Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Zápalové ochorenia obličiek a odvodných močových ciest. Močové kamene. Nádory obličiek a močových ciest.

Kľúčové pojmy: obličky, príznaky, vyšetrovacie metódy, liečba, zápaly, nádory.

Výkonový štandard:

- vymenovať charakteristické príznaky pri ochorení obličiek,
- definovať vyšetrovacie metódy pri ochoreniach obličiek a odvodných močových ciest,
- charakterizovať zápalové ochorenia obličiek a odvodných močových ciest – glomerulonefritídy, pyelonefritídy a infekcie odvodných močových ciest,
- opísať nádory obličiek a močových ciest, prítomnosť močových kameňov – urolitiázu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Choroby žliaz s vnútornou sekréciou.**

Témy: **Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Choroby štítnej žľazy. Choroby prištítnnej žľazy. Choroby nadobličiek. Choroby gonád.**

Kľúčové pojmy: **vyšetrovacie metódy, hypotyreóza, hypertyreóza, struma, nádory, zápaly, príznaky, liečba.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať príznaky pri chorobách žliaz s vnútornou sekréciou,
- definovať vyšetrovacie metódy,
- rozlíšiť choroby štítnej žľazy – hypertyreóza, hypotyreóza, struma, zápaly štítnej žľazy, rakovina štítnej žľazy,
- opísať choroby prištítnnej žľazy – hypoparatyreóza, hyperparatyreóza,
- rozpoznať choroby nadobličiek – zníženú a zvýšenú funkciu kôry a drene nadobličiek,
- charakterizovať choroby gonád u muža a u ženy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy vnútorného prostredia.**

Témy: **Základné pojmy. Charakteristické príznaky. Prehľad vyšetrovacích metód. Poruchy objemu a zloženia telových tekutín. Poruchy elektrolytového hospodárstva. Poruchy acidobázickej rovnováhy.**

Kľúčové pojmy: **bilancia tekutín, dehydratácia, metabolizmus, acidobázická rovnováha, vyšetrovacie metódy, príznaky, liečba.**

Výkonový štandard:

- vymenovať charakteristické príznaky pri poruche vnútorného prostredia,
- definovať vyšetrovacie metódy pri poruchách vnútorného prostredia,
- charakterizovať poruchy objemu a zloženia telových tekutín – dehydratácia, hyperhydratácia,
- popísať poruchy elektrolytového hospodárstva, poruchy metabolizmu draslíka a sodíka,
- opísať poruchy acidobázickej rovnováhy - metabolické a respiračné poruchy acidobázickej rovnováhy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy látkovej premeny.**

Témy: **Cukrovka. Obezita. Poruchy metabolizmu lipidov. Dna.**

Kľúčové pojmy: **glykémia, obezita, lipidy.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať príznaky pri cukrovke,

- rozlíšiť hyperglykemickú a hypoglykemickú kómu,
- definovať vyšetrovacie metódy pri cukrovke,
- charakterizovať pojem obezita, príznaky, liečba,
- opísať poruchy metabolizmu lipidov, všeobecná charakteristika, hyperlipoproteinémia, hypolipoproteinémia – klinický obraz, liečba, prevencia,
- ovládať definíciu a charakteristiku ochorenia dna.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Choroby z ožiarenia.**

Témy: **Definícia a charakteristika. Akútna choroba z ožiarenia. Chronická choroba z ožiarenia. Neskoré následky ožiarenia. Vnútorná kontaminácia rádioaktívnymi látkami. Diagnostika. Komplexná liečba.**

Kľúčové pojmy: **ožiarenie, následky ožiarenia, kontaminácia, liečba.**

Výkonový štandard:

- definovať chorobu z ožiarenia, jej klinický obraz,
- charakterizovať akútnu chorobu z ožiarenia,
- charakterizovať chronickú chorobu z ožiarenia,
- popísať neskoré následky ožiarenia,
- opísať vnútornú kontamináciu rádioaktívnymi látkami,
- rozlíšiť diagnostiku a komplexnú liečbu pri chorobách z ožiarenia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútne stavy vo vnútornom lekárstve.**

Témy: **Prehľad akútnych stavov ohrozujúcich život. Zastavenie srdcovej činnosti a krvného obehu. Zastavenie dýchania. Šok. Ostatné akútne stavy ohrozujúce život. Výkony zachraňujúce život. Reanimácia.**

Kľúčové pojmy: **akútne stavy, ohrozenie života, zástava srdcovej činnosti, obehu, dýchania, šok.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať príčiny zastavenia krvného obehu, klinické príznaky zastavenia krvného obehu, prvá pomoc,
- rozlíšiť príčiny zastavenia dýchania, klinické príznaky, prvá pomoc,
- definovať príčiny šoku, klinické príznaky šoku, vyšetrovanie a sledovanie chorého v šoku,
- poskytnúť prvú pomoc pri šoku, protišokové opatrenia,
- opísať ostatné akútne stavy ohrozujúce život – kóma, anafylaktická reakcia, kŕče,
- ovládať definíciu reanimácie – výkony zachraňujúce život,
- preukázať praktické zručnosti a schopnosti pri poskytovaní prvej pomoci u akútnych náhlych stavoch.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

CHIRURGIA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet chirurgia ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje vstupné vedomosti do klinickej medicíny. Vedomosti a obsah predmetu nadväzujú na poznatky získané z anatómie, fyziológie a patológie. Vedomosti z predmetu majú prípravnú funkciu pre profilujúce predmety urgentnú medicínu, anesteziológiu a záchrannú zdravotnú službu. Predmet chirurgia poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie odborné predmety a pre ďalšie vzdelávanie. Tvorivé myslenie umožňuje správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu sú vo vzťahu k hlavnému cieľu vzdelávania, ktorý spočíva v splnení požiadaviek na odbornosť a morálku zdravotníckeho záchranára. Cieľom vyučovacieho predmetu chirurgia je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojenia si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva v predmete chirurgia. Je dôležité naučiť sa všeobecnú symptomatológiu, terapeutické a diagnostické postupy pri jednotlivých ochoreniach. Žiaci majú pochopiť a rozpoznávať prejavy, liečbu ochorení a stavov vyžadujúcich chirurgické riešenie. Dôraz sa kladie na rozpoznávanie a liečbu náhlych stavov pri jednotlivých systémových ochoreniach.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: v druhom polroku 2 hodiny týždenne, spolu 32 hodín

2. ročník: 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín

externé večerné štúdium:

2. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

3. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náplň chirurgie a špeciálnych odborov.**

Témy: **Charakteristika predmetu chirurgia. História chirurgie. Rozvoj špecializovaných odborov. Základné chirurgické výkony.**

Kľúčové pojmy: **chirurgia, Hippokrates, konzervatívna liečba, operačná liečba.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať pojem chirurgia,
- vymenovať špecializované odbory chirurgie,
- vysvetliť pojmy konzervatívna a operačná liečba,
- definovať základné chirurgické výkony.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Asepsa a antisepsa.**

Témy: **Pojem asepsy a antisepsy so zameraním na historický vývoj a prevenciu ochorenia. Zdroje kontaminácie operačnej rany. Zásady aseptického chirurgie. Spôsoby sterilizácie a dezinfekcie. Sterilizácia a dezinfekcia nástrojov, gumeného, šijacieho, materiálu, obväzového materiálu a operačnej bielizne. Nozokomialne infekcie.**

Kľúčové pojmy: **asepsa, antisepsa, dezinfekcia, sterilizácia, kontaminácia, nozokomiálna infekcia.**

Výkonový štandard:

- definovať asepsu a antisepsu,
- vysvetliť pojmy dezinfekcia a sterilizácia,
- vysvetliť pojem nozokomiálna infekcia,
- vymenovať zdroje kontaminácie operačnej rany,
- vysvetliť pojmy operácia čistá, kontaminovaná a infikovaná.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Krvná transfúzia, parenterálna výživa.**

Témy: **Definícia transfúzie. Darcovstvo krvi. Krvné skupiny. Transfúzne prípravky: zaobchádzanie, skladovanie, transport, sterilizácia, dokumentácia. Vyšetrenie krvnej príslušnosti. Krvné skúšky. Biologický test. Technika transfúzie. Potransfúzne komplikácie. Infúzne roztoky. Technika infúzie. Indikácia infúznej liečby. Komplikácie infúznej liečby. Možnosti dlhodobej parenterálnej výživy.**

Kľúčové pojmy: **transfúzia, transfúzne prípravky a krvné deriváty, krvná skupina, krížna skúška, biologická skúška, infúzne roztoky, parenterálna výživa.**

Výkonový štandard:

- definovať transfúziu krvi,
- vysvetliť pojmy krvná skupina, krížna skúška, biologická skúška,
- vymenovať potransfúzne reakcie,
- charakterizovať hemolytickú reakciu,
- charakterizovať a popísať význam parenterálnej výživy,
- vymenovať hlavné infúzne roztoky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Znecitlivenie.**

Témy: **Miestne znecitlivenie. Celková anestézia. Príprava chorého na anestéziu. Anestetický prístroj. Druhy anestézie.**

Kľúčové pojmy: **znecitlivenie, anestetiká, relaxanciá.**

Výkonový štandard:

- definovať pojem anestézia - znecitlivenie,
- vysvetliť pojem lokálna anestézia a celková anestézia,
- charakterizovať spôsoby lokálnej anestézie,
- charakterizovať jednotlivé štádiá celkovej anestézie,
- opísať prípravu chorého na anestéziu,
- opísať anestetický prístroj,

- ovládať a charakterizovať druhy anestézie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zápaly.**

Témy: **Definícia zápalu. Zápal špecifický a nešpecifický, akútny a chronický. Zápaly lymfatického systému. Sepsa. Miestne a celkové príznaky zápalu. Zásady miestneho liečenia zápalu. Liečenie zápalu. Príklady zápalových ochorení, pyogénne infekcie.**

Kľúčové pojmy: **zápal, inkubačná doba, virulencia, flegmóna, absces, lymfangoitída, flebitída, bakteriémia, toxémia, antibiotiká.**

Výkonový štandard:

- definovať pojmy zápal, inkubačná doba, virulencia,
- porovnať odlišnosti nešpecifického a špecifického zápalu,
- popísať miestne a celkové príznaky zápalu,
- popísať spôsoby šírenia zápalu,
- uviesť príklady miestneho a celkového liečenia zápalu,
- definovať anaeróbnú infekciu,
- popísať prevenciu a liečenie tetanu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Predoperačná a pooperačná starostlivosť.**

Témy: **Celkové predoperačné vyšetrenie. Predoperačná príprava pacienta. Miestne a celkové reakcie na operáciu. Pooperačná starostlivosť. Chirurgická diätetika. Predoperačná a pooperačná starostlivosť o novorodenca a dojča.**

Kľúčové pojmy: **operácia: urgentná, plánovaná, premedikácia.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať celkové predoperačné vyšetrenie,
- opísať vlastnú predoperačnú prípravu,
- vedieť opísať osobitosti prípravy diabetika pred operáciou,
- definovať miestne a celkové reakcie na operáciu,
- opísať pooperačnú starostlivosť,
- charakterizovať chirurgickú diätetiku,
- opísať osobitosti predoperačnej a pooperačnej starostlivosti u novorodencov a dojčiat.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Traumatológia.**

Témy: **Všeobecná traumatológia. Klasifikácia úrazov. Poranenie mäkkých štruktúr - kože a podkožia, svalov, šliach, väzov, ciev, nervov a vnútorných orgánov. Zlomeniny. Poranenie kĺbov. Konzervatívna a operačná liečba zlomenín. Crush syndróm – syndróm pomliaždenia. Polytraumatizmus.**

Kľúčové pojmy: **úrazy, poranenia, zlomenina, repozícia, sadrový obväz, osteosyntéza, polytrauma, luxácia.**

Výkonový štandard:

- definovať význam traumatológie,
- charakterizovať klasifikáciu úrazov,

- opísať jednotlivé druhy poranení mäkkých štruktúr,
- popísať druhy zlomenín,
- popísať príznaky zlomenín a komplikácie zlomenín,
- charakterizovať konzervatívnu a operačnú liečbu zlomenín,
- definovať pojem luxácia, jej príčiny, liečbu a komplikácie,
- charakterizovať Crush syndróm – príznaky, liečbu a komplikácie,
- definovať pojem polytrauma a jej diagnostiku,
- teoreticky a prakticky ovládať prvú pomoc pri polytraume a následný transport.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Nádory.**

Témy: **Definícia nádoru, biologická charakteristika. Etiopatogenéza a vývojové štádia nádoru. Benígne a malígne nádory a ich vlastnosti. Epidemiológia zhubných nádorov. Diagnostika nádorov. Zásady liečby zhubných nádorov. Postavenie chirurga v prevencii nádorov, depistáž, možnosti chirurgickej liečby. Nevyhnutnosť spolupráce chirurga, onkológa a ďalších špecialistov pri liečbe nádorov. Prekancerózy.**

Kľúčové pojmy: **nádor, prekanceróza, karcinogén, metastáza, recidíva, depistáž, radikalita.**

Výkonný štandard:

- popísať charakteristiku malígneho a benígneho nádoru,
- vysvetliť pojem prekanceróza, karcinogén,
- popísať etiopatogenézu a vývojové štádia nádoru,
- determinovať postavenie chirurgie v liečbe nádorov,
- vysvetliť pojem komplexná liečba nádorov,
- vysvetliť klasifikačný systém TNM.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chirurgia hlavy a chrbtice.**

Témy: **Hnisavé ochorenia. Vrodené chyby tváre. Nádory tváre. Vyšetrovacie metódy v neurochirurgii. Mozgová hypertenzia a hypotenzia. Vrodené chyby lebky a chrbtice. Hnisavé ochorenia mozgových plien a mozgu. Poranenia tváre. Kraniocerebrálne poranenia. Poranenia chrbtice a miechy.**

Kľúčové pojmy: **osteomyelitída, EEG, hydrocefalus, komócia, epidurálne krvácanie, subdurálne krvácanie, mozgový edém, zlomenina stavcov, kompresia miechy, paraplégia, kvadruplégia.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať hnisavé ochorenia hlavy a vrodené chyby tváre,
- definovať úlohy a vyšetrovacie metódy v neurochirurgii,
- rozlíšiť a opísať rozdiel medzi mozgovou hypertenziou a hypotenziou,
- charakterizovať pojem hydrocefalus, kraniostenóza, kraniálna meningokéla,
- opísať hnisavé ochorenia mozgových plien a mozgu,
- teoreticky opísať a prakticky preukázať prvú pomoc pri poraneniach tváre,
- charakterizovať kraniocerebrálne poranenia, príznaky a liečbu,

- definovať druhy poranení chrbtice a miechy,
- teoreticky opísať prvú pomoc pri poranení miechy,
- opísať rozdiel medzi paraplégiou a kvadruplégiou.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chirurgia krku.**

Témy: **Vývojové chyby. Zápal. Štítna žľaza. Prištítna žľaza. Tracheostómia.**

Kľúčové pojmy: **tortikolis, struma, tracheostómia.**

Výkonový štandard:

- definovať vývojové chyby a zápal krku,
- charakterizovať choroby štítnej žľazy a prištítných žliaz,
- definovať pojem tracheostómia,
- opísať ošetrovanie tracheostómie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chirurgia hrudníka.**

Témy: **Vyšetrovacie metódy v hrudnej chirurgii. Následky vnútro hrudníkových poranení. Pľúcne chirurgické choroby. Liečebné výkony pri ochoreniach hrudníka. Poranenia hrudníka. Chirurgické choroby prsníka.**

Kľúčové pojmy: **biopsia pľúc, pneumotorax, hydrotorax, hemotorax, drenáž hrudníka, hemoptyza, mastitída.**

Výkonový štandard:

- opísať vyšetrovacie metódy v hrudnej chirurgii,
- rozpoznať jednotlivé následky vnútro hrudníkových ochorení,
- definovať pľúcne chirurgické choroby,
- charakterizovať liečebné výkony pri ochoreniach hrudníka,
- vymenovať a opísať zatvorené poranenia hrudníka,
- vymenovať a opísať otvorené poranenia hrudníka,
- opísať príznaky a liečbu pri chirurgických chorobách prsníka.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chirurgia brucha a tráviacej rúry.**

Témy: **Prietrže. Chirurgické choroby pažeráka, žalúdka, čreva a konečníka. Chirurgické ochorenia žlčníka, žlčových ciest. Chirurgické choroby podžalúdkovej žľazy. Chirurgia sleziny.**

Kľúčové pojmy: **hernia, divertikuly, pažerákové varixy, vredová choroba, Crohnova choroba, apendicitída, hemoroidy, ERCP, PTC, pankreatitída, splenektómia.**

Výkonový štandard:

- definovať pojem prietrž a charakterizovať vnútorné a vonkajšie prietrže,
- vymenovať a opísať choroby pažeráka - achalázia, poranenie pažeráka, krvácanie z pažerákových varixov,
- charakterizovať pojmy dojčenecká pylorostenóza, vredová choroba žalúdka a jej následky,

- popísať zápalové črevné ochorenia – Crohnova choroba, ulcerózna kolitída, apendicitída, divertikulóza,
- charakterizovať ochorenia análneho otvoru a konečníka: hemoroidy, prolaps, absces,
- opísať vyšetrovacie metódy hrubého čreva a konečníka,
- charakterizovať žľčové kamene, hydrops žľčníka,
- definovať akútnu a chronickú pankreatitídu,
- opísať chirurgiu sleziny a definovať pojem splenektómia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhle príhody brušné.**

Témy: **Náhle príhody brušné vyvolané zápalmi. Ileus. Krvácanie do tráviacej rúry. Poranenia brucha.**

Kľúčové pojmy: **apendicitída, cholecystitída, peritonitída, ileus, liečba, hemateméza, meléna.**

Výkonový štandard:

- vymenovať a opísať náhle príhody brušné vyvolané zápalmi,
- rozlíšiť peritonizmus od peritonitídy,
- vymenovať a definovať príčiny vzniku ilea,
- popísať liečbu náhlych príhod brušných,
- definovať pojmy meléna, hemateméza,
- vymenovať hlavné zdroje krvácania do tráviaceho traktu,
- opísať poranenia brucha a ovládať prvú pomoc pri poranení brucha.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chirurgia končatín.**

Témy: **Choroby končatinových tepien a žíl. Chirurgické choroby končatinových lymfatických ciest.**

Kľúčové pojmy: **ateroskleróza, gangréna, embólia, trombóza, aneurizmy, varixy, tromboflebitídy, lymfedém.**

Výkonový štandard:

- definovať choroby končatinových tepien, príznaky, diagnostika, liečba,
- charakterizovať pojem embólia a akútna trombóza,
- definovať a opísať pojem aneurizma,
- popísať choroby žíl dolných končatín,
- opísať liečbu ochorení končatinových tepien a žíl,
- definovať akútne a chronický zápal končatinových lymfatických ciev,
- charakterizovať pojem lymfedém.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ortopédia.**

Témy: **Vrodené chyby skeletu. Získané chyby a deformácie. Špecifické a nešpecifické zápaly kostí a kĺbov. Systémové choroby kostí a kĺbov. Amputácia končatín.**

Kľúčové pojmy: **deformity, luxácie, skolióza, kyfóza, osteomyelitída, osteoporóza, replantačná chirurgia, kýpeť.**

Výkonový štandard:

- vymenovať a opísať vrodené a získané chyby skeletu,
- definovať pojmy skolióza a kyfóza,
- opísať špecifické a nešpecifické zápaly kostí,
- definovať osteoporózu,
- vymenovať príčiny amputácie končatín,
- charakterizovať pojem replantačná chirurgia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Urológia.**

Témy: **Obličková nedostatočnosť. Urosepsa. Príznaky urologických ochorení. Urologické vyšetrovacie metódy. Vrodené chyby močových ústrojov. Poranenia močových ústrojov a mužského genitálu. Infekcie močových ústrojov. Urolitiáza. Urologické nádory. Urologické operácie.**

Kľúčové pojmy: **oblička, infekcia, poruchy močenia, hematúria, agenézia, hypospádia, fimóza, parafimóza, uretritída, močové kamene, nefrektómia, nefrostómia.**

Výkonový štandard:

- opísať obličkovú nedostatočnosť,
- definovať príznaky a liečbu urosepsy,
- vymenovať príznaky urologických ochorení,
- charakterizovať jednotlivé urologické vyšetrovacie metódy,
- vymenovať a opísať vrodené chyby močových ústrojov,
- definovať poranenia močových ústrojov a mužského genitálu,
- opísať liečbu infekcie močových ústrojov,
- charakterizovať pojem urolitiáza,
- vymenovať urologické nádory,
- popísať druhy urologických operácií.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Transplantácia.**

Témy: **Transplantácia obličiek, pečene, srdca, pľúc, podžalúdkovej žľazy, kostnej drene. Zásady ošetrovania. Umelé orgány.**

Kľúčové pojmy: **transplantát, imunosupresia, autotransplantácia.**

Výkonový štandard:

- popísať transplantácie obličiek, pečene, srdca, podžalúdkovej žľazy a kostnej drene,
- vysvetliť princíp autotransplantácie,
- vymenovať zásady ošetrovania pacienta po transplantácii,
- poznať druhy umelých orgánov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Kardiochirurgia.**

Témy: Poranenia srdca. Liečba poranení srdca. Zápal osrdcovníka. Diagnostika srdcových chýb. Vrodené a získané srdcové chyby.

Kľúčové pojmy: srdce, EKG, echokardiografia, ICHS, stenóza.

Výkonový štandard:

- charakterizovať poranenia srdca a liečbu srdcových poranení,
- definovať zápal osrdcovníka, príčiny, príznaky,
- opísať diagnostiku srdcových chýb,
- vymenovať a charakterizovať vrodené srdcové chyby,
- definovať pojem ischemická choroba srdca,
- poznať chlopňové chyby.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Špecifiká gerontochirurgie.

Témy: Multimorbidita. Zmeny orgánov a systémov v starobe. Starecké traumy. Starecké nádory.

Kľúčové pojmy: choroby, zmeny, komplikácie, traumy.

Výkonový štandard:

- charakterizovať pojem multimorbidita,
- definovať zmeny orgánov a systémov v starobe,
- opísať komplikácie v chirurgii v starobe,
- vymenovať príčiny stareckých poranení,
- poznať starecké nádory.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Akútne stavy v chirurgii.

Témy: Druhy a príčiny šoku. Dôsledky šoku. Liečba šoku. Orgánové zlyhanie. Poruchy dýchania. Poruchy obehu.

Kľúčové pojmy: hypovolemický šok, hypoxia, dychová nedostatočnosť, krvný obeh, zlyhanie.

Výkonový štandard:

- charakterizovať pojem šok,
- vymenovať a opísať druhy šoku,
- opísať príčiny šoku,
- popísať poruchy dýchania,
- opísať akútnu dychovú nedostatočnosť,
- opísať zastavenie dýchania – príčiny, prvú pomoc,
- popísať poruchy obehu,
- popísať zastavenie obehu – príčiny, prvú pomoc,
- opísať vonkajšie krvácanie – príčiny, prvú pomoc,
- definovať zlyhanie viacerých orgánov – príčiny, prevencia, liečba, prvá pomoc.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

PEDIATRIA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pediatria, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje didaktický systém poznatkov o úlohách odboru pediatria ako odbornej disciplíny, ktorá poskytuje vedomosti z oblasti zdravia a chorôb v detskom veku. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania. Tvorivé myslenie umožňuje správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu pediatria je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania. Je dôležité sa naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Žiaci by mali chápať a vysvetliť základné poznatky z fyziológie a patológie jednotlivých vekových období dieťaťa, z diagnostiky a terapie ochorení, náhlych stavov v detskom veku, ich včasné rozpoznanie a začiatok účinnej liečby.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

externé večerné štúdium:

2. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok: **Detské lekárstvo - pediatria.**

Témy: **Organizácia liečebnej a preventívnej starostlivosti. Predpoklady pre zdravý vývin dieťaťa. Rodina a jej význam pre vývin dieťaťa. Sociálna starostlivosť o rodinu a dieťa. Náhradná rodinná starostlivosť.**

Kľúčové pojmy: **pediatria, prevencia, ústavná zdravotná starostlivosť, zdravý vývin dieťaťa, rodina, práva dieťaťa, náhradná rodinná starostlivosť.**

Výkonový štandard

- vysvetliť pojem pediatria,
- vymenovať úlohy prevencie,
- charakterizovať predpoklady pre zdravý vývin dieťaťa,
- vysvetliť význam rodiny pre vývin dieťaťa.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vývin zdravého dieťaťa.**

Témy: Rozdelenie detského veku. Rast dieťaťa. Psychomotorický a zmyslový vývin dieťaťa. Výživa dieťaťa. Denný režim dieťaťa.

Kľúčové pojmy: detský vek, rast dieťaťa, vývin dieťaťa, výživa, denný režim dieťaťa.

Výkonový štandard:

- vymenovať jednotlivé obdobia detského veku,
- vysvetliť rast a vývin dieťaťa,
- charakterizovať vývin imunity a systém očkovania v detskom veku,
- vysvetliť význam výživy,
- popísať denný režim dieťaťa v jednotlivých vekových obdobiach.

Obsahový štandard

Tematický celok: Základy klinickej genetiky v pediatrii.

Témy: Genetika, zmeny génov a chromozómov. Vývin imunity a systém očkovania. Úrazovosť v detskom veku.

Kľúčové pojmy: genetika, gény, chromozómy, imunita, očkovanie, úrazy v detskom veku.

Výkonový štandard:

- charakterizovať genetiku,
- popísať vývin imunity a vymenovať systém očkovania,
- uviesť najčastejšie úrazy v detskom veku.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Ochorenia dýchacieho systému.

Témy: Anatomické a funkčné osobitosti dýchacích ústrojov u malých detí. Príčiny a príznaky respiračných chorôb. Akútne choroby dýchacích ciest. Chronické choroby dýchacích ciest.

Kľúčové pojmy: príznak, príčina, akútne ochorenia, chronické ochorenia dýchacích ciest.

Výkonový štandard:

- popísať anatomické a funkčné osobitosti dýchacích ciest,
- charakterizovať príčiny a príznaky respiračných chorôb,
- uviesť možnosti a spôsoby liečby ochorení dýchacieho systému,
- určiť akútne a chronické ochorenia dýchacieho systému.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Ochorenia tráviaceho systému.

Témy: Príznaky ochorení tráviaceho systému. Choroby dutiny ústnej. Bolesť brucha u detí. Hnačkové choroby dojčiat. Chronické poruchy výživy.

Kľúčové pojmy: príznak, choroby dutiny ústnej, bolesť brucha, hnačky u detí, chronické poruchy výživy.

Výkonový štandard:

- charakterizovať príčiny a príznaky ochorení tráviaceho systému,
- poznať choroby dutiny ústnej u detí,
- uviesť možnosti a spôsoby liečby ochorení dýchacieho systému,
- uviesť možnosti a spôsoby liečby ochorení tráviaceho systému u detí,

- poznať chronické ochorenia u detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ochorenia krvi a krvotvorby.**

Témy: **Zloženie krvi u detí. Príznaky chorôb krvi a krvotvorných ústrojov. Málokrvnosť - anémia. Choroby bielych krviniek. Krvácavé choroby.**

Kľúčové pojmy: **zloženie krvi, príznaky chorôb krvi, anémia, leukémia, hemofília.**

Výkonový štandard:

- popísať zloženie krvi u detí,
- charakterizovať príčiny a príznaky chorôb krvi a krvotvorných orgánov,
- poznať ochorenia krvi u detí,
- uviesť možnosti a spôsoby liečby chorôb krvi u detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ochorenia obehového systému.**

Témy: **Príznaky chorôb srdca. Vrodené chyby srdca u detí. Zápalové choroby srdca. Osobitosti ošetrovania detí s chorobami srdca.**

Kľúčové pojmy: **príznaky chorôb srdca, vrodené chyby srdca s cyanózou, vrodené chyby srdca bez cyanózy, zápalové choroby srdca u detí, ošetrovanie detí s chorobami srdca.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať príznaky ochorenia obehového systému,
- poznať vrodené chyby srdca u detí,
- poznať zápalové choroby srdca u detí,
- uviesť osobitosti ošetrovania detí chorobami srdca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Imunoalteračné ochorenia.**

Témy: **Alergia. Peľová nádcha. Bronchiálna astma. Lieková alergia. Juvenilná reumatická artritída. Reumatická horúčka.**

Kľúčové pojmy: **alergia, peľová nádcha, astma, juvenilná reumatická artritída, reumatická horúčka.**

Výkonový štandard:

- poznať imunologickú precitlivosť,
- popísať príznaky imunoalteračných ochorení,
- uviesť možnosti a spôsoby liečby chorôb imunoalteračných ochorení u detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy vnútornej sekrécie a látkovej výmeny.**

Témy: **Ochorenia štítnej žľazy. Choroby nadobličiek. Poruchy pohlavných žliaz. Obezita. Fenyktonúria.**

Kľúčové pojmy: **štítna žľaza, hypofýza, hypotyreóza, hypertyreóza, choroby nadobličiek, poruchy pohlavných žliaz, obezita, fenyktonúria.**

Výkonový štandard:

- poznať jednotlivé ochorenia vnútornej sekrécie a látkovej výmeny,
- popísať príznaky ochorení,
- poznať spôsoby liečby porúch vnútornej sekrécie a látkovej výmeny u detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ochorenia obličiek a močových ciest.**

Témy: **Funkčné osobitosti uropoetickej sústavy u detí. Glomerulonefritídy. Nefrotický syndróm. Bakteriálne zápaly. Nádory obličiek u detí.**

Kľúčové pojmy: **osobitosti uropoetickej sústavy u detí, glomerulonefritídy, nefrotický syndróm, bakteriálne zápaly uropoetickej sústavy u detí, nádory obličiek u detí.**

Výkonový štandard:

- poznať osobitosti uropoetickej sústavy u detí,
- poznať príznaky jednotlivých ochorení obličiek a močových ciest,
- popísať jednotlivé ochorenia uropoetického systému u detí,
- popísať liečbu ochorení obličiek a močových ciest.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Fyziológia a patológia novorodeneckého obdobia.**

Témy: **Vrodené vývojové chyby. Prenatálna diagnostika. Rizikový novorodenec. Popôrodné poranenia. Asfyktický novorodenec. Žltáčka novorodenca. Infekcie získané počas vnútromaternicového vývoja, pri pôrode, po narodení.**

Kľúčové pojmy: **vrodené vývojové chyby, prenatálna diagnostika, rizikový novorodenec, popôrodné poranenia, asfyktický novorodenec, novorodenecká žltáčka, infekcie plodu a novorodenca.**

Výkonový štandard:

- poznať vrodené vývojové chyby u detí,
- poznať prenatálnu diagnostiku,
- charakterizovať rizikového novorodenca,
- poznať získané infekcie počas vnútromaternicového vývinu, pri pôrode, po narodení.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Novorodenec s nízkou pôrodnou hmotnosťou.**

Témy: **Nedonosný novorodenec. Anatomické a funkčné známky nezrelosti. Hypotrofický novorodenec. Ošetrovanie nedonosných detí.**

Kľúčové pojmy: **nedonosný novorodenec, hypotrofický novorodenec, ošetrovanie nedonosných detí.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať anatomické a funkčné známky nezrelosti,
- poznať osobitosti ošetrovanie nedonosných detí,
- opísať hypotrofického novorodenca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ochorenia kože u dojčiat.**

Témy: **Intertrigo - sparenina. Seboroická dermatitída. Dojčenský ekzém. Hnisavé ochorenia kože. Osobitosti starostlivosti o kožu novorodenca a dojčaťa.**

Kľúčové pojmy: **intertrigo, seboroická dermatitída, dojčenský ekzém, hnisavé ochorenia kože, starostlivosť o kožu.**

Výkonový štandard:

- popísať ochorenia kože,
- poznať osobitosti starostlivosti o kožu novorodenca a dojčaťa,
- vedieť opísať pojmy intertrigo, seboroická dermatitída, dojčenský ekzém, hnisavé ochorenia kože, starostlivosť o kožu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Infekčné ochorenia v detskom veku.**

Témy: **Infekcie vyvolané vírusmi. Infekcie vyvolané baktériami. Infekcie vyvolané kvasinkami. Infekcie vyvolané parazitmi.**

Kľúčové pojmy: **osýpky, rubeola, varicella, herpes zoster, herpes simplex, parotitis epidemica, detská obrna, streptokokové nákazy, záškrt, čierny kašeľ (pertussis), mykózy, pneumocystová pneumónia, črevné parazity.**

Výkonový štandard:

- poznať infekčné ochorenia v detskom veku,
- vedieť opísať príznaky infekčných ochorení,
- popísať spôsoby liečby infekčných ochorení.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhle príhody v detskom veku.**

Témy: **Hyperpyretický syndróm. Nervové záchvaty, kŕče. Aspirácia. Črevná nepriechodnosť. Stav bezvedomia.**

Kľúčové pojmy: **hyperpyrexia, afektívne záchvaty u detí, febrilné kŕče, tetanické záchvaty, aspirácia, ileus, bezvedomie u detí.**

Výkonový štandard:

- poznať náhle príhody v detskom veku,
- charakterizovať príznaky náhlych príhod v detskom veku,
- načrtnúť spôsoby prvej pomoci pri náhlych príhodách.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
GYNEKOLÓGIA A PÔRODNÍCTVO

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Súčasťou odbornej zložky vzdelávania je predmet gynekológia a pôrodnictvo. Profilujúca problematika je zameraná na neodkladnú starostlivosť o ženu, gravidnú ženu a novorodenca. Predmet je koncipovaný v intenciách profilu absolventa zdravotnícky záchranár a rešpektuje potreby záchranárskej praxe. Poskytuje informácie o histórii a vývoji gynekológie a pôrodnictva, vrátane legislatívy a právnej zodpovednosti. Sprostredkováva informácie o akútnych stavoch v gynekológii a pôrodnictve, rieši problematiku pôrodu a jeho foriem, vymedzuje starostlivosť o fyziologického a patologického novorodenca, sprístupňuje nové poznatky v kardiopulmonálnej resuscitácii, legislatívy a právnej zodpovednosti, prezentuje problematiku prevencie, bezpečnosti pri práci v aplikačnej rovine. V špecifickom vzdelávacom procese využíva klasické a alternatívne vyučovacie metódy, ktoré vytvárajú kompaktné prepojenie teórie s praxou, zacielenou na výkon práce zdravotníckeho záchranára.

CIELE PREDMETU

Partikulárne ciele predmetu sú formulované v zmysle hlavného cieľa obsahu vzdelávania. Sú zamerané na získavanie odborných vedomostí a praktických zručností žiakov s konkretizáciou na výkon práce zdravotníckeho záchranára, na kreovanie jeho osobnosti, upevňovanie pracovnej a sociálnej pozície v povolání, vrátane stavovskej cti.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

2. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

externé večerné štúdium:

2. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **História, predmet, ciele gynekológie a pôrodnictva.**

Témy: **Vývoj gynekológie a pôrodnictva. Vymedzenie základných pojmov.**

Kľúčové slová: **vedný odbor, koncepcia odboru, všeobecná symptomatológia.**

Výkonový štandard:

- sprostredkovať základné informácie o histórii gynekológie a pôrodnictva, ,
- popísať koncepciu odboru a konkretizovať ciele gynekológie a pôrodnictva,
- vymedziť základné pojmy používané v gynekológii a pôrodnictve,
- poukázať na všeobecnú a špecifickú symptomatológiu chorôb.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pôrod a jeho formy.**

Témy: **Fyziologický pôrod (príprava, pôrodné doby, vedenie pôrodu, starostlivosť o rodičku, prvé ošetrenie novorodenca). Patologický pôrod (riziká, špecifická počas prípravy, vedenia pôrodu, starostlivosti o rodičku, prvého ošetrenia novorodenca). Pôrod v podmienkach mimo zdravotníckeho zariadenia.**

Kľúčové slová: pôrod, fyziologický pôrod, patologický pôrod, pôrod mimo zdravotníckeho zariadenia, prvé ošetrenie novorodenca, transport, smerovanie.

Výkonový štandard:

- definovať pôrod a popísať jednotlivé formy pôrodu,
- poukázať na praktické činnosti počas pôrodu,
- konkretizovať postupy starostlivosti o rodičku a novorodenca,
- špecifikovať podmienky transportu do zdravotníckeho zariadenia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhle príhody v gynekológii a pôrodníctve.**

Témy: **Náhle príhody v gynekológii (krvácanie, úrazy, náhle príhody brušné, obeť násilia). Náhle príhody v pôrodníctve (predčasný pôrod, samovolný - spontánny potrat, mimomaternicová gravidita, včasná placenta, predčasné odlučovanie placenty, ruptúra maternice, syndróm dolnej dutej žily, preklampsia, eklampsia, pôrodný šok, embólia plodovou vodou, krvácanie, embólia do artérie pulmonalis).**

Kľúčové slová: náhle príhody brušné, krvácanie, úrazy, obeť násilia, gravidita, pôrod, potrat, embolizácia, šok, transport, smerovanie.

Výkonový štandard:

- špecifikovať symptomatológiu pri náhlych príhodách v gynekológii a pôrodníctve,
- popísať diferenciálnu diagnostiku,
- definovať základné liečebné postupy a urgentné opatrenia,
- určiť polohovanie, smerovanie, transport ženy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Starostlivosť o fyziologického a patologického novorodenca.**

Témy: **Hodnotenie zdravotného stavu novorodenca. Ošetrenie fyziologického novorodenca. Ošetrenie patologického novorodenca.**

Kľúčové slová: Apgarovej skóre, prvé ošetrenie novorodenca, kredeizácia, kalmetizácia, screeningové vyšetrenie, fyziologický novorodenec, patologický novorodenec, transport, smerovanie.

Výkonový štandard:

- definovať metódu hodnotenia zdravotného stavu novorodenca podľa Apgarovej skóre,
- popísať prvé ošetrenie novorodenca,
- poukázať na špecifiká a rozdiely v starostlivosti o fyziologického a patologického novorodenca,
- určiť transport a transportnú techniku v smerovaní patologického novorodenca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Kardiopulmonálna resuscitácia.**

Témy: **Kardiopulmonálna resuscitácia gravidnej ženy, rodičky, novorodenca.**

Kľúčové slová: kardiopulmonálna resuscitácia - algoritmus, ERC Guidelines 2021, defibrilácia, asfyktický syndróm, inkubátor, transport, smerovanie.

Výkonový štandard:

- popísať kardiopulmonálnu resuscitáciu u gravidnej ženy, rodičky, novorodenca,

- poukázať na špecifiká v kardiopulmonálnej resuscitácii podľa ERC Guidelines 2021,
- charakterizovať prácu s resuscitačnými pomôckami a prístrojmi,
- vymedziť priority transportu a smerovanie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Legislatíva a právna zodpovednosť pri náhlych stavoch v gynekológii a pôrodníctve.**

Témy: **Špecifiká v legislatíve a právna zodpovednosť v gynekológii a pôrodníctve (legálne a nelegálne umelé prerušenie tehotnosti - UPT, hniezdo záchranu, postnatálna mortalita, odber pobočnikovej krvi - databáza).**

Kľúčové slová: **legislatíva, špecifiká, právna zodpovednosť, pozitívny a negatívny reverz, pracovnoprávne vzťahy.**

Výkonový štandard:

- špecifikovať legislatívu aplikovateľnú v práci zdravotníckeho záchranára,
- konkretizovať právnu zodpovednosť vo vzťahu zdravotnícky záchranár, rodička, novorodenec,
- definovať podmienky spolupráce a asistencie jednotlivých zložiek integrovaného záchranného systému(IZS) v práci zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prevenícia v gynekológii a pôrodníctve.**

Témy: **Prevenícia primárna, sekundárna, terciárna.**

Kľúčové slová: **prevencia, profylaxia, protiepidemiologické opatrenia, psychohygiena kvalita života, životné prostredie.**

Výkonový štandard:

- definovať primárnu, sekundárnu, terciárnu prevenciu,
- špecifikovať prevenciu u žien v jednotlivých etapách života,
- aplikovať prevenciu v gynekologicko-pôrodnickej praxi,
- minimalizovať rizikové faktory smerujúce k vytvoreniu podmienok pre upevňovanie kvality zdravia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a požiarne ochrana v práci zdravotníckeho záchranára s ohľadom na vlastnú bezpečnosť, bezpečnosť rodičky a novorodenca.**

Témy: **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Požiarne ochrana. Aplikácia v praxi.**

Kľúčové: **bezpečnosť pri práci, ochrana zdravia, požiarne ochrana, aplikácia.**

Výkonový štandard:

- špecifikovať jednotlivé zložky BOZP a PO s ohľadom na bezpečnosť pacientky, rodičky a novorodenca vrátane vlastnej bezpečnosti zdravotníckeho záchranára,
- poukázať na aplikačnú rovinu v konkrétnych podmienkach zdravotnej záchranej služby.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

NEUROLÓGIA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet neurológia, ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, oboznamuje s podstatou chorobných procesov a stavov v nervovej sústave. Obsah predmetu nadväzuje najmä na poznatky z anatómie a fyziológie. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania u žiaka. Predmet poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu neurológia je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva neurológie. Žiaci sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, poznať najčastejšie akútne neurologické ochorenia, úrazy, cievne mozgové príhody, rozpoznať príznaky neurologických ochorení, základné vyšetrenia a liečbu. Žiaci majú zvládnuť odbornú pomoc v rámci neodkladnej prednemocničnej starostlivosti v rozsahu kompetencií zdravotníckeho záchranára.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

2. ročník: v prvom polroku 1 hodina týždenne, spolu 17 hodín

externé večerné štúdium:

3. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úvod do predmetu neurológia.**

Témy: **Charakteristika predmetu, jeho význam pre povolanie zdravotníckeho záchranára. Príznaky, prejavy a príčiny porúch nervového systému. prevencia neurologických ochorení.**

Kľúčové pojmy: **neurológia, príznaky, prejavy, príčiny, prevencia.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať pojem neurológia,
- vymenovať najčastejšie príčiny porúch nervového systému,
- opísať prejavy ochorení a porúch nervového systému,
- vysvetliť pojem prevencia, druhy preventívnych opatrení.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vyšetrovacie a liečebné postupy.**

Témy: **Subjektívne, objektívne príznaky neurologických ochorení. Základné vyšetrenia. Vyšetrovacie metódy v neurológii. Liečebné postupy v neurológii.**

Kľúčové slová: neurologické vyšetrenie, vyšetrovacie metódy, liečebné postupy.

Výkonový štandard:

- vymenovať subjektívne a objektívne príznaky neurológií,
- popísať základné vyšetrovacie metódy v neurológii,
- osvojiť si postupy vyšetrovacích metód,
- uviesť základné liečebné postupy v neurológii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poruchy vedomia.**

Témy: **Bezvedomie. Kvalitatívne, kvantitatívne poruchy vedomia. Kolaps. Epilepsia, Status epilepticus. Kŕče. Febrilné kŕče u detí.**

Kľúčové slová: somnolencia, sopor, kóma, kolaps, epilepsia, kŕče.

Výkonový štandard:

- charakterizovať bezvedomie,
- hodnotiť poruchy vedomia a ich prejavy,
- poznať príčiny jednotlivých druhov kŕčov, kŕčových stavov,
- opísať príznaky pri bezvedomí, kŕčoch, kŕčových stavoch, epilepsii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhla cievna mozgová príhoda.**

Témy: **Príčiny, príznaky náhlej cievnej mozgovej príhody (NCMP). Druhy NCMP. TIA (Tranzitorný ischemický atak).**

Kľúčové slová: NCMP - príčiny, príznaky, TIA.

Výkonový štandard:

- vymenovať príčiny NCMP a druhy NCMP,
- charakterizovať TIA,
- popísať postup odbornej pomoci pri NCMP.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úrazy mozgu, miechy, nádory mozgu.**

Témy: **Primárne poškodenie mozgu, sekundárne poškodenie mozgu. Hematómy. Opuch mozgu. Úrazy miechy. Nádory mozgu.**

Kľúčové slová: otras mozgu, zmliaždenie mozgu, epidurálne krvácanie, subdurálne krvácanie, subarachnoidálne krvácanie, opuch mozgu, interkraniálna hypertenzia, úrazy miechy, nádory mozgu.

Výkonový štandard:

- vymedziť základné pojmy v tematickom celku,
- popísať príznaky pri úrazoch mozgu, miechy, nádoroch mozgu,
- charakterizovať starostlivosť pri úrazoch mozgu, miechy a nádoroch,
- vysvetliť následky úrazov mozgu na činnosť nervového systému.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Iné neurologické ochorenia.**

Témy: Bolesti hlavy. Infekcie - meningitída, encefalitída. Poruchy rovnováhy. Seknutie v krížoch. Demencie. Alzheimerova choroba. Skleróza multiplex.

Kľúčové slová: bolesti hlavy, migréna, tenzné bolesti, meningitída, encefalitída, vertigo, lumbago, demencia, Alzheimerova choroba, Skleróza multiplex.

Výkonový štandard:

- vymenovať príčiny infekcií mozgu a jednotlivých neurologických ochorení,
- popísať príznaky jednotlivých neurologických ochorení,
- vysvetliť diagnostické a liečebné postupy jednotlivých neurologických ochorení.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

PSYCHIATRIA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet psychiatria v rámci odbornej zložky vzdelávania je koncipovaný v intenciách profilu absolventa zdravotnícky záchranár a rešpektuje potreby záchranárskej praxe. Žiakom poskytuje informácie o histórii a vývoji psychiatrie, vrátane poznatkov z legislatívy a právnej zodpovednosti zdravotníckeho pracovníka. Sprostredkováva informácie o akútnych stavoch, poruchách a chorobách v psychiatrii, špecifikuje psychiatrickú starostlivosť po hromadných nešťastiach, charakterizuje posttraumatický syndróm, poukazuje na špecifiká komunikácie s psychiatrickým pacientom, prezentuje fragmenty primárnej, sekundárnej, terciárnej prevencie v psychiatrii a konkretizuje predpísané prvky zachovávaní bezpečnosti a ochrany zdravia v práci zdravotníckeho záchranára. Vo vzdelávacom procese využíva klasické a alternatívne vyučovacie metódy, ktoré vytvárajú kompaktné prepojenie teórie s praxou zameranou na výkon práce zdravotníckeho záchranára.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu sú formulované v zmysle hlavného cieľa obsahu vzdelávania. Sú zamerané na získavanie odborných vedomostí a praktických zručností žiakov s konkretizáciou na výkon práce zdravotníckeho záchranára, na kreovanie jeho osobnosti, upevňovanie pracovnej a sociálnej pozície v povolání vrátane stavovskej cti.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: v druhom polroku 1 hodina týždenne, spolu 17 hodín

externé večerné štúdium:

3. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 30 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **História, predmet, ciele psychiatrie.**

Témy: **Vývoj psychiatrie. Spoločenský status. Vymedzenie základných pojmov.**

Kľúčové slová: **vedný odbor, koncepcia odboru, duševné zdravie, akútne stavy, poruchy, psychiatrické choroby, všeobecná symptomatológia, objektívne a subjektívne príznaky psychiatrických stavov a chorôb, poruchy osobnosti a správania (výskyt).**

Výkonový štandard:

- sprostredkovať základné informácie o histórii psychiatrie vrátane koncepcie odboru,
- špecifikovať predmet psychiatrie,
- konkretizovať ciele psychiatrie,
- vymedziť základné pojmy v psychiatrii,
- diferencovať všeobecnú a špecifickú symptomatológiu,
- poukázať na výskyt porúch osobnosti a správania,
- definovať liečebné metódy používané v psychiatrii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Legislatíva a právna zodpovednosť pri akútnych stavoch, poruchách a chorobách v psychiatrii.**

Témy: **Špecifiká v legislatíve a právna zodpovednosť (psychiatrický pacient v akútnom stave a pacient s recidivujúcou chorobou). Spolupráca a asistencia jednotlivých zložiek Integrovaného záchranného systému (IZS).**

Kľúčové slová: **legislatíva, špecifiká, právna zodpovednosť, psychiatrický pacient, IZS.**

Výkonový štandard:

- špecifikovať legislatívu aplikovateľnú v práci zdravotníckeho záchranára,
- konkretizovať právnu zodpovednosť vo vzťahu psychiatrický pacient - zdravotnícky záchranár,
- definovať podmienky spolupráce a asistencie jednotlivých zložiek IZS v práci zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútne stavy, poruchy a choroby v psychiatrii.**

Témy: **Psychózy a reakcie postihnutých osôb (úrazové, neúrazové stavy, osobitosti chorôb u detí, dospievajúcich, dospelých, starých ľudí). Toxikománie (alkohol, psychotropné látky - halucinogény, psychomimetiká, sedatíva, analgetiká a iné). Suicidiálne prejavy a tendencie. Násilie. Týrané osoby.**

Kľúčové slová: **psychózy, toxikománie, liečba, antidotá, suicidiá, týrané osoby.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať reakcie jedincov pri akútnych stavoch, poruchách a chorobách v psychiatrii,
- identifikovať a definovať toxikománie, vrátane liečby využitia antidot,
- poukázať na príčiny a prejavy suicidií a pozorovaného násillia, možnosti prevencie (komunikácia, vyjednávanie),
- prezentovať problematiku sociálnej patológie s aplikáciou na týrané osoby.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Špecifiká psychiatickej starostlivosti pri hromadných nešťastiach.**

Témy: **Včasnú a neskorú prejavy v prežívaní postihnutých osôb vrátane zdravotníckych záchranárov.**

Kľúčové slová: **hromadné nešťastie, prežívanie, psychiatrická starostlivosť, psychická podpora osôb.**

Výkonový štandard:

- definovať psychiatrickú starostlivosť, psychickú podporu u osôb vrátane zdravotníckych záchranárov pri hromadných nešťastiach,
- poukázať na včasné a neskoré prejavy v prežívaní,
- identifikovať problémy postihnutých osôb,
- konkretizovať psychickú podporu,

- aplikovať prvky psychiatrickej starostlivosti a psychickej podpory v práci zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Posttraumatický syndróm.**

Témy: **Faktory, reakcie na udalosti, intenzita reakcií. Psychiatrická a psychologická intervencia.**

Kľúčové slová: **posttraumatický syndróm, intervencia.**

Výkonový štandard:

- definovať posttraumatický syndróm,
- identifikovať faktory vzniku posttraumatického syndrómu,
- špecifikovať reakcie na vzniknuté udalosti (mera intenzity),
- vymedziť psychiatrické intervencie a psychickú podporu v aplikačnej rovine.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Špecifiká komunikácie so psychiatrickým pacientom.**

Témy: **Stratégie komunikácie so psychiatrickým pacientom.**

Kľúčové slová: **zásady, diagnostika, edukácia, empatia, nedirektívny rozhovor, verbálna, neverbálna komunikácia.**

Výkonový štandard:

- definovať špecifické prvky komunikácie so psychiatrickým pacientom,
- identifikovať a eliminovať problémové komunikačné zóny,
- selektovať komunikačné metódy v aplikácii na stavy, poruchy a choroby v psychiatrii (vyjednávanie),
- popísať stratégiu edukácie psychiatrického pacienta,
- vytvoriť podmienky k navodeniu bezbariérovej komunikácie s následným empatickým, nenátlakovým usmerňovaním pacienta smerujúcim k zmene jeho myslenia, správania a konania.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prevenia v psychiatrii.**

Témy: **Prevenia primárna, sekundárna, terciárna.**

Kľúčové slová: **prevencia, profylaxia, psychohygiena, kvalita života, životné prostredie.**

Výkonový štandard:

- definovať primárnu, sekundárnu, terciárnu prevenciu,
- konkretizovať prevenciu u zdravých osôb a v práci zdravotníckeho záchranára,
- aplikovať prevenciu v praxi,
- minimalizovať progresiu rozvoja stavov a chorôb v psychiatrii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci v práci zdravotníckeho záchranára s ohľadom na vlastnú bezpečnosť a bezpečnosť pacienta.**

Témy: **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Požiarna ochrana. Aplikácia v praxi.**

Kľúčové slová: bezpečnosť pri práci, ochrana zdravia, požiarna ochrana, aplikácia na konkrétne situácie.

Výkonový štandard:

- špecifikovať jednotlivé zložky BOZP a PO s ohľadom na vlastnú bezpečnosť v práci zdravotníckeho záchranára a bezpečnosť pacienta,
- poukázať na aplikačnú rovinu v konkrétnych podmienkach zdravotnej záchranej služby.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

FARMAKOLÓGIA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet farmakológia poskytuje žiakom didaktický systém poznatkov o úlohách odboru farmakológia ako špeciálneho odborného predmetu, ktorý poskytuje vedomosti z oblasti farmakológie. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky osvojenie si vedomostí o liekoch a ich účinkoch na ľudský organizmus.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu farmakológia je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania. Žiaci sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky v rámci svojich kompetencií v praxi. Mali by chápať a vysvetliť účinky liekov na ľudský organizmus a vedieť správne zahájenie účinnej liečby prednemocničnej starostlivosti podľa kompetencií.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

2. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

externé večerné štúdium:

2.ročník: 1. hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok: **Úvod do farmakológie.**

Témy: **Historický prehľad vývoja farmakológie. Prevencia a liečba.**

Kľúčové pojmy: **vývoj farmakológie, prevencia, liečba, druhy liečby.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem farmakológia,
- popísať jej rozdelenie,
- vymenovať najvýznamnejšie objavy vo farmakológii v 20. storočí,
- charakterizovať jednotlivé stratégie prevencie a liečby.

Obsahový štandard :

Tematický celok: **Rozdelenie farmakológie.**

Kľúčové slová: **vývoj farmakológie, rozdelenie farmakológie, prevencia.**

Výkonný štandard:

- vysvetliť stratégiu rozdelenia farmakológie,
- pomenovať vývoj farmakológie, prevencie,
- vysvetliť význam prevencie,
- popísať jednotlivé druhy liečby.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Účinnok liekov a ich ovplyvňujúce faktory.**

Témy: **Aplikácia liekov. Rozdelenie liekov v organizme. Mechanizmy účinku lieku. Druhy účinkov liekov.**

Kľúčové slová: **aplikácia liekov, mechanizmus účinku liekov, účinky liekov.**

Výkonný štandard:

- vymenovať aplikácie liekov,
- popísať mechanizmus účinku liekov,
- charakterizovať účinky liekov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vzájomné vzťahy liekov a vývoj nových liekov.**

Témy: **Farmakokinetické interakcie. Farmakodynamické interakcie. Farmaceutické a biofarmaceutické interakcie. Vývoj nových liekov.**

Kľúčové slová: **farmakokinetika, farmakodynamika, biofarmaceutika.**

Výkonný štandard:

- popísať farmakokinetické interakcie,
- charakterizovať farmakodynamické interakcie a biofarmaceutické interakcie,
- vysvetliť vývoj nových liekov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Farmakológia nervového systému.**

Témy: **Lieky ovplyvňujúce centrálny nervový systém. Lieky ovplyvňujúce periférny nervový systém. Lieky ovplyvňujúce vegetatívny nervový systém.**

Kľúčové slová: **lieky ovplyvňujúce centrálny, periférny a vegetatívny nervový systém.**

Výkonný štandard:

- charakterizovať účinky jednotlivých skupín liekov,
- uviesť jednotlivé lieky, ich dávkovanie,
- poznať dávkovanie, spôsob aplikácie, vedľajšie účinky jednotlivých liekov,
- uviesť indikácie a kontraindikácie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Farmakológia obehového systému.**

Témy: **Kardiotoniká a antiarytmiká. Vazodilatanciá. Antihypertenzíva.**

Kľúčové pojmy: **kardiotoniká, antiarytmiká, vazodilanciá, antihypertenzíva.**

Výkonný štandard:

- charakterizovať účinky jednotlivých skupín liekov,
- uviesť jednotlivé lieky, ich dávkovanie,
- poznať dávkovanie, spôsob aplikácie, vedľajšie účinky jednotlivých liekov,
- uviesť indikácie a kontraindikácie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Farmakológia krvi a krvotvorných orgánov.**

Témy: **Náhrady krvnej plazmy, elektrolytov a vody. Lieky ovplyvňujúce zrážanie krvi. Lieky podporujúce zrážanie krvi.**

Kľúčové pojmy: **zrážanie krvi, náhrady krvnej plazmy, elektrolytov a vody.**

Výkonný štandard:

- charakterizovať účinky jednotlivých skupín liekov,
- uviesť jednotlivé lieky, ich dávkovanie,
- poznať dávkovanie, spôsob aplikácie, vedľajšie účinky jednotlivých liekov,
- uviesť indikácie a kontraindikácie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Farmakológia respiračného systému.**

Témy: **Antiastmatika. Antitusiká. Expektorancia. Dekongestíva.**

Kľúčové pojmy: **antiastmatika, antitusiká, expektorancia, dekongestíva.**

Výkonný štandard:

- charakterizovať účinky jednotlivých skupín liekov,
- uviesť jednotlivé lieky, ich dávkovanie,
- poznať dávkovanie, spôsob aplikácie a vedľajšie účinky jednotlivých liekov,
- uviesť indikácie a kontraindikácie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Farmakológia tráviaceho systému.**

Témy: **Lieky ovplyvňujúce tráviacu činnosť. Lieky ovplyvňujúce motorickú činnosť tráviaceho systému.**

Kľúčové pojmy: **motorika tráviaceho systému, ovplyvnenie tráviacej činnosti.**

Výkonný štandard:

- charakterizovať jednotlivé lieky ovplyvňujúce tráviacu činnosť,
- charakterizovať jednotlivé lieky ovplyvňujúce motoriku tráviaceho systému,
- poznať dávkovanie a aplikáciu, vedľajšie účinky jednotlivých liekov,
- uviesť indikácie a kontraindikácie liekov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Diuretiká.**

Témy: **Kľúčové diuretiká. Kálium šetriace diuretiká. Ostatné diuretiká.**

Kľúčové pojmy: **kľúčové diuretiká, kálium šetriace diuretiká, ostatné diuretiká.**

Výkonný štandard:

- charakterizovať jednotlivé lieky ovplyvňujúce diurézu,
- poznať dávkovanie a aplikáciu, vedľajšie účinky liekov,
- uviesť indikácie a kontraindikácie liekov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Farmakológia enzýmov, hormónov a vitamínov.**

Témy: **Enzýmy. Hormóny. Vitamíny.**

Kľúčové pojmy: enzýmy, hormóny endokrinného systému, vitamíny.

Výkonový štandard:

- charakterizovať účinok enzýmov na ľudský organizmus,
- poznať hormóny endokrinného systému a vitamíny,
- uviesť dávkovanie, aplikáciu, vedľajšie účinky jednotlivých liekov,
- uviesť indikáciu a kontraindikáciu liekov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Tkanivové mediátory.**

Témy: **Histamín. Antihistaminiká.**

Kľúčové pojmy: úloha histamínu v ľudskom organizme, antihistaminiká.

Výkonový štandard:

- charakterizovať účinku histamínu v ľudskom organizme,
- poznať antihistaminiká,
- uviesť dávkovanie, aplikáciu, vedľajšie účinky,
- uviesť indikácie a kontraindikácie liekov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Detoxikačné lieky.**

Témy: **Antidotá. Detoxikanciá.**

Kľúčové pojmy: antidotá, detoxikanciá.

Výkonový štandard:

- charakterizovať jednotlivé antidotá a detoxikanciá,
- uviesť indikáciu, dávkovanie, aplikáciu jednotlivých liekov,
- poznať indikáciu a kontraindikáciu jednotlivých liekov.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
ANESTÉZIOLÓGIA A INTENZÍVNA MEDICÍNA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet anestéziológia a intenzívna medicína poskytuje didaktický systém poznatkov o hlavných úlohách odboru anestéziológia, a to o zabezpečovaní bezbolestnosti pri akéhokoľvek výkone a zbavenie pacienta bolesti v chorobe. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania. Tvorivé myslenie umožňuje správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu anestéziológia a intenzívna medicína je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania. Žiaci sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by chápať a vysvetliť základné poznatky z farmakológie, fyziológie a anatómie, pochopiť deje prebiehajúce pri príprave, priebehu a nasledujúcej starostlivosti počas celkovej a zvodovej anestézie a oboznámiť sa so špecifickými anestéziologickými postupmi pri jednotlivých vekových kategóriách.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

externé večerné štúdium:

1.ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard

Tematický celok: **Úvod do predmetu anestéziológie a intenzívnej medicíny.**

Témy: **Charakteristika predmetu, jeho význam pre zdravotnícke povolania. Historický pohľad na odbory anestéziológie.**

Kľúčové pojmy: **anestéziológia, história, úlohy anestéziológie.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem anestéziológia a intenzívna starostlivosť,
- vymenovať úlohy anestéziológie,
- vymenovať osobnosti z histórie, ktoré významne posunuli dejiny tejto vedy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Dýchací systém, srdcovocievny systém.**

Témy: **Fyziológia, patofyziológia dýchacieho a srdcovocievneho systému.**

Kľúčové pojmy: **dýchacie orgány, srdce.**

Výkonový štandard:

- vymenovať jednotlivé súčasti dýchacích ciest a popísať ich funkciu,
- vymenovať jednotlivé súčasti srdcovocievneho systému a popísať ich funkcie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Centrálny nervový systém (CNS).**

Témy: **Anatómia, fyziológia a patofyziológia CNS.**

Kľúčové pojmy: **nervová sústava, nervová bunka, somatický nervový systém, vegetatívny nervový systém.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať CNS,
- vymenovať a popísať jednotlivé zložky CNS,
- popísať funkciu jednotlivých zložiek CNS.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Farmakológia anestetík.**

Témy: **Anestetiká. Myorelaxanciá. Analgetiká.**

Kľúčové pojmy: **intravenózne a prchavé anestetiká, analgetiká, myorelaxanciá.**

Výkonový štandard:

- opísať farmakológiu intravenózných a prchavých anestetík,
- opísať farmakológiu myorelaxancií,
- opísať farmakológiu jednotlivých druhov analgetík,
- uviesť možnosti a spôsoby aplikácie pri jednotlivých druhoch anestetík,
- určiť indikácie a kontraindikácie pre jednotlivé skupiny anestetík.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Anestéziologický prístroj.**

Témy: **Zloženie, funkcie a spôsoby ovládania anestéziologického prístroja.**

Kľúčové pojmy: **anestéziologický prístroj, dýchací okruh, prvky a uzly dýchacieho prístroja, typy ventilácie.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať anestéziologický prístroj, opísať zloženie prístroja, vysvetliť funkcie jednotlivých zložiek,
- charakterizovať spôsob používania anestéziologického prístroja,
- poznať hlavné typy anestéziologických prístrojov,
- vysvetliť mechanizmus práce anestéziologických prístrojov,
- ovládať základné spôsoby ventilácie pomocou anestéziologického prístroja,
- demonštrovať zásady bezpečnosti pri práci s anestéziologickým prístrojom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Typy anestéz.**

Témy: **Rozdelenie anestézie podľa jednotlivých spôsobov.**

Kľúčové pojmy: **celková anestézia, regionálna anestézia.**

Výkonový štandard:

- popísať jednotlivé spôsoby anestéz,
- rozoznať indikácie a kontraindikácie pre jednotlivé typy anestéz.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Celková anestézia.**

Témy: **Spôsoby celkovej anestézie. Jednotlivé štádiá celkovej anestézie.**

Kľúčové pojmy: **celková anestézia, štádiá celkovej anestézie, fázy celkovej anestézie.**

Komplikácie celkovej anestézie.

Výkonový štandard:

- popísať postup pri celkovej anestézii,
- poznať a vedieť používať jednotlivé pomôcky potrebné pri celkovej anestézii,
- poznať a vedieť používať jednotlivé skupiny liekov potrebných pre celkovú anestéziu,
- popísať jednotlivé štádiá celkovej anestézie,
- určiť spôsoby ukončenia celkovej anestézie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Regionálna anestézia.**

Témy: **Miestne anestetiká. Techniky a spôsoby regionálnej anestézie. Druhy miestnej anestézie. Komplikácie miestnej anestézie.**

Kľúčové pojmy: **spinálna anestézia, epidurálna anestézia, lokálne anestetiká, komplikácie regionálnej anestézie.**

Výkonový štandard:

- pomenovať druhy lokálnych anestetík,
- popísať spôsoby regionálnej anestézie - spinálna anestézia, epidurálna anestézia,
- vymenovať a rozpoznať možné komplikácie pri regionálnej anestézii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Príprava pacienta pred anestéziou.**

Témy: **Predanestetické vyšetrenie. Spôsob prípravy pacienta pred anestéziou.**

Kľúčové pojmy: **predanestetické vyšetrenie, príprava pred anestéziou.**

Výkonový štandard:

- poznať jednotlivé metódy predanestetického vyšetrenia,
- popísať spôsoby predanestetického vyšetrenia,
- poznať spôsoby prípravy pacienta na anestéziu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Monitorovanie počas anestézie.**

Témy: **Spôsoby monitorovania počas celkovej anestézie. Typy jednotlivých monitorov. Zloženie a spôsob fungovania monitora.**

Kľúčové pojmy: **monitorovanie počas celkovej anestézie, jednotlivé ukazovatele na monitore, typy kriviek.**

Výkonový štandard:

- poznať spôsoby monitorovania počas celkovej anestézie,

- poznať spôsoby monitorovania počas regionálnej anestézie,
- popísať jednotlivé ukazovatele, sledované počas anestézie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Komplikácie počas anestézie.**

Témy: **Komplikácie počas anestézie zo strany srdcovocievneho systému, respiračného systému, nervového systému.**

Kľúčové pojmy: **kardiálne komplikácie, komplikácie obehového systému, respiračné komplikácie, komplikácie zo strany CNS.**

Výkonový štandard:

- rozoznať a vedieť riešiť obehové komplikácie,
- rozoznať a vedieť riešiť respiračné komplikácie,
- rozoznať a vedieť riešiť komplikácie zo strany CNS.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Anestézia u ambulantných pacientov.**

Témy: **Spôsoby a lieky používané pri ambulantnej anestézii.**

Kľúčové pojmy: **ambulantná anestézia, jednodňová chirurgia.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať spôsoby, indikácie a kontraindikácie pre ambulantnú anestéziu,
- vymenovať lieky, ktoré je možné použiť pri ambulantnej anestézii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Anestézia u detí.**

Témy: **Spôsoby anestézie pre jednotlivé vekové skupiny detí. Odlišnosť spôsobu anestézie detí od anestézie dospelých.**

Kľúčové pojmy: **anestézia u detí, anestézia novorodenca.**

Výkonový štandard:

- vymenovať lieky a ich dávky pri anestézii u detí,
- popísať spôsoby anestézie u detí,
- popísať pomôcky potrebné pri anestézii detí,
- vysvetliť možné komplikácie pri anestézii detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Anestézia u seniorov.**

Témy: **Reakcie seniora na anestéziu. Spôsoby anestézie u seniora. Komplikácie pri anestézii seniora.**

Kľúčové pojmy: **anestézia u seniora.**

Výkonový štandard:

- vymenovať lieky a ich dávky pri anestézii u seniorov,
- popísať spôsoby anestézie u seniorov,
- popísať pomôcky potrebné pri anestézii seniorov,
- vysvetliť možné komplikácie pri anestézii seniorov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pooperačná analgédia.**

Témy: **Spôsoby a lieky na pooperačnú analgéziu.**

Kľúčové pojmy: **pooperačná analgédia, analgetiká, bolesť.**

Výkonový štandard:

- vymenovať lieky a ich dávky pri riešení pooperačnej analgédie,
- načrtnúť spôsoby pooperačnej analgédie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bezpečnosť práce a ochrana zdravia pri práci.**

Témy: **Bezpečnosť počas práce na operačnej sále. Zásady bezpečnosti pri práci s plynmi.**

Zásady bezpečnosti pri práci s anestetickým prístrojom.

Kľúčové pojmy: **bezpečnosť práce, ochrana zdravia pri práci na operačnej sále.**

Výkonový štandard:

- dodržiavať bezpečnosť a ochranu pri práci s plynmi,
- dodržiavať bezpečnosť a ochranu pri práci s anestetickým prístrojom.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

URGENTNÁ MEDICÍNA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet urgentná medicína ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje vhodné poznatky z oblasti neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Jej multidisciplinárny charakter predstavuje zvýšené nároky na utriedenie systému poznatkov a ich možnú aplikáciu na ľudský organizmus vhodnú pre kriticky chorého pacienta. Realizovaním moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód vyučovania sa vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania. Tvorivé myslenie umožňuje správne aplikovať poznatky pri riešení problémových úloh teoretického aj praktického charakteru zohľadňujúc náročné kritériá medicínsky správnej praxe. Predmet poskytuje základy nevyhnutné pre ďalšie odborné predmety a pre ďalšie vzdelávanie.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu urgentná medicína je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií pri výkonoch neodkladnej zdravotnej starostlivosti prostredníctvom obsahu učiva urgentná medicína. Žiaci sa majú naučiť pracovať so základnou odbornou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, vhodne prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by chápať a vysvetliť vybrané javy a procesy prebiehajúce v ľudskom organizme kriticky chorého pacienta pri aplikácii prostriedkov a terapeutických úkonov urgentnej medicíny komplexne ako celku v rámci jej multidisciplinárneho pokrytia, vedieť používať základné myšlienkové operácie na získavanie nových poznatkov, logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom aj iných vedných odborov a využiť ich pri riešení problémových úloh. Cieľom je predovšetkým využitie teoretických poznatkov v praktickej činnosti zdravotníckeho záchranára.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: 3 hodiny týždenne, spolu 99 hodín

2. ročník: 3 hodiny týždenne, spolu 90 hodín

externé večerné štúdium:

1. ročník: 2 hodina týždenne, spolu 66 hodín

2. ročník: 2 hodina týždenne, spolu 66 hodín

3. ročník: 2 hodiny týždenne, spolu 60 hodín

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Úvod do urgentnej medicíny.**

Témy: **Charakteristika a vývoj urgentnej medicíny na Slovensku a v Európe. Koncepcia urgentnej medicíny. Etika a právne normy v urgentnej medicíne.**

Kľúčové pojmy: **urgentná medicína, medicína katastrof, prednemocničná a nemocničná časť urgentnej medicíny, práva a povinnosti pacienta, práva a povinnosti zdravotníckeho záchranára, kompetencie zdravotníckeho záchranára.**

Výkonový štandard:

- popísať historický prehľad vývoja a diferencovania urgentnej medicíny,
- charakterizovať urgentnú medicínu a jej časti,
- charakterizovať špecifiká medicíny katastrof,
- vysvetliť etické princípy a základné právne normy práce v záchranej zdravotnej službe,
- objasniť práva a povinnosti oboch zainteresovaných strán vo vzťahu zdravotnícky záchranár – pacient,
- zdôrazniť vymedzenie kompetencií zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Organizácia a riadenie činnosti pracovísk urgentnej medicíny.**

Témy: **Pozícia a úlohy Operačného strediska záchranej zdravotnej služby SR, poskytovateľov neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Republikový a krajský model riadenia. Integrovaný záchranný systém. Medzinárodná úroveň spolupráce záchranných systémov.**

Kľúčové pojmy: **neodkladná zdravotná starostlivosť poskytovaná na pracoviskách urgentnej medicíny, prednemocničná starostlivosť - ambulancie RZP, RLP, VZZS, nemocničná - oddelenia urgentných príjmov, Operačné stredisko záchranej zdravotnej služby Slovenskej republiky (OS ZZS SR), Koordinačné stredisko integrovaného záchranného systému (KS IZS), linka tiesňového volania 155 a linka 112, komunikačné technologické systémy.**

Výkonový štandard:

- definovať úlohu OS ZZS SR v systéme neodkladnej zdravotnej starostlivosti,
- vysvetliť činnosť operátora linky tiesňového volania 155,
- vysvetliť princípy poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti - prednemocničná úroveň, nemocničná úroveň,
- vymedziť charakter činnosti ambulancie RZP, RLP, VZZS,
- definovať úlohu KS IZS na úrovni krajov SR,
- popísať možnosti využitia linky 112 pre potreby občana,
- vysvetliť princípy kooperácie a súčinnosti zložiek integrovaného záchranného systému na národnej a medzinárodnej úrovni.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Diferenciálna diagnostika v urgentnej medicíne.**

Témy: **Pojmy a základné zásady diferenciálnej diagnostiky. Skórovacie systémy.**

Kľúčové pojmy: **diagnostický komplex, diferenciálno-diagnostický komplex, vzťah diagnóza – prognóza, anamnéza, subjektívne a objektívne vyšetrovacie metódy dostupné v urgentnej medicíne – prednemocničnej a nemocničnej časti, najpoužívanejšie skórovacie systémy v urgentnej medicíne – GCS, Apgarovej skóre, PTS, TS, revidované TS, NYHA, KILLIP, CPSS, LAPSS, DRISS, triedenie systémom START.**

Výkonový štandard:

- definovať diagnostický proces,

- vysvetliť pojmy kauzálna diagnóza, symptomatická diagnóza a pravdepodobná diagnóza,
- popísať spôsoby a metódy získavania medicínskych informácií nevyhnutných pri hodnotení anamnézy, klinických prejavov a tvorbe pracovnej diagnózy s ohľadom na včasnú a správnu liečbu a smerovanie neodkladného stavu,
- obcerstviť škálu skórovacích systémov najčastejšie používaných v diagnostickej praxi zohľadňujúcich možné komplikácie aj perspektívu úspešnosti liečby,
- charakterizovať triediaci systém START a jeho využitie v oblasti urgentnej medicíny a medicíny katastrof.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhle poškodenie zdravia dominujúce v prednemocničnej úrovni urgentnej medicíny.**

Témy: **Reakcia organizmu na záťaž, typy adaptačných reakcií. Patofyziológia, klasifikácia a liečba šoku. Neodkladné resuscitačné postupy.**

Kľúčové pojmy: **postagresívny syndróm, záťaž, šok a jeho vplyv na orgánové systémy v jednotlivých fázach, základná a rozšírená neodkladná resuscitácia.**

Výkonový štandard:

- definovať pojmy záťaž, postagresívny syndróm, šok, centralizácia obehu, multiorgánové zlyhávanie, mozgová smrť, darca orgánov,
- objasniť vlastné adaptačné možnosti organizmu a možnosti externej intervencie do životných procesov organizmu ako základnej úlohy urgentnej medicíny s cieľom zvýšenia úrovne kvality života pacienta,
- vysvetliť nevyhnutnosť rozpoznania včasných príznakov zlyhávania životných funkcií v prednemocničnej fáze urgentnej medicíny s ohľadom na úspešnosť liečby,
- charakterizovať princípy neodkladnej resuscitácie – BLS, ALS v príslušných vekových kategóriách,
- vysvetliť používanie medicínskych a resuscitačných pomôcok pri monitorovaní vitálnych funkcií, elektroimpulzoterapii, oxygenoterapii, zabezpečení priechodnosti dýchacích ciest, umelej pľúcnej ventilácii, externej masáži hrudníka, punkcii perikardu, punkcii hrudníka, zástave krvácania, výplachu žalúdka, zabezpečení venózneho prístupu, katetrizácii močového mechúra, polohovaní a fixácii pacienta,
- zdôvodniť možnosti liekovej intervencie pri riešení neodkladných medicínskych stavov, indikácie, spôsoby aplikácie, zdôrazniť kompetencie zdravotníckeho záchranára v súvislosti s ich podaním,
- vysvetliť riziká a možnosti transportu kriticky chorého pacienta ako najnebezpečnejšej fázy neodkladnej zdravotnej starostlivosti pre život pacienta.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Neodkladné stavy spojené s úrazom a udalosťou s hromadným postihnutým osôb (UHPO).**

Témy: Bezpečnosť a spolupráca záchranných zložiek zasahujúcich pri hromadných udalostiach a nehodách akéhokoľvek druhu. Krízové situácie – prírodné, technologické, občianske, ekonomické, ekologické. Krízový manažment v zdravotníctve.

Kľúčové pojmy: hromadné udalosti a nehody, mimoriadne udalosti, katastrofy a ich cyklus, terorizmus.

Výkonový štandard:

- definovať pojmy hromadná udalosť, nehoda, mimoriadna udalosť, katastrofa,
- diferencovať jednotlivé druhy krízových situácií a zdôrazniť ich špecifiká s ohľadom na spôsoby riešenia,
- objasniť úlohu zdravotníkov a zdravotníckych inštitúcií zapojených do riešenia nehôd resp. udalosti s hromadným výskytom postihnutých osôb (UHPO),
- porovnať odlišnosti zásahu a medicínskych postupov pri riešení UHPO oproti bežným zásahom,
- vymenovať zásady triedenia ranených a priority odsunu do nemocničných zariadení.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Neodkladné stavy spojené s úrazovým mechanizmom vzniku typu 1.

Témy: Polytraumy a jednoduché úrazy. Poranenia hlavy, tváre a vnútrolebečných štruktúr. Poranenia krku, hrudníka a vnútrohrudných orgánov. Poranenia brucha, panvy a vnútrobrušných orgánov. Poranenia chrbtice, miechy, končatín a kostrového svalstva. Poranenia oka. Poranenia ucha a vnútroušného aparátu.

Kľúčové pojmy: úraz ako dôsledok silového pôsobenia na orgánové štruktúry, bolesť, krvácanie, bezvedomie, poruchy dýchania, tamponáda perikardu, poruchy hybnosti, stratové poranenia, pneumothorax, poruchy zraku, sluchu, rovnováhy.

Výkonový štandard:

- vysvetliť úrazový mechanizmus vzniku poranenia,
- popísať anatomicko-fyziologické pomery telesných orgánov a orgánových systémov,
- vysvetliť patofyziologický mechanizmus zlyhávania poškodených orgánových systémov,
- interpretovať možnosti ochrany a liečebnej intervencie v rámci odboru z pohľadu zdravotníckeho záchranára,
- analyzovať aspekty psychologického a etického charakteru pri ošetrovaní pacienta s devastačným poranením.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Neodkladné stavy spojené s úrazovým mechanizmom vzniku typu 2.

Témy: Špecifiká a komplikácie poranení detského veku. Špecifiká a komplikácie poranení žien v tehotenstve. Chemické poranenia – lokálne a systémové. Fyzikálne poranenia – lokálne a systémové. Strelné poranenia. Suicídne poranenia. Špecifiká poranení pri nehodách v dopravných prostriedkoch. Poranenia spôsobené pohryzením. Cudzie telesá v telesných dutinách, orgánoch a otvoroch. Masívne krvácanie. Intoxikácie - vonkajšie.

Kľúčové pojmy: pády, topenie, aspirácia, asfyxia plodu, abrupcia placenty, predčasný pôrod, prekotný pôrod v teréne, poleptanie, popáleniny, omrzliny, prehriatie, úpal,

podchladenie, úraz elektrickým prúdom, pôsobenie elektromagnetického vlnenia, pôsobenie tlakovej vlny, zakliesnenie, účinky airbagu a bezpečnostných pásov v dopravných prostriedkoch cestnej dopravy, účinky dlhého letu v dopravných prostriedkoch leteckej dopravy, účinky zmeny tlaku vo veľkých hĺbkach pod vodnou hladinou a vo veľkých nadmorských výškach, otravy - vonkajšie, ich vstupné cesty do organizmu, účinky, možnosti liečby z pohľadu zdravotníckeho záchranára.

Výkonový štandard:

- vysvetliť úrazový mechanizmus vzniku poranenia,
- popísať anatomickeo-fyziologické pomery telesných orgánov a orgánových systémov,
- vysvetliť patofyziologický mechanizmus zlyhávania poškodených orgánových systémov,
- interpretovať možnosti ochrany a liečebnej intervencie v rámci odboru z pohľadu zdravotníckeho záchranára,
- analyzovať aspekty psychologicko-etického charakteru pri ošetroaní pacienta s poranením nezlučiteľným so životom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Neodkladné stavy spojené s neúrazovým mechanizmom vzniku typu 1.

Témy: Akútne postihnutie centrálného nervového systému. Akútne postihnutie obehového systému. Akútne postihnutie dýchacieho systému.

Kľúčové pojmy: klasifikácia závažných porúch vedomia, hybnosti, reči, klasifikácia závažných porúch rytmu, zlyhania krvného obehu, hypertenzná kríza, klasifikácia závažných respiračných dysfunkcií, možnosti ovplyvnenia časovej krivky s následnosťou dejov asfyxia - bezvedomie - zástava obehu.

Výkonový štandard:

- popísať možnosti neúrazového mechanizmu vzniku poškodenia orgánov,
- popísať anatomickeo-fyziologické pomery telesných orgánov a orgánových systémov,
- vysvetliť patofyziologický mechanizmus zlyhávania poškodených orgánových systémov,
- interpretovať možnosti monitoringu vitálnych funkcií a liečebnej intervencie v rámci odboru UM z pohľadu zdravotníckeho záchranára pri výkone neodkladnej zdravotnej starostlivosti,
- analyzovať aspekty psychologického a etického charakteru pri ošetroaní kriticky chorého pacienta,
- zdôrazniť komunikačné zručnosti zdravotníckeho pracovníka pri spolupráci s kriticky chorým pacientom a emotívne zainteresovanými účastníkmi osobami.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Neodkladné stavy spojené s neúrazovým mechanizmom vzniku typu 2.

Témy: Náhle psychické poruchy. Akútne psychózy, agresivita nebezpečná voči okoliu. Suicidálne prejavy. Náhle brušné príhody – chirurgické, gynekologické. Ileus, renálna, biliárna a pankreatická kolika, mezaraická trombóza. Vredy a krvácanie z tráviaceho traktu (GIT-u). Pôrod, potrat, menštruačné krvácanie.

Kľúčové pojmy: neuróza, psychóza, suicidálny pokus, suicidium, ileus, sepsa, septický šok, okultné krvácanie, hemoperitoneum, gravidita, pôrod, potrat, menopauza.

Výkonový štandard:

- popísať možnosti neúrazového mechanizmu vzniku poškodenia orgánov,
- popísať anatomicko-fyziologické pomery telesných orgánov a orgánových systémov,
- vysvetliť patofyziologický mechanizmus zlyhávania poškodených orgánových systémov,
- interpretovať možnosti monitoringu vitálnych funkcií a liečebnej intervencie v rámci odboru z pohľadu zdravotníckeho záchranára pri výkone neodkladnej zdravotnej starostlivosti,
- analyzovať aspekty psychologického a etického charakteru pri ošetrovaní kriticky chorého pacienta,
- zdôrazniť komunikačné zručnosti zdravotníka pri spolupráci s kriticky chorým pacientom a emotívne zainteresovanými zúčastnenými osobami.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Neodkladné stavy spojené s neúrazovým mechanizmom vzniku typu 3. Témy: Akútne metabolické poruchy. Diabetes mellitus. Thyreotoxikóza. Intoxikácie vnútorné. Metabolická a respiračná acidóza, alkalóza. Dehydratácia. Rozvrat vnútorného prostredia. Akútne zlyhanie obličiek. Dialýza. Akútne zlyhanie pečene. Jadrový ikterus, esofageálne varixy, ascites, poruchy hemostázy. Hypoproteinémia. Dekubity. Trombóza venózneho systému.

Kľúčové pojmy: poruchy metabolizmu vody a elektrolytov a ich vplyv na vitálne prejavy a funkcie organizmu, homeostáza, hemostáza, endokrinný systém, humorálna regulácia organizmu, peritoneálna dialýza, antikoagulačná a fibrinolytická liečba v urgentnej medicíne.

Výkonový štandard:

- popísať možnosti neúrazového mechanizmu vzniku poškodenia orgánov,
- popísať anatomicko-fyziologické pomery telesných orgánov a orgánových systémov,
- vysvetliť patofyziologický mechanizmus zlyhávania poškodených orgánových systémov,
- interpretovať možnosti monitoringu vitálnych funkcií a liečebnej intervencie v rámci odboru z pohľadu zdravotníckeho záchranára pri výkone neodkladnej zdravotnej starostlivosti,
- analyzovať aspekty psychologického a etického charakteru pri ošetrovaní kriticky chorého pacienta,
- zdôrazniť komunikačné zručnosti zdravotníka pri spolupráci s kriticky chorým pacientom a emotívne zainteresovanými účastníkmi osobami.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
ZÁCHRANNÁ ZDRAVOTNÁ SLUŽBA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet záchranná zdravotná služba patrí medzi profilujúce predmety odbornej zložky vzdelávania v študijnom odbore zdravotnícky záchranár. Problematika, ktorou sa zaoberá, je v súčasných podmienkach našej spoločnosti vysoko aktuálna, nakoľko priemerný vek populácie sa zvyšuje a stúpa nehodovosť a úrazovosť. Predmet je koncipovaný v zmysle profilu absolventa v študijnom odbore zdravotnícky záchranár a rešpektuje potreby záchranárskej praxe. Sprostredkováva informácie o histórii a vývoji záchranej zdravotnej služby, jej organizačnej infraštruktúre, legislatíve a právnej zodpovednosti, etických princípoch využívaných v práci zdravotníckeho záchranára, materiálno - technických a administratívnych činností, základoch klimatológie a bezpečnosti pri práci. Vo vzdelávacom procese využíva klasické a alternatívne vyučovacie metódy, ktoré vytvárajú kompaktné prepojenie teórie s praxou, zacielenou na výkon práce zdravotníckeho záchranára.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu sú formulované v zmysle hlavného cieľa obsahu vzdelávania. Sú zamerané na získavanie odborných vedomostí a praktických zručností žiakov s konkretizáciou na výkon práce zdravotníckeho záchranára, na kreovanie jeho osobnosti, upevňovanie pracovnej a sociálnej pozície v povolání, vrátane stavovskej cti.

ROZPIS UČIVA:

denné štúdium:

1. ročník: 6 hodín týždenne (2), spolu 198 hodín, z toho 66 hodín cvičení
2. ročník: 5 hodín týždenne (2), spolu 150 hodín, z toho 60 hodín cvičení

externé večerné štúdium:

1. ročník: 2 hodiny týždenne (1), spolu 66 hodín, z toho 33 hodín cvičení
2. ročník: 2 hodiny týždenne (1), spolu 66 hodín, z toho 33 hodín cvičení
3. ročník: 2 hodiny týždenne (2), spolu 60 hodín, z toho 60 hodín cvičení

Obsahový štandard:

Tematický celok: **História, predmet, ciele záchranej zdravotnej služby.**

Témy: **Vývoj záchranej zdravotnej služby. Vymedzenie základných pojmov.**

Kľúčové slová: **konceptia odboru, symboly záchranej zdravotnej služby, prvá pomoc, záchranná reťaz.**

Výkonový štandard:

- sprostredkovať základné informácie o histórii záchranej zdravotnej služby, vrátane koncepcie odboru,
- definovať predmet záchranej zdravotnej služby,
- konkretizovať ciele záchranej zdravotnej služby,
- vymedziť základné pojmy používané v záchranej zdravotnej službe.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Organizácia a druhy záchranej zdravotnej služby.**

Témy: Systém poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti záchranná zdravotná služba, typy ambulancií záchrannej zdravotnej služby - ZZS (RZP, RLP, VZZS, horská, banská, hasičská záchranná služba, vojenské zdravotníctvo ozbrojených síl SR).

Kľúčové slová: systém, neodkladná zdravotná starostlivosť, poskytovatelia ZZS, druhy záchrannej zdravotnej služby.

Výkonový štandard:

- definovať systém a druhy poskytovania neodkladnej prednemocničnej zdravotnej starostlivosti,
- špecifikovať podmienky prednemocničnej starostlivosti poskytovanej záchrannou zdravotnou službou,
- poukázať na štruktúru poskytovateľov záchrannej zdravotnej služby v SR,
- sprostredkovať informácie o organizácii záchrannej zdravotnej služby v zahraničí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Postupy a manipulácia s pomôckami a prostriedkami transportnej a vyprošťovacej techniky.

Témy: Vyprošťovanie. Prenášanie. Polohovanie. Transport. Pravidlá polohovania a prenášania. Spôsoby prenášania. Podmienky a požiadavky na transport. Sekundárny transport. Pomôcky a prostriedky.

Kľúčové slová: protišoková poloha, stabilizovaná poloha, poloha v polosede, primárny, sekundárny transport - indikácie, prenášanie postihnutého.

Výkonový štandard:

- sprostredkovať základné informácie o spôsoboch vyprošťovania, prenášania, polohovania a transportu,
- demonštrovať jednotlivé postupy praktickým nácvikom,
- definovať indikácie k transportu,
- precvičovať vyprošťovanie, polohovanie, prenášanie, transport v modelových situáciách.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Špecifiká starostlivosti u transportovaného a hospitalizovaného pacienta.

Témy: Úlohy zdravotníckeho záchranára v starostlivosti o pacienta v prednemocničnej etape zdravotnej starostlivosti. Špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti o transportovaného a hospitalizovaného pacienta.

Kľúčové pojmy: špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti.

Výkonový štandard:

- definovať špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti,
- popísať úlohy zdravotníckeho záchranára pre jednotlivé kategórie pacientov vzhľadom na aktuálnosť zdravotného stavu, kompetencie s prihliadnutím pre jednotlivé druhy medicínskych odborov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Organizácia práce, systémy a riadenie starostlivosti v neodkladnej zdravotnej starostlivosti a záchranej zdravotnej službe.**

Témy: **Organizácia práca v prednemocničnej etape zdravotnej starostlivosti. Organizácia práce vo vybraných odboroch. Systémy a riadenie ošetrovateľskej starostlivosti.**

Kľúčové pojmy: **organizácia práce, systémy, riadenie.**

Výkonový štandard:

- definovať spôsoby s organizáciu práce v prednemocničnej etape zdravotnej starostlivosti,
- opísať spôsoby a organizáciu práce vo vybraných odboroch,
- definovať aktuálne platné systémy a spôsoby riadenia ošetrovateľskej starostlivosti.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Legislatíva a právna zodpovednosť v záchranej zdravotnej službe.**

Témy: **Špecifiká v legislatíve a právna zodpovednosť v záchranej zdravotnej službe. Zákon o záchranej zdravotnej službe. Spolupráca a asistencia jednotlivých zložiek Integrovaného záchranného systému (IZS). Kompetencie zdravotníckych záchranárov.**

Kľúčové slová: **legislatíva, právna zodpovednosť, IZS, kompetencie.**

Výkonový štandard:

- špecifikovať právne normy aplikovateľné v práci zdravotníckeho záchranára,
- konkretizovať právnu zodpovednosť v záchranej zdravotnej službe,
- informovať o podmienkach získania normy kvality ISO 9001,
- definovať podmienky spolupráce a asistencie jednotlivých zložiek IZS v práci zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Príprava pomôcok na menšie chirurgické výkony, starostlivosť o pomôcky.**

Témy: **Koniotómia, koniopunkcia, tracheostómia, fibroskopia, zavedenie centrálného venózneho katétra, drenáž hrudníka, zastavenie arteriálneho krvácania.**

Kľúčové pojmy: **chirurgické výkony, pomôcky.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť indikácie, pracovné postupy pri hore uvedených výkonoch,
- popísať spoluprácu v indikovaných výkonoch, spôsoby ošetrovania,
- vedieť pripraviť stolík na ošetrovanie septickej a aseptickkej rany.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Manažment starostlivosti o dýchacie cesty v ZZS.**

Témy: **Spôsoby spriechodnenia DC (bez pomôcok a s pomôckami). Ústne, nosné vzduchovody – výber, spôsoby zavedenia. Endotracheálna intubácia – výber kanýl pomôcky na intubáciu. Spolupráca pri zavedení ETK, kontrola umiestnenia, fixácia kanyly, udržanie priechodnosti DC. Odsávanie sekrétov z DC, laváž DC, nebulizácia DC, aplikácia kyslíka u spontánne ventilovaného pacienta (maska, kyslíkové okuliare).**

Pripojenie kanyly ku kyslíkovému zdroju. Výpočet spotreby kyslíka z kyslíkovej fľaše. Pozorovanie pacienta počas transportu, dokumentovanie.

Kľúčové pojmy: dýchacie cesty, priechodnosť dýchacích ciest, ošetrovateľská starostlivosť o dýchacie cesty.

Výkonový štandard:

- vysvetliť spôsoby spriechodnenia dýchacích ciest bez pomôcok a s použitím pomôcok,
- vysvetliť postup pri endotracheálnej intubácii – ukážka spolupráce. Fixácia ETK,
- vysvetliť princíp odsávania sekrétov z dýchacích ciest, laváže dýchacích ciest, nebulizácie dýchacích ciest,
- vysvetliť spôsoby aplikácie kyslíkovej terapie,
- spriechodniť dýchacie cesty bez pomôcok a s použitím pomôcok,
- spolupracovať pri endotracheálnej intubácii,
- demonštrovať odsávanie sekrétov z dýchacích ciest, laváž dýchacích ciest, nebulizáciu dýchacích ciest,
- aplikovať kyslíkovú terapiu s pomôckami.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Etické princípy v práci zdravotníckeho záchranára.**

Témy: **Etika ako vedná disciplína. Ľudské práva. Zdravotnícka etika. Etika v práci zdravotníckeho záchranára. Biomedicínska etika.**

Kľúčové slová: etika, morálka, charta práv, etická komunikácia, vybrané etické problémy, biomedicínsky výskum, etické komisie.

Výkonový štandard:

- charakterizovať etiku ako vednú disciplínu,
- poukázať na využiteľnosť ľudských práv v praxi,
- definovať zdravotnícku etiku v kontexte historického vývinu a aplikačnej roviny,
- poukázať na využiteľnosť etických princípov v práci zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Osobnosť zdravotníckeho záchranára.**

Témy: **Charakteristika osobnosti zdravotníckeho záchranára. Odbornosť a vzdelanostná úroveň. Seberealizácia. Sebavzdelávanie v kontexte celoživotného kontinuálneho vzdelávania. Profesionálna adaptácia a deformácia. Syndróm vyhorenia (Burnout syndróm).**

Kľúčové slová: osobnosť, vzdelávanie, self - konceptárne úrovne, syndróm.

Výkonový štandard:

- definovať osobnosť človeka v aplikácii na osobnosť zdravotníckeho záchranára,
- poukázať na odbornosť a vzdelanostnú úroveň zdravotníckeho záchranára,
- charakterizovať self - konceptárne úrovne,
- identifikovať prvky citovej disharmónie smerujúce ku vzniku profesionálnej deformácie v práci zdravotníckeho záchranára a rozvinutiu syndrómu vyhorenia - Burnout syndrómu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Materiálno-technické vybavenie pracovísk záchranej zdravotnej služby.**

Témy: **Legislatívne normy. Vozový park a vybavenie vozidiel zdravotnej záchranej služby. Prístroje a pomôcky. Lieky. Pracovný odev a obuv.**

Kľúčové slová: **vyhláška, vybavenie vozidla záchranej zdravotnej služby , pomôcky, prístroje, lieky, odev, obuv.**

Výkonový štandard:

- oboznámiť sa so všeobecne záväznými právnymi predpismi pre oblasť ZZS,
- popísať vybavenie vozidiel záchranej zdravotnej služby,
- poukázať na využitie prístrojov, pomôcok a liekov v praxi zdravotníckeho záchranára,
- zdôrazniť význam používania pracovného odevu, obuvi a špecifických ochranných pracovných prostriedkov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zdravotnícky materiál v podmienkach ZZS.**

Témy: **Základné delenie, druhy zdravotníckeho materiálu, využitie v podmienkach ZZS.**

Kľúčové pojmy: **zdravotnícky materiál.**

Výkonový štandard:

- opísať základné rozdelenie a druhy zdravotníckeho materiálu,
- vysvetliť spôsoby používania a účel využitia v ZZS,
- spôsoby dezinfekcie a sterilizácie zdravotníckeho materiálu,
- uplatňovať odbornú terminológiu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Technicko-informačné systémy.**

Témy: **Informačná a spojovacia technika. Operačné stredisko, systém práce. Oznamovanie udalosti na operačné stredisko záchranej zdravotnej služby. Indikácie k transportu. Doprava a preprava postihnutých osôb. Monitorovanie a sledovanie vozidiel záchranej zdravotnej služby (využitie geografického informačného systému – GIS).**

Kľúčové slová: **spojovacia technika, operačné stredisko, údaje oznamovania udalosti, dopravné a prepravné prostriedky a pomôcky.**

Výkonový štandard:

- diferencovať informačnú a spojovaciu techniku,
- charakterizovať systém práce operačného strediska,
- poukázať na konkrétne prvky nahlasovania vzniknutej udalosti,
- definovať indikácie k transportu,
- špecifikovať podmienky a prostriedky dopravy a prepravy postihnutých osôb,
- vysvetliť GIS monitorovania vozidiel záchranej zdravotnej služby.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Administratíva a dokumentácia v záchranej zdravotnej službe.**

Témy: Evidencia vozidiel. Záznam o technickom stave vozidiel, prístrojov a pomôcok. Evidencia liekov, opiátov. Objednávania liekov a opiátov. Záznam o zhodnotení zdravotného stavu osoby. Hlásenie o odovzdávaní služieb. Evidencia dochádzky. Inventarizácia. Zvukový záznam tiesňových volaní. Záznam dialógu medzi operátorom a posádkou vozidla.

Kľúčové slová: archivácia, skartácia, písomnosti, inventarizácia, audit.

Výkonový štandard:

- špecifikovať administratívu v záchranej zdravotnej službe,
- poukázať na odlišnosti vedenia dokumentácie a validitu obsahu,
- definovať význam kontrolnej činnosti v jednotlivých úsekoch práce,
- realizovať objednávky pre zásobovanie materiálno-technickej základne,
- archivovať písomnosti a mediálne nosiče záznamov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Bezpečnosť a ochrana pri práci v záchranej zdravotnej službe.

Témy: Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Požiarna ochrana. Aplikácia v praxi.

Kľúčové: bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, požiarna ochrana, ochranné pracovné prostriedky, svetelná, výstražná signalizácia.

Výkonový štandard:

- špecifikovať jednotlivé zložky BOZP a PO s ohľadom na vlastnú bezpečnosť zdravotníckeho záchranára a bezpečnosť pacienta,
- sprostredkovať aplikačnú rovinu na konkrétne podmienky v záchranej zdravotnej službe,
- vysvetliť jednotlivé pojmy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Základy klimatológie.

Témy: Definícia a charakteristika podnebného pásma. Poveternostné podmienky, podnebné a klimatické zmeny. Odlišnosti podnebných pásiem. Aplikačné modely a štandardizácia.

Kľúčové: klimatológia, podnebné pásmo, poveternostné podmienky, štandardy.

Výkonový štandard:

- charakterizovať podnebné pásmo,
- definovať poveternostné podmienky,
- poukázať na špecifiká a riziká výjazdov a letov v zmenených poveternostných podmienkach,
- konkretizovať prácu zdravotníckych záchranárov v extrémnych klimatických podmienkach.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Manažment úrazu a udalosti s hromadným postihnutím osôb.

Témy: Definícia, klasifikácia, príčiny udalostí s hromadným postihnutím osôb. Mimoriadne situácie a udalosti. Taktika zvládnutia udalostí s hromadným postihnutím osôb. Oddelenie krízového manažmentu MZ SR.

Kľúčové slová: manažment, hromadné postihnutie osôb, hromadná udalosť, mimoriadna situácia, živelné pohromy, katastrofy, havárie, škodlivé látky, stav núdze, záchranné práce.

Výkonový štandard:

- definovať jednotlivé prvky manažmentu úrazu a udalosti s hromadným postihnutím osôb,
- špecifikovať mimoriadne situácie a udalosti,
- konkretizovať taktiku zvládnutia udalosti s hromadným postihnutím osôb,
- poukázať na náročnosť vzniknutej situácie a jej riešenia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Traumatologický plán.

Témy: Definícia a obsahová zložka traumatologického plánu. Podmienky aktivácie traumatologického plánu. Plán záchranných prác. Funkcie IZS pri mimoriadnych situáciách a udalostiach. Triedenie postihnutých osôb. Smerovanie a transport.

Kľúčové slová: traumatologický plán, plán záchranných prác, úlohy zdravotníckych pracovníkov, laikov, triediace indexy.

Výkonový štandard:

- definovať obsahovú a formálnu zložku traumatologického plánu,
- poukázať na konkrétne záväzné právne normy pri riešení hromadného nešťastia,
- špecifikovať úlohy zdravotníkov a zložiek zodpovedných za riešenie hromadných nešťastí,
- konkretizovať príkladmi triediace indexy - značenie pacientov podľa závažnosti stavu,
- indikovať individuálne smerovanie a transport.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Akútne stavy v orgánových systémoch.

Témy: Srdcovo-cievny systém. Dýchací systém. Tráviaci systém. Močovo-pohlavný systém. Nervový systém. Zmyslový systém. Kostrovo-svalový systém. Endokrinný systém. Metabolický systém.

Kľúčové slová: anatómia, fyziológia, etiopatogenéza, symptomatológia, diferenciálna diagnostika, prvé, druhotné vyšetrenie, liečebné postupy, prevencia.

Výkonový štandard:

- charakterizovať jednotlivé systémy,
- poukázať na etiológiu akútnych stavov a chorôb,
- popísať symptomatológiu,
- definovať diferenciálnu diagnostiku,
- precvičovať praktické zručnosti k realizácii prvého a druhotného vyšetrenia,
- konzultovať liečebné postupy s lekárom alebo operačným strediskom,
- zabrániť preventívnymi opatreniami následnému poškodeniu zdravotného stavu osoby.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
OŠETROVATEĽSKÉ TECHNIKY

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet ošetrovateľské techniky ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje teoretické vedomosti o ošetrovaní chorých pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a neodkladnej zdravotnej starostlivosti a praktické zručnosti v ošetrovaní chorých v rámci praktických cvičení v laboratórnych podmienkach školy, zdravotníckych zariadeniach a záchrannej zdravotnej službe.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania ošetrovateľských techník je vytvoriť u žiaka teoretickú bázu vedomostí a praktických zručností nevyhnutných pre realizáciu ošetrovateľských techník v zdravotníckej praxi. Získané vedomosti a zručnosti si ďalej žiak upevňuje počas odbornej klinickej praxe a v ďalšom štúdiu.

ROZPIS UČIVA:

denné štúdium:

1. ročník:

v prvom polroku 6 hodín týždenne (4), spolu 102 hodín, z toho 68 hodín cvičení,
v druhom polroku 2 hodiny týždenne (2), spolu 32 hodín, z toho 32 cvičení,
spolu za rok 134 hodín, z toho 100 cvičení

2. ročník:

v prvom polroku 1 hodina týždenne(1), spolu 17 hodín, z toho 17 hodín cvičení.
v druhom polroku 2 hodiny týždenne, spolu 32 hodín, z toho 32 hodín cvičení,
spolu za rok 49 hodín, z toho 49 hodín cvičení

externé večerné štúdium:

1. ročník: 2 hodiny týždenne (2) spolu 68 hodín, z toho 68 hodín cvičení

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Medicínska a ošetrovateľská terminológia.**

Témy: **Fyziologické funkcie (tlak krvi, pulz, dych, telesná teplota), saturácia kyslíka, pCO. Hodnotenie stupňa vedomia, obehu, dýchania. Medicínska terminológia v klasifikácii fyziologických a patologických stavov.**

Kľúčové pojmy: **fyziologické funkcie, hodnotenie, klasifikácia, terminológia.**

Výkonový štandard:

- definovať fyziologické funkcie,
- opísať spôsoby merania fyziologických funkcií,
- charakterizovať oblasti hodnotenia vedomia, obehu, dýchanie (terminológia fyziologických a patologických stavov),
- uplatňovať latinskú terminológiu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ľudské potreby.**

Témy: **Biologické, psychologické, sociálne, kultúrne a duchovné potreby. Bolesť, strach, mobilita, komunikácia, príjem tekutín, vyprázdňovanie, vylučovanie. Uspokojovanie potrieb z pohľadu zdravotníckeho záchranára. Vymedzenie základných pojmov, odborná terminológia v práci zdravotníckeho záchranára. Fyziologické funkcie. Terminológia v klasifikácii fyziologických a patologických stavov pri poruchách vedomia, obehu, dýchania.**

Kľúčové pojmy: **Ľudské potreby, klasifikácia, terminológia, uspokojovanie potrieb.**

Výkonový štandard:

- opísať základné rozdelenie ľudských potrieb, klasifikáciu,
- definovať a popísať bolesť, strach, mobilitu, komunikáciu, príjem tekutín, vyprázdňovanie, vylučovanie, ich základné rozdelenie,
- hodnotenie potrieb z pohľadu zdravotníckeho záchranára, odborná terminológia,
- vysvetliť odbornú terminológiu v oblasti hodnotenia fyziologických funkcií a patologických stavov pri poruchách vedomia, obehu, dýchania,
- vysvetliť uspokojovanie potrieb z pohľadu zdravotníckeho záchranára.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ošetrovacia jednotka, liečebný a ošetrovateľský režim na jednotlivých oddeleniach.**

Témy: **Popísať liečebný a ošetrovateľský režim na vybraných oddeleniach: chirurgické oddelenie, interné oddelenie, OAIM (pre dospelých a pediatriu), OAIM, úsek anestéziológie, neurologické oddelenie, gynekologicko-pôrodnické oddelenie, detské oddelenie, novorodenecké oddelenie, urgentný príjem. Indikácie pre hospitalizáciu. Správnosť smerovania pacienta.**

Kľúčové pojmy: **liečebný a ošetrovateľský režim.**

Výkonový štandard:

- definovať ošetrovaciu jednotku,
- popísať liečebný a ošetrovateľský režim na jednotlivých (hore uvedených) oddeleniach a úsekoch zdravotníckeho zariadenia,
- vedieť správne nasmerovať pacienta do jednotlivých zdravotníckych zariadení.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Dezinfekcia a sterilizácia, zásady asepsy.**

Témy: **Vymedzenie pojmov: dezinfekcia, sterilizácia, asepsa. Dezinfekčné prostriedky. Spôsoby dezinfekcie a sterilizácie. Aseptické postupy pri vybraných činnostiach zdravotníckeho záchranára (ZZ). Zdravotnícky materiál určený na dezinfekciu a sterilizáciu. Novinky v oblasti dezinfekcie, sterilizácie. Komplikácie v súvislosti s nedodržiavaním zásad asepsy.**

Kľúčové pojmy: **dezinfekcia, sterilizácia, zásady asepsy.**

Výkonový štandard:

- definovať pojem dezinfekcia, sterilizácia, asepsa,

- klasifikovať vybrané dezinfekčné prostriedky používané v záchranej zdravotnej službe,
- popísať jednotlivé spôsoby dezinfekcie, sterilizácie,
- popísať pracovné postupy a dodržiavanie zásad aseptických postupov,
- klasifikovať zdravotnícky materiál určený na sterilizáciu, dezinfekciu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Obväzový materiál, obväzová technika, chirurgické výkony v ZZS.**

Témy: **Druhy obväzového materiálu. Prikladanie obväzov na jednotlivé časti tela – obväzová technika. Využitie jednorazových setov v ZZS. Preväzovanie a ošetrovanie rán. Príprava pomôcok na menšie chirurgické výkony. Starostlivosť o pomôcky.**

Kľúčové pojmy: **obväzový materiál, obväzová technika.**

Výkonový štandard:

- popísať obväzový materiál, jednorazové sety používané v ZZS,
- demonštrovať obväzovú techniku,
- realizovať preväzovanie a ošetrovanie rán (poranení),
- zvládnuť inštrumentovanie pri menších chirurgických výkonoch, starostlivosť a dekontamináciu pomôcok.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prikladanie imobilizačných obväzov.**

Témy: **Druhy a spôsoby imobilizácie jednotlivých častí tela.**

Kľúčové pojmy: **imobilizácia, imobilizačné obvazy.**

Výkonový štandard:

- predviesť spôsoby imobilizácie v podmienkach ZZS,
- vedieť opísať príčiny a rozpoznať prejavy nesprávne naloženého imobilizačného obväzu,
- vedieť príznaky nesprávneho naloženia imobilizačného obväzu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ošetrovanie rán a poranení.**

Témy: **Druhy rán a poranení. Vonkajšie krvácanie. Druhy krvácania. Zastavenie krvácania z rán a jednotlivých telových dutín. Amputácia. Mechanizmy narušenia vrstiev kože. Tepelné poranenia.**

Kľúčové pojmy: **rana, ošetrovanie.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť delenie rán a poranení,
- vysvetliť mechanizmy narušenia vrstiev kože,
- vysvetliť podstatu tepelných poranení,
- klasifikovať hodnotenie prejavov krvácania,
- demonštrovať zastavenie krvácania, ošetrenie rán a poranení,
- ošetriť ranu a poranenie z hľadiska rozsahu a druhu poranenia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Meranie fyziologických funkcií.**

Témy: **Meranie, hodnotenie, dokumentovanie fyziologických funkcií (tlak krvi, telesná teplota, pulz, dych, dychový objem, saturácia kyslíka, pCO₂).**

Kľúčové pojmy: **fyziologické funkcie.**

Výkonový štandard:

- merať a dokumentovať fyziologické funkcie v simultánných podmienkach,
- definovať hodnotenie fyziologických funkcií,
- vedieť opísať a charakterizovať všetky fyziologické funkcie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **EKG záznam.**

Témy: **Umiestnenie EKG elektród, naloženie a záznam 3,4,12 zvodového EKG, umiestnenie elektród pri KPR, vyhotovenie záznamu, dokumentovanie.**

Kľúčové pojmy: **EKG – záznam.**

Výkonový štandard:

- naložiť elektródy a defibrilačné elektródy pre vyhotovenie záznamu EKG,
- vyhotoviť EKG záznam, dokumentovať,
- vedieť posúdiť EKG záznam.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Lieky, liekové formy.**

Témy: **Formy liekov, druhy, účinky liekov, označenie liekov, spôsoby podávania liekov, asistencia pri aplikáciách liekov (per os, sublingválne, rektálne, parenterálne, do telových dutín, intraoseálne) dospelým a deťom. Aplikácia liekov do dýchacích ciest – inhalácia. Aplikácia kyslíka.**

Uskladnenie liekov, manipulácia s omamnými a psychotropnými látkami. Dokumentovanie. Kompetencie zdravotníckeho záchranára pri podávaní liekov.

Kľúčové pojmy: **liek, lieková forma, kompetencie ZZ.**

Výkonový štandard:

- definovať formy liekov,
- popísať spôsoby podávania liekov,
- popísať spôsoby uskladnenia liekov,
- popísať liekové skupiny, indikácie používania,
- definovať kompetencie zdravotníckeho záchranára v súvislosti s podávaním liekov.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Odber biologického materiálu.**

Témy: **Odber krvi so zameraním na stanovenie hladiny glykémie v krvi, odber moču, žalúdočného obsahu, odber výlučkov z telových dutín. Dokumentovanie.**

Kľúčové pojmy: **odbery biologického materiálu.**

Výkonový štandard:

- realizovať odber krvi, stanovenie hladiny glykémie, moču, žalúdočného obsahu, výlučkov z telových dutín,
- demonštrovať odber glykémie glukomerom,
- pripraviť pomôcky na odber moču, žalúdočného obsahu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Podávanie injekcií.**

Témy: **Injekčná technika. Lieky aplikované injekčnou formou. Spôsoby podávania injekcií – intradermálna, subkutánna, intramuskulárna, intravenózna injekcia.**

Kľúčové pojmy: **injekcia, parenterálna aplikácia.**

Výkonový štandard:

- vymenovať spôsoby aplikácie injekcií,
- poznať formy injekčne podávaných liekov a ich prípravu,
- opísať miesta vpichu a postup podania pri intradermálnej, subkutánnej, intramuskulárnej a intravenózne injekcii,
- demonštrovať aplikáciu intradermálnej, subkutánnej a intramuskulárnej injekcie,
- asistovať lekárovi pri podaní intravenózne injekcie,
- zdôvodniť indikácie, kontraindikácie a komplikácie injekcií,
- uviesť špecifiká podávania injekcií u detí.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Manažment podávania infúzií.**

Témy: **Druhy, výber infúznej terapie. Príprava, manipulácia, spôsoby podávania (kontinuálne, pretlakom, dávkovacím zariadením), sledovanie podávanej infúzie, udržanie, výmena, dokumentovanie.**

Kľúčové pojmy: **Podávanie infúzií.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť postup, spôsob a druhy infúznej terapie používanej v ZZS,
- poukázať na správnosť výberu infúznej terapie podľa indikácie zdravotného stavu pacienta a kompetencií zdravotníckeho záchranára,
- pripraviť podávanie infúznej terapie,
- sledovať, udržiavať priechodnosť a výmenu infúznej terapie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Zabezpečenie venózneho prístupu.**

Témy: **Výber kanyly / venózneho katétra. Výber miesta vstupu. Zabezpečenie venózneho prístupu zdravotníckym záchranárom. Fixácia venózneho katétra. Ošetrovanie a udržanie priechodnosti venózneho katétra. Dokumentovanie.**

Kľúčové pojmy: **venózny prístup.**

Výkonový štandard:

- spolupracovať pri aplikácii venózneho katétra, vedieť zaviesť PVK,
- poukázať na správnosť výberu miesta vstupu,
- realizovať fixáciu katétra,

- ošetrovať a udržiavať priechodnosť venózneho katétra.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Invazívne vstupy.**

Témy: **Zavedenie nazogastrickej sondy. Zavedenie permanentného katétra (PK) u ženy, spolupráca pri zavedení PK u detí a mužov. Zavedenie / spolupráca pri zavedení drenáže hrudníka, spolupráca pri zavádzaní pažerákovej kompresívnej sondy.**

Spolupráca pri zabezpečení centrálného venózneho prístupu, intraoseálneho prístupu. Starostlivosť o invazívne vstupy, dokumentovanie.

Kľúčové pojmy: **invazívne vstupy.**

Výkonový štandard:

- spolupracovať pri zavedení nazogastrickej sondy,
- zaviesť permanentný katéter u ženy,
- spolupracovať pri zavedení permanentného katétra u muža a dieťaťa,
- spolupracovať pri zavedení drenáže hrudníka,
- spolupracovať pri zavedení pažerákovej kompresívnej sondy,
- spolupracovať pri zavedení centrálného venózneho katétra,
- spolupracovať pri zabezpečení intraoseálneho prístupu,
- spolupracovať pri zabezpečení starostlivosti o invazívne vstupy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Príprava rodičky na pôrod, vedenie pôrodu, starostlivosť o rodičku a Novorodenca.**

Témy: **Pôrodné doby, spolupráca/vedenie pôrodu, Ošetrovateľská starostlivosť o rodičku. Starostlivosť o novorodenca. Obsah pôrodnického balíčka. Komplikácie počas pôrodu.**

Kľúčové pojmy: **pôrod, ošetrovateľská starostlivosť o rodičku a novorodenca.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť jednotlivé pôrodné doby,
- vysvetliť postup spolupráce pri pôrode/ vedení pôrodu,
- vysvetliť postup pri ošetrovateľskej starostlivosti o rodičku a novorodenca,
- vymenovať obsah pôrodnického balíčka,
- klasifikovať možné komplikácie počas pôrodu (v teréne a zdravotníckom zariadení),
- zvládnuť a demonštrovať vedenie pôrodu a starostlivosť o rodičku a prvé ošetrenie novorodenca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Práca s detským pacientom.**

Témy: **Rozdelenie detského veku. Špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti o dieťa podľa veku. Špecifiká merania a hodnotenia fyziologických funkcií. Špecifiká zabezpečenia venózneho prístupu. Špecifiká podávania infúznej terapie. Špecifiká podávania liekov. Špecifiká starostlivosti o dýchacie cesty. Manipulácia s detským pacientom. Komunikácia s detským pacientom. Etické aspekty starostlivosti o detského pacienta.**

Kľúčové pojmy: **detský pacient, špecifiká detského veku, ošetrovateľská starostlivosť.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť rozdelenie detského veku,
- vysvetliť špecifiká ošetrovateľskej starostlivosti o dieťa podľa veku,
- zabezpečiť venóznym prístupom u detí v spolupráci s lekárom,
- podať infúziu, lieky,
- realizovať starostlivosť o dýchacie cesty u detí,
- vedieť komunikovať s detským pacientom,
- opísať etické aspekty ošetrovateľskej starostlivosti o detského pacienta.

UČEBNÉ OSNOV PREDMETU

PRÁVO A LEGISLATÍVA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V rámci odbornej zložky vzdelávania má predmet právo a legislatíva prispieť k objasneniu základných právnych pojmov používaných najmä pri právnej úprave ľudských práv a právnych odvetví bezprostredne spätých s právnou úpravou v zdravotníctve pri poskytovaní neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Uplatnením moderných foriem, prostriedkov a vyučovacích metód sa v predmete právo a legislatíva vytvárajú podmienky pre formovanie a rozvíjanie logického a tvorivého myslenia a konania. Predmet poskytuje základné informácie o právnej úprave, o právach a povinnostiach nevyhnutných v praxi zdravotníckeho záchranára.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu právo a legislatíva je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania na SZŠ a osvojenia si základných právnych informácií a vedomostí nevyhnutných pre prax zdravotníckych záchranárov. Zdravotnícki záchranári sa majú naučiť a majú pochopiť význam práva a jeho funkcie v spoločnosti, zvládnuť základnú právnu terminológiu a naučiť sa ako pracovať so zákonmi. Mali by vedieť chápať a vysvetliť rozhodujúce právne vzťahy vyplývajúce zo zdravotníckych zákonov, pracovného práva a občianskeho práva. Mali by vedieť logicky spájať poznatky získané v odborných predmetoch (napr. zdravotnícka etika) s poznatkami z právnej úpravy vzťahov v zdravotníctve.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: v prvom polroku 1 hodina týždenne, spolu 17 hodín

externé večerné štúdium:

1. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Všeobecná teória práva.**

Témy: **Úloha práva v spoločnosti, pramene európskej právnej kultúry, funkcie práva, právne normy, ich charakteristika a hierarchia podľa právnej sily, právne udalosti, právne úkony, právne vzťahy. Pôsobnosť, platnosť a účinnosť právnej normy. Systém práva a odvetvia práva všeobecne a v SR.**

Kľúčové pojmy: **právo, legislatíva, systém práva, právna norma, platnosť a účinnosť právnej normy, zákony, nariadenia vlády, vyhlášky, všeobecne záväzné nariadenia, právne úkony.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť úlohu práva v spoločnosti s dôrazom na myšlienkové zdroje európskej právnej kultúry,
- definovať kľúčové právne pojmy uplatňované pri úprave spoločenských vzťahov,
- opísať právny systém SR.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Štátne právo SR.**

Témy: **Význam a postavenie štátneho práva v právnom systéme štátu. Význam Ústavy SR a jej systematika, základné ustanovenia Ústavy v SR. Základné práva a slobody všeobecne a v Ústave SR, základné ľudské práva, hospodárske, sociálne a kultúrne práva. Právny štát, rozdelenie moci - všeobecne a v SR, orgány štátnej moci, štátnej správy, samospráva, prenesená štátna moc.**

Kľúčové pojmy: **Ústava SR, základné ľudské práva, ústavná ochrana zdravia, právny štát, delba moci, zákonodarná, výkonná a súdna moc, samospráva a kompetencie samosprávy.**

Výkonový štandard :

- vysvetliť význam Ústavy SR a právnu úpravu základných ľudských práv v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti,
- popísať ústavnú úpravu delenia moci v podmienkach SR,
- rozdeliť ústavné orgány SR a ich kompetencie,
- popísať štruktúru a základné úlohy miestnej samosprávy,
- charakterizovať význam stavovských organizácií v SR a ich miesto v štátnej správe.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Občianske právo.**

Témy: **Občianske právo (OP), jeho postavenie v systéme práva SR. Systematika občianskeho práva a Občianskeho zákonníka (OZ). Všeobecné ustanovenia OZ, účastníci občiansko-právnych vzťahov, spôsobilosť mať práva a povinnosti, spôsobilosť na právne úkony, vecné práva. Ochrana osobnosti. Zodpovednosť za škodu v zmysle OP a jeho uplatnenie v zdravotníctve. Závazkové právo - všeobecne a ilustračne niektoré typy zmlúv. Význam občianskeho práva procesného.**

Kľúčové pojmy: **fyzická osoba a právnická osoba, ochrana osobnosti, zastúpenie, premlčanie práva vecí a práva, vlastnícke právo, nadobúdanie vlastníctva, dedičské právo, dedičstvo, nadobúdanie dedičstva, zodpovednosť za škodu v zmysle OZ, náhrada škody, záväzky, obsah záväzkov, zmena záväzku, zabezpečenie záväzkov, splnenie záväzkov, poistenie - poisťná zmluva.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať postavenie OP v právnom systéme SR, jeho význam každodennom živote každého občana a aj v praxi zdravotníckeho pracovníka,
- opísať základné pojmy OP uvedené vo všeobecnej časti Občianskeho zákonníka,
- vysvetliť základné možnosti a postupy zabezpečenia ochrany osobnosti poskytované Občianskym zákonníkom v nadväznosti na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- vysvetliť význam a právnu úpravu občiansko-právnej zodpovednosti a jej význam pre zdravotníckych záchranárov,
- opísať všeobecnú právnu konštrukciu záväzkových vzťahov,
- charakterizovať význam občianskeho súdneho poriadku a jeho základné zásady.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pracovné právo.**

Témy: **Pracovné právo všeobecne. Pramene pracovného práva. Zákonník práce (ZP), jeho štruktúra. Všeobecné ustanovenia ZP. Pracovný pomer, jeho vznik, zmena a skončenie. Pracovný čas a doba odpočinku. Mzda. Prekážky v práci. Sociálna starostlivosť o zamestnancov. Zodpovednosť v pracovnom práve, zodpovednosť zamestnanca a zodpovednosť zamestnávateľa. Zodpovednosť žiaka strednej školy a zodpovednosť strednej školy. Ochrana práce, predpisy o bezpečnosti a ochrane zdravia (BOZP). Kolektívne pracovnoprávne vzťahy. Politika zamestnanosti a zabezpečenie občanov v nezamestnanosti.**

Kľúčové pojmy: **zamestnanec, zamestnávateľ, pracovná zmluva, skúšobná doba, pracovný pomer, pracovná cesta, výpovedná doba, pracovný poriadok, pracovný čas, nočná práca, práca nadčas, dovolenka, mzda, sociálna starostlivosť o zamestnanca, zodpovednosť zamestnávateľa a zamestnanca, kolektívne pracovnoprávne vzťahy, kolektívna zmluva, BOZP, práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov v BOZP, nezamestnanosť, úrad práce, poistenie v nezamestnanosti.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať základnú právnu úpravu pracovnoprávnych vzťahov a hlavné inštitúty pracovného práva nevyhnutné pre budúcu prax zdravotníckych záchranárov,
- charakterizovať systém ochrany zdravia pri práci a systém zabezpečenia pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania,
- vysvetliť podstatu právnej úpravy pracovnoprávnej zodpovednosti a jej špecifiká,
- charakterizovať systém zabezpečenia občanov v prípade nezamestnanosti a vyplývajúce povinnosti.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Sociálne zabezpečenie a nemocenské zabezpečenie.**

Témy: **Systém sociálneho zabezpečenia - sociálne poistenie, rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizácia sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, konanie vo veciach sociálneho poistenia.**

Kľúčové pojmy: **sociálne poistenie, nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, starobné poistenie, invalidné poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie, nemocenské dávky, dôchodkové dávky, zdravotné poistenie, platitelia poistného, sadzba poistného.**

Výkonový štandard :

- pochopiť základné zásady a pravidlá uplatňované pri sociálnom a zdravotnom zabezpečení,
- charakterizovať základné práva a povinnosti vyplývajúce zo zákonov o sociálnom a zdravotnom poistení,
- vedieť vysvetliť pojmy: sociálne poistenie, nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, starobné poistenie, invalidné poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie, nemocenské dávky, dôchodkové dávky, zdravotné poistenie, platitelia poistného, sadzba poistného.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Trestnoprávna a priestupková zodpovednosť.**

Témy: **Základy trestnej zodpovednosti, trestný čin (TČ), prečin a zločin. Zavinenie. Okolnosti vylučujúce trestnú zodpovednosť alebo protiprávnosť činu, druhy trestov, druhy ochranných opatrení, ich ukladanie a skutkové podstaty niektorých trestných činov súvisiacich s činnosťou poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.**

Kľúčové pojmy: **pôsobnosť trestného, resp. priestupkového zákona, zavinenie - úmyselné a z nedbanlivosti. skutková podstata, trest, ochranné opatrenie, zásady ukladania trestov a ochranných opatrení, poľahčujúce okolnosti a priťažujúce okolnosti, trestný čin, prečin a zločin, páchatel', spolupáchatel', účastník, krajná núdza, nutná obrana, priestupok, blokové konanie, obmedzujúce opatrenie, zhabanie veci.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť základy trestného a priestupkového práva – trestnej a priestupkovej zodpovednosti z hľadiska poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.
- vysvetliť hlavné administratívnoprávne a trestnoprávne inštitúty ochrany života a zdravia.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Právna úprava poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti.**

Témy: **Platné zákony, nariadenia vlády SR a vyhlášky MZ SR, ktoré upravujú poskytovanie zdravotnej starostlivosti (zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve v znení neskorších predpisov, zákon č. 579/2004 Z. z. o záchrannej zdravotnej službe v znení neskorších predpisov, zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov a nadväzujúce nariadenia vlády SR a vyhlášky MZ SR).**

Kľúčové pojmy: **charakterizované vo vyššie uvedených právnych úpravách, napr. zdravotná starostlivosť, neodkladná zdravotná starostlivosť, záchranná zdravotná služba (ZZS), letecká záchranná zdravotná služba, poskytovateľ ZZS, organizácia ZZS, operačné stredisko záchrannej zdravotnej služby, integrovaný záchranný systém.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať základnú právnu úpravu poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti,
- vysvetliť základnú právnu úpravu záchrannej zdravotnej služby,
- popísať základnú právnu úpravu integrovaného záchranného systému.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Právne aspekty poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti.**

Témy: **Poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov (zákon č. 576/2004 Z. z., zákon č. 578/2004 Z. z., zákon č. 579/2004 Z. z., zákon č. 129/2002 Z. z.) Právne vzťahy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a pri poskytovaní neodkladnej zdravotnej starostlivosti poskytovateľom ZZS. Zodpovednosť**

zdravotníckych zariadení, resp. poskytovateľov ZZS pri poskytovaní neodkladnej zdravotnej starostlivosti v rámci záchranej zdravotnej služby.

Kľúčové pojmy: zdravotnícke zariadenie, povolenie na prevádzkovanie ZS a ZZS, licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, poskytovanie neodkladnej zdravotnej starostlivosti, práva a povinnosti pacientov, povinnosti poskytovateľov ZZS, právne vzťahy pri poskytovaní ZZS, poučenie pacienta, informovaný súhlas, zdravotná dokumentácia, rozhodovanie pri poskytovaní ZS.

Výkonový štandard :

- vysvetliť podstatu právnej úpravy poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti, vyplývajúce práva, povinnosti a zodpovednosti jednotlivých subjektov tohto právneho vzťahu,
- vysvetliť podstatu vzniku právnych vzťahov pri poskytovaní neodkladnej zdravotnej starostlivosti,
- objasniť podstatu práv pacientov a nadväzujúcich povinností jednotlivých zložiek záchranej, zdravotnej služby a zdravotníckych záchranárov,
- vymenovať povinnosti poskytovateľov záchranej zdravotnej služby.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Právne postavenie zdravotníckeho záchranára, jeho práva a povinnosti.

Témy: Výkon zdravotníckeho povolania, podmienky na výkon zdravotníckeho povolania zdravotnícky záchranár. Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a odborná príprava zdravotníckych záchranárov. Povinnosti poskytovateľov záchranej zdravotnej služby, povinnosti zdravotníckeho záchranára v kontexte povinností zdravotníckeho pracovníka, etický kódex zdravotníckeho pracovníka. Zodpovednosť zdravotníckeho pracovníka a zdravotníckeho záchranára pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti v zmysle Zákonníka práce ale aj trestného zákona a zákona o priestupkoch.

Kľúčové pojmy: zdravotnícke povolanie, spôsobilosť na právne úkony, odborná spôsobilosť, zdravotná spôsobilosť, bezúhonnosť, sústavné vzdelávanie, zodpovednosť zdravotníckeho pracovníka, etický kódex.

Výkonový štandard:

- charakterizovať právne postavenie zdravotníckeho záchranára ako zamestnanca, jeho povinnosti a zodpovednosti vyplývajúce zo Zákonníka práce, zdravotníckych a ďalších zákonov,
- vysvetliť význam právnej úpravy etického kódexu zdravotníckeho pracovníka pre zdravotníckeho záchranára,
- vysvetliť zodpovednosť zdravotníckeho záchranára.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU
PSYCHOLÓGIA A KOMUNIKÁCIA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Teoreticko - praktický predmet psychológia a komunikácia spolupôsobia na formovanie osobnosti zdravotníckeho záchranára. Je koncipovaný vo vzťahu k profilu žiaka a potrieb praxe. Poskytuje holistický pohľad na človeka ako biopsychosociálnu a duchovnú bytosť v kontexte filozofie zdravia. Predmet je súčasťou odbornej zložky prípravy, tvorí systém vedomostí pre poznanie psychologických javov a medziľudských vzťahov. Profesionálna komunikácia poskytuje informácie pre nadväzovanie kontaktov a tímovú spoluprácu. Realizovaním širokej škály vyučovacích metód a foriem sa vytvárajú podmienky pre rozvíjanie vzťahovo-postojoyých a intelektuálnych spôsobilostí odborného vzdelania.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu sú vo vzťahu k hlavnému cieľu vzdelávania, ktorý spočíva v splnení požiadaviek na odbornosť a morálku zdravotníckeho pracovníka. Cieľom vyučovania predmetu je získať odborné kompetencie v kognitívnej, psychomotorickej a afektívnej zložke vo vzťahu k profilu absolventa a potrebám praxe. Prostredníctvom obsahu učiva psychológie a profesijnej komunikácie sa žiaci naučia porozumieť prejavom, potrebám a citovým stavom osôb. Osvoja si zásady prosociálneho a kooperatívneho správania. Dokážu využívať poznatky, vedomosti a zručnosti v osobnom a v pracovnom prostredí. Získajú návyky vyhľadávať informácie, aktualizovať poznatky a skúsenosti z rôznych zdrojov a situácií. Naučia sa verejne vystupovať a upevňovať pozíciu profesie a stavovskej cti.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník:

v prvom polroku 2 hodiny týždenne (2), spolu 34 hodín, z toho 34 cviční,
v druhom polroku 1 hodina týždenne (1), spolu 16 hodín, z toho 16 hodín cvičení,
spolu 50 hodín, z toho 50 hodín cvičení

externé večerné štúdium:

1. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy psychológie osobnosti.**

Témy: **Osobnosť ako biopsychosociálna jednota - holistický prístup. Filozofia zdravia. Osobnosť ako celistvý a dynamický systém (vlastnosti osobnosti, zameranie, psychické procesy a stavy). Individuálne a typologické rozdiely. Utváranie osobnosti. Poznávanie osobnosti. Osobnosť zdravotníckeho pracovníka, základné predpoklady intelektové, psychomotorické a sociálne.**

Kľúčové slová: **osobnosť, holistický prístup.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť holistický pohľad na človeka,

- rozlíšiť individuálne rozdiely medzi ľuďmi,
- analyzovať vnútorné a vonkajšie determinanty utvárania osobnosti,
- opísať metódy poznávania osobnosti,
- zdôvodniť význam psychológie a pedagogiky v živote človeka,
- charakterizovať požiadavky na osobnosť zdravotníckeho pracovníka po stránke výkonovej a vzťahovo-postojovej.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy duševnej hygieny.**

Témy: **Duševné zdravie a životospráva. Sebapoznanie a sebahodnotenie. Sebavýchova. Zvládanie záťažových situácií, konflikty a stres. Základy asertivity. Syndróm vyhorenia.**

Kľúčové slová: **duševné zdravie, stres.**

Výkonový štandard:

- definovať zdravie, životosprávu a životný štýl,
- opísať základné faktory duševného zdravia ako ekvivalentu zdravej osobnosti,
- monitorovať prejavy porúch správania,
- demonštrovať zásady profesionálneho správania,
- rozpoznať a eliminovať negatívne stránky záťažových situácií prameniacych z konfliktov a stresu,
- navrhnúť konkrétne aktivity na podporu duševného zdravia,
- charakterizovať relaxačné techniky a ich využitie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy vývinovej psychológie.**

Témy: **Jednotlivé vývojové obdobia v životnom cykle človeka: prenatálne, novorodenecké, dojčenecké, obdobie batol'at'a, obdobie predškolského veku, puberta, adolescencia, dospelosť, staroba.**

Kľúčové slová: **psychický vývin.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať jednotlivé vekové obdobia životného cyklu človeka,
- určiť rozdiely v psychomotorickom vývine novorodenca, dojčat'a, batol'at'a a dieťat'a v predškolskom veku,
- opísať školský vek a rozlíšiť jednotlivé obdobia,
- načrtnúť špecifiká a výchovné problémy puberty a adolescencie,
- poukázať na spoločenskú problematiku dospelosti a staroby.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Základy sociálnej psychológie.**

Témy: **Základná odborná terminológia, socializácia, druhy sociálneho učenia, skupina a jej vplyv na jednotlivca, jedinec a sociálne prostredie, rodina. Sociálna interakcia, sociálna rola, problematika začlenenia do sociálnych skupín, sociálne normy a deviácie. Empatia.**

Kľúčové slová: **sociálna interakcia, sociálna rola, empatia.**

Výkonový štandard:

- definovať základné pojmy a používať pojmový aparát,
- integrovať poznatky zo všeobecnej a vývinovej psychológie do sociálnej psychológie,
- používať a verbalizovať pocit vlastnej hodnoty a empatie k druhým,
- vymedziť požiadavky na sociálnu interakciu a komunikáciu,
- zdôvodniť význam poznatkov pre porozumenie kultúram a etnickým skupinám.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Psychológia chorých.**

Témy: **Zmeny v prežívaní, v správaní chorých. Subjektívne prežívanie choroby, faktory ovplyvňujúce prežívanie choroby. Prístup zdravotníckeho záchranára k ťažko chorým, telesne a zmyslovo postihnutým a zdravotne znevýhodneným a jeho rodinným príslušníkom.**

Kľúčové pojmy: **choroba, zmena správania, zdravotne znevýhodnený pacient adaptácia.**

Výkonový štandard:

- definovať chorobu,
- monitorovať zmenu správania sa chorých,
- popísať faktory ovplyvňujúce prežívanie choroby,
- demonštrovať prístup k agresívnym pacientom,
- demonštrovať prístup k zdravotne znevýhodneným a jeho rodinným príslušníkom,
- opísať pomoc príbuzných pre získanie chorého k spolupráci,
- rozlíšiť individuálne rozdiely medzi chorými.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Komunikácia.**

Témy: **Komunikácia - druhy informácií. Neverbálna komunikácia, pravidlá úspešnej reči tela, nácvik neverbálnej komunikácie v interpersonálnom styku. Pravidlá verbálnej a neverbálnej komunikácie pre úspešnú komunikáciu. Nácvik verbálnej komunikácie – rozhovor. Základy asertívneho správania. Komunikačné techniky. Komunikačné zlozvyky.**

Kľúčové slová: **verbálna a neverbálna komunikácia, zdravotne znevýhodnený, asertívne správanie.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť funkciu komunikácie v interpersonálnom styku,
- monitorovať a dešifrovať význam signálov reči tela,
- vypovedať o svojich zážitkoch,
- formulovať pravidlá úspešnej reči tela a verbálnej komunikácie,
- zvládnuť jednotlivé komunikačné techniky,
- určiť a odstrániť komunikačné zlozvyky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Profesijná komunikácia.**

Témy: Návnik komunikácie v modelových a reálnych situáciách. Spôsoby komunikácie pri zisťovaní biopsychosociálnych potrieb. Návnik diagnostického, nedirektívneho rozhovoru v rôznych oblastiach pôsobenia. Návnik terapeutického rozhovoru v rôznych vekových skupinách. Komunikácia zo zdravotne znevýhodneným a jeho rodinnými príslušníkmi. Aktivizácia klientov k spolupráci k samostatnému uspokojovaniu biopsychosociálnych potrieb a zdravého spôsobu života.

Kľúčové slová: diagnostický rozhovor, nedirektívny rozhovor.

Výkonový štandard:

- aplikovať komunikačné techniky, verbálne a neverbálne prostriedky v modelových a reálnych situáciách,
- preukázať prvky prosociálneho a kooperatívneho správania v osobnom a profesijnom kontakte,
- opísať spôsoby komunikácie pri zisťovaní biopsychosociálnych potrieb,
- preukázať zručnosti vedenia diagnostického a terapeutického rozhovoru v rôznych oblastiach,
- zvládnuť komunikáciu zo zdravotne znevýhodneným a jeho rodinnými príslušníkmi.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

ZDRAVOTNÍCKA ETIKA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet zdravotnícka etika ako súčasť odbornej zložky vzdelávania, poskytuje všeobecné poznatky o vývine morálky a etiky, základných princípoch zdravotníckej etiky. Predmet približuje aktuálne témy súčasnej bioetiky s dôrazom na humanizáciu ošetrovateľskej starostlivosti. Využívaním moderných foriem a vyučovacích metód vo vyučovacom procese sa vytvárajú podmienky na formovanie úcty k ľudskému životu a zdraviu, etických názorov a postojov žiakov. Predmet poskytuje nevyhnutné základy zdravotníckej morálky, etických princípov a prosociálneho správania, ktoré sú determinované praktickou potrebou žiakov vzhľadom na charakter ich práce. Zdravotnícka etika poskytuje základy aj pre ďalšie odborné predmety (ošetrovateľstvo, sociálna práca, zdravie a klinika chorôb a pod.) i pre ďalšie vzdelávanie v oblasti zdravotníctva.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania zdravotníckej etiky je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva zdravotníckej etiky. Žiaci sa majú naučiť pracovať so základnou terminológiou, osvojiť si schopnosť vyhľadávať odborné informácie v literatúre a informačných médiách, prezentovať odborné poznatky, analyzovať vybrané problémy, aplikovať poznatky pri riešení konkrétnych úloh rôznej zložitosti. Mali by preukázať všeobecné poznatky o historickom vývine morálky a etiky, jej základných princípoch v nadväznosti na zdravotnícku a ošetrovateľskú etiku, chápať a vysvetliť vzťah medzi zdravotníckou etikou a právom. Preukázať schopnosť analyzovať a identifikovať špecifické problémy v práci zdravotníckeho záchranára, vedieť využiť získané vedomosti a aplikovať ich v praxi pri ošetrovateľskej starostlivosti v prospech zverených pacientov.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

1. ročník: v prvom polroku 2 hodiny týždenne (2), spolu 34 hodín, z toho 34 hodín cvičení
externé večerné štúdium:

1. ročník: 1 hodina týždenne, spolu 33 hodín

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Etika ako vedná disciplína.**

Témy: **Vymedzenie základných pojmov. Historický vývin morálky a etiky. Etické smery.**

Kľúčové pojmy: **etika, morálka, ethos, moralis, etiketa, moralizovanie.**

Výkonový štandard:

- definovať základné pojmy etiky,
- vysvetliť pojem etika a morálka,
- poukázať na podstatu vedného odboru,
- opísať vývoj etiky v staroveku,

- charakterizovať etiku stredoveku,
- objasniť etiku novoveku,
- vymenovať hlavných predstaviteľov v jednotlivých obdobiach vývinu etiky,
- charakterizovať smery a druhy etiky.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Ľudské práva.**

Témy: **Listina ľudských práv. Práva a povinnosti pacienta.**

Kľúčové slová: **Ľudské práva, Ľudská dôstojnosť, Charta ľudských práv, Charta práv hospitalizovaného dieťaťa, Ústava, právo a povinnosti.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem ľudská dôstojnosť
- definovať ľudské práva
- popísať Chartu ľudských práv a právo hospitalizovaného dieťaťa
- uviesť dokumenty vzťahujúce sa na práva pacienta
- vyvodiť dôsledky z nedodržania práv pacienta pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

Obsahový štandard:

Tematický celok : **Zdravotnícka etika**

Témy: **Historický vývin zdravotníckej etiky. Základné pojmy. Deontologický kódex. Základné princípy zdravotníckej etiky. Vzťah zdravotníckej etiky a práva. Etické pravidlá a morálne problémy pri vykonávaní zdravotníckeho povolania. Eutanázia. Eschatológia.**

Kľúčové slová: **zdravotnícka etika, bioetika, ošetrovateľská etika, deontológia, medicínska etika, princíp beneficencie, princíp nonmalficiencie, princíp spravodlivosti, princíp autonómie, mravná norma, právo, eutanázia.**

Výkonový štandard:

- charakterizovať začiatky zdravotníckej etiky,
- definovať základné pojmy zdravotníckej etiky,
- vymenovať predstaviteľov medicínskej etiky v jednotlivých obdobiach vývinu,
- vysvetliť rozdiel medzi bioetikou, zdravotníckou, medicínskou a ošetrovateľskou etikou,
- charakterizovať mravnú normu,
- vysvetliť význam deontologických kódexov,
- vymenovať a popísať jednotlivé princípy zdravotníckej etiky,
- vysvetliť vzťah zdravotníckej etiky a práva,
- objasniť vzťah medzi eutanáziou a eschatológiou.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náboženská etika, dekalóg.**

Témy: **Náboženská etika, dekalóg.**

Kľúčové slová: kresťanské náboženstvo, náboženský pluralizmus, sekta, morálny relativizmus, dekalóg.

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem náboženská etika,
- charakterizovať jednotlivé svetové náboženstvá,
- pomenovať špecifiká jednotlivých náboženstiev z pohľadu poskytovania zdravotnej starostlivosti,
- popísať dekalóg a princíp kresťanskej lásky,
- zdôvodniť hodnotu každého ľudského života.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Etické aspekty v záchranej zdravotnej službe.

Témy: Etické aspekty v záchranej zdravotnej službe vo všeobecnosti. Požiadavky na osobnosť zdravotníckeho záchranára. Etická komunikácia a informovaný súhlas.

Kľúčové slová: hodnota, osobnosť, étos povolania, komunikácia, informovaný súhlas, pozitívny a negatívny reverz, konflikt, kódex zdravotníckeho záchranára.

Výkonový štandard:

- definovať pojem hodnota, étos povolania,
- vymedziť a popísať hierarchiu hodnôt,
- vyvodiť a vysvetliť komplex požiadaviek na osobnosť zdravotníckeho záchranára,
- vymedziť konkrétne etické princípy správania zdravotníckeho záchranára,
- preukázať schopnosť interpersonálnych zručností v komunikácii,
- vysvetliť pojem informovaný súhlas.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Vybrané etické problémy v niektorých medicínskych odboroch.

Témy: Etika v chirurgii. Etika v geriatrickej a hospicovej starostlivosti. Etika v gynekológii a pôrodníctve. Etika v pediatrii a neonatológii. Etika vo vnútornom lekárstve. Etika zdravotnej výchovy.

Kľúčové slová: transplantácia, dialýza, potrat, eutanázia, eschatológia, transfúzia.

Výkonový štandard:

- identifikovať najčastejšie etické problémy vyskytujúce sa v jednotlivých medicínskych odboroch,
- vysvetliť dodržiavanie etických noriem v základných medicínskych odboroch,
- charakterizovať odbor z pohľadu etiky a profesie zdravotníckeho pracovníka,
- analyzovať opísané etické normy a z nich vyplývajúce etické problémy.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Etické aspekty biomedicínskeho výskumu.

Témy: Biomedicínsky výskum. Medzinárodné dokumenty.

Kľúčové slová: bioetika, biomedicínsky výskum, ľudské subjekty, pozorovanie, pokus.

Výkonový štandard:

- definovať pojmy biomedicínsky výskum, klinický výskum, ľudské subjekty,

- vymenovať medzinárodné dokumenty pre oblasť etiky biomedicínskeho výskumu,
- uviesť vzťah medzi terapeutickým a neterapeutickým výskumom,
- vymenovať a opísať druhy a základné metódy biomedicínskeho výskumu,
- popísať etické zásady pri pokusoch na zvieratách.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Vznik a poslanie etických komisií.**

Témy: **Vznik a poslanie etických komisií.**

Kľúčové slová: **etická komisia, etický problém, etická analýza, biomedicínsky výskum, klinický experiment.**

Výkonový štandard:

- vysvetliť pojem etická komisia,
- vymenovať typy a popísať poslanie etických komisií,
- popísať zloženie etickej komisie,
- charakterizovať náplň etickej komisie.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Uplatňovanie princípov etiky v praxi zdravotníckeho záchranára.**

Témy: **Kazuistiky z praxe, modelové situácie.**

Kľúčové slová: **práva a povinnosti pacienta, etické princípy, komunikácia, informovaný súhlas, biomedicínsky výskum.**

Výkonový štandard:

- identifikovať špecifický etický problém v kazuistike,
- rozlišovať etické a neetické správanie v kazuistike,
- diskutovať o probléme, aplikovať etické princípy v diskusii,
- navrhnúť spôsob riešenia etického problému.

UČEBNÉ OSNOVY PREDMETU

ODBORNÁ KLINICKÁ PRAX – ZÁCHRANNÁ ZDRAVOTNÁ SLUŽBA

Študijný odbor:	5315 N zdravotnícky záchranár
Forma, spôsob a organizácia štúdia:	denné pomaturitné kvalifikačné štúdium externé pomaturitné kvalifikačné štúdium

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Odborná klinická prax je súčasťou odbornej zložky vzdelávania. Predmet transformuje poznatky zo všetkých predmetov do starostlivosti o chorých v akútnej fáze. Je zameraný na praktické zručnosti, integruje vedomosti, zručnosti, postoje a návyky z klinickej, ošetrovateľskej, psychologickkej, sociálnej, právnej a organizačnej oblasti do praxe zdravotníckych záchranárov. Okrem zvládnutia praktických zručností zdôrazňuje špecifickosť podmienok pri ošetrovaní pacientov v podmienkach prednemocničnej starostlivosti, individualitu pacienta, súčinnosť a koordinovanie v integrovanom zdravotnom systéme, profesionálny a etický prístup, tímovú prácu, metódy zhromažďovania údajov a vedie k správne diagnostickému procesu, učí žiakov určovať priority, následne ich realizovať, vyhodnocovať a interpretovať všetky pozorované javy, či improvizovať. Modelové situácie sú zamerané na zvládanie podmienok záchranu v teréne. Tvorivé myslenie umožňuje správne aplikovať teoretické vedomosti a praktické zručnosti pri riešení problémových úloh teoretického a praktického charakteru.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania predmetu odborná klinická prax je v maximálnej možnej miere prispieť k splneniu cieľov odborného vzdelávania a osvojeniu si kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu učiva. Žiaci si majú osvojiť základnú odbornú medicínsku a ošetrovateľskú terminológiu, ovládať teoretické poznatky podstaty starostlivosti o pacienta v podmienkach záchranej zdravotnej služby, vytvárať modelové situácie, zamerané na rozvoj správneho postupu a scóre urgentnej medicíny, na prednemocničnú ošetrovateľskú starostlivosť, špecifiká ústavnej starostlivosti. Žiaci majú ovládať teoretické vedomosti a prakticky realizovať pracovné činnosti vymedzené v súlade so všeobecne platnými právnymi predpismi (rozsahom praxe zdravotníckeho záchranára v záchranej zdravotnej službe) v súvislosti s aktuálnym zdravotným stavom pacienta. Žiaci majú používať základné myšlienkové operácie na získavanie nových poznatkov, logicky spájať poznatky nadobudnuté štúdiom aj z iných vedných odborov a využiť ich pri riešení problémových úloh.

ROZPIS UČIVA

denné štúdium:

- 1. ročník: v druhom polroku 10 hodín týždenne (10), spolu 160 hodín klinickej odbornej praxe, z toho 160 hodín cvičení,**
- 2. ročník: 16 hodín týždenne (16), spolu 480 hodín klinickej odbornej praxe, z toho 480 hodín cvičení**

externé večerné štúdium:

- 2. ročník: 6 hodín týždenne (6), spolu 198 hodín, z toho 198 hodín cvičení,**
- 3. ročník: 7 hodín týždenne (7) , spolu 210 hodín, z toho 210 hodín cvičení**

Rozpis pracovísk pre dennú formu štúdia

Zdravotnícke zariadenia ústavnej starostlivosti	1. ročník (-/10h/týž.)		2. ročník (16 h/týž.)	
	Počet týždňov	Počet hodín	Počet týždňov	Počet hodín
Interné oddelenie	5	50	4	64
Chirurgické oddelenie	5	50	4	64
Gynekologicko-pôrodné oddelenie	-	-	4	64
Pediatrické a novorodenecké oddelenie	5	50	2	32
KAIM, OAIM, OMIS	-	-	2	32
Centrálny príjem/Urgentný príjem	-	-	4	64
Krajské operačné stredisko	1	10		
Záchranná zdravotná služba			10	160
Spolu	16	160	30	480

Rozpis pracovísk pre externú – večernú formu štúdia

Zdravotnícke zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti	2. ročník Počet hodín (6h/týž.)		3. ročník Počet hodín (7h/týž.)	
	Počet týždňov	Počet hodín	Počet týždňov	Počet hodín
Interné oddelenia/klinika	6	36	4	28
Chirurgické oddelenia/klinika	6	36	4	28
Pediatrické a novorodenecké oddelenie/klinika	4	24	3	21
Gynekologicko-pôrodné oddelenie/klinika, (vrátane pôrodnej sály)	4	24	3	21
OAIM KAIM, OMIS	6	36	3	21
Centrálny /Urgentný príjem	4	24	4	28
Záchranná zdravotná služba	-	-	9	63
KOS - dispečing	3	18	-	-
Spolu	33	198	30	210

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PRE OŠETROVATELSKÉ TECHNIKY

Obsahový štandard ošetrovateľských techník, ktoré sa realizujú v záchrannej zdravotnej službe:

- jednotlivé druhy obvázov,
- technika prikladania imobilizačných obvázov,
- preväz septickej rany,
- preväz aseptickkej rany,
- starostlivosť o pomôcky v nemocničnom zariadení,
- fyzikálna a chemická dezinfekcia,
- meranie fyziologických funkcií,
- spôsoby podávania liekov,
- podávania kyslíka,
- odber krvi na glykemický profil,
- odber krvi na acidobázickú rovnováhu,
- meranie hladiny cukru v krvi pomocou glukomeru,
- odber venózneho krvi,
- technika injekcií,
- metodika podávania intrakutánnej, subkutánnej, intramuskulárnej injekcie, intraoseálny prístup,
- metodika a technika podávania infúzie,
- transfúzne prípravky,
- príprava pomôcok na menšie chirurgické výkony,
- asistencia pri punkciách,
- príprava rodičky na pôrod, vedenie pôrodu.

Výkonový štandard ošetrovateľských techník, ktoré sa realizujú v záchrannej zdravotnej službe:

- preukázať praktickú zručnosť pri obvázovaní,
- preukázať praktické zručnosti pri zhotovovaní sadrového obväzu,
- vedieť rozlíšiť septickú a aseptickú ranu,
- pripraviť pomôcky k preväzu septickej a aseptickkej rany,
- demonštrovať prípravu preväzového stolíka na preväz septickej a aseptickkej rany,
- preukázať praktické zručnosti pri preväzochoch,
- preukázať praktické zručnosti pri manipulácii s pomôckami,
- preukázať praktické zručnosti pri manipulácii s dezinfekčnými prostriedkami,
- preukázať praktické zručnosti pri manipulácii so sterilným materiálom,
- preukázať praktickú zručnosť pre meranie fyziologických funkcií,
- preukázať praktickú zručnosť pri zhotovení elektrokardiografického záznamu,
- demonštrovať aplikáciu liekov per os, do telových dutín, do dýchacích ciest, na kožu atď.,

- preukázať praktickú zručnosť pri aplikácii lokálneho kyslíka a aplikácii kyslíka pri centrálnom rozvode,
- preukázať praktickú zručnosť pri odbere kapilárnej krvi,
- preukázať praktickú zručnosť pri odbere krvi na vyšetrenie glykémie,
- preukázať praktickú zručnosť pri odbere venózne krvi,
- preukázať praktickú zručnosť pri jednotlivých aplikáciách injekcií,
- preukázať praktickú zručnosť pri aplikácii infúzie,
- vedieť vyplniť potrebnú dokumentáciu k transfúzii,
- preukázať praktické zručnosti asistencie pri aplikácie transfúzie,
- popísať potrebné pomôcky k príprave sterilného stolíka,
- vymenovať pomôcky potrebné k incízii, k sutúre a k venesekcii,
- preukázať praktickú zručnosť pri manipulácii s chirurgickými nástrojmi,
- preukázať praktickú zručnosť pri príprave pomôcok,
- preukázať praktické zručnosti asistencie pri punkcii,
- pripraviť potrebné pomôcky pôrodného balíčka,
- preukázať praktickú zručnosť pri vedení pôrodu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD V 1. ROČNÍKU

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bezpečnosť.**

Témy: **Bezpečný prístup k pacientovi. Technická prvá pomoc. Vytvorenie bezpečných podmienok pre ošetrovanie. Zabezpečenie miesta nehody. Nebezpečný náklad. Spolupráca s technickými záchranými zložkami.**

Kľúčové pojmy: **bezpečnosť, integrovaný záchraný systém, technické prostriedky na zabezpečenie miesta nehody.**

Výkonový štandard:

- oboznámiť sa s možnosťami vlastnej ochrany,
- vysvetliť význam a podstatu bezpečnosti,
- prakticky nacvičiť zabezpečenie miesta nehody.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Dokumentácia v záchranej zdravotnej službe.**

Témy: **Výjazdový záznam. Hlásenia o úraze, samovražde. Príkaz na prepravu pacienta.**

Kľúčové pojmy: **dokumentácia v záchranej zdravotnej službe.**

Výkonový štandard:

- oboznámiť sa s výjazdovým záznamom,
- vysvetliť všetky záznamové časti,
- vedieť správne vypísať dokumentáciu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prvotné vyšetrenie pacienta.**

Témy: Vedomie, dýchanie, obeh. Veľké vonkajšie krvácanie, pulz, kapilárny návrat.

Kľúčové pojmy: vitálne funkcie, zastavenie krvácania, meranie pulzu, mechanizmus úrazu.

Výkonový štandard:

- definovať vitálne funkcie,
- správne vyhodnotiť získané údaje,
- včasné zareagovanie na život ohrozujúce stavy,
- lokalizovať tlakové body na zastavenie krvácania,
- demonštrovať techniku kapilárneho návratu,
- realizovať správnu techniku merania pulzu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Zabezpečenie priechodnosti dýchacích ciest u detí a dospelých.

Témy: Manéver na vypudenie cudzieho telesa, otvorenie úst a jej vyčistenie. Trojitý manéver, dvojitý manéver, predsunutie sánky pri poranení krčnej chrbtice. Pomôcky na umelú pľúcnu ventiláciu (UPV).

Kľúčové pojmy: voľné dýchacie cesty, Heimlichov manéver, Gordonov manéver, zabezpečenie voľných dýchacích ciest pri poranení krčnej chrbtice, pomôcky na umelú pľúcnu ventiláciu.

Výkonový štandard:

- nácvik vypudenia cudzieho telesa za pomoci manévrov u detí a dospelých,
- získanie zručnosti pri manévroch na spriechodnenie dýchacích ciest,
- demonštrovať vyčistenie ústnej dutiny a jej otvorenie s pomôckami,
- demonštrovať nácvik ventilácie so samorozpínacim vakom,
- zvládnuť použitie ústneho a nosného vzduchovodu,
- zvládnuť Sellickov hmat.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Základná kardiopulmonálna resuscitácia (BLS).

Témy: Vymedzenie pojmov: BLS, ALS, ERC 2021, dýchanie z úst do úst, externá masáž srdca, resuscitácia. Právne predpisy týkajúce sa resuscitácie BLS s pomôckami.

Kľúčové pojmy: základná kardiopulmonálna resuscitácia KPR (BLS), ukončenie, nezahájenie resuscitácie, externá masáž srdca, umelé dýchanie.

Výkonový štandard:

- nácvik BLS podľa platných odporúčaní Európskej rady pre resuscitáciu,
- demonštrácia jednotlivých častí BLS,
- zvládnuť min. 10 min BLS zameranej na správnosť všetkých sledovaných parametrov,
- predviesť zručnosti pri používaní vzduchovodov,
- osvojiť si zručnosti pri umelom dýchaní za pomoci samorozpínacieho kriesiaceho vaku.

Obsahový štandard:

Tematický celok: Rozšírená kardiopulmonálna resuscitácia (ALS).

Témy: Asistencia záchranára pri resuscitácii. Základné lieky a ich príprava. Prístroje používané pri ALS, defibrilátor a jeho použitie, ďalšie rozšírené techniky zabezpečenia dýchacích ciest. Asistencia lekárovi pri endotracheálnej intubácii. Umelá pľúcna ventilácia. Alternatívne postupy resuscitácie. Použitie AED.

Kľúčové pojmy: ALS - rozšírená kardiopulmonálna resuscitácia, ETI, UPV, lieky ALS, defibrilátor, AED.

Výkonový štandard:

- definovať ALS - rozšírená kardiopulmonálna resuscitácia,
- osvojiť si zručnosti postupu ALS,
- vedieť sa orientovať v liekoch používaných pri resuscitácii,
- demonštrovať manipuláciu s prístrojmi určenými na ALS (defibrilátor, prenosné riadené dýchanie),
- osvojiť si zručnosti asistencie pri ETI,
- demonštrovať nácvik iných spôsobov zabezpečenia dýchacích ciest (laryngeálna maska, kombi tuba).

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Druhotné vyšetrenie.**

Témy: Vyšetrovacie metódy v záchranej zdravotnej službe. Druhy anamnézy, stanovenie pracovnej diagnózy, diferenciálna diagnóza. Vyšetrenie zreníc. Vyšetrenie kože. Základné neurologické vyšetrenie. Vyšetrenie brucha.

Kľúčové pojmy: anamnéza, diferenciálna diagnóza, vyšetrovacie metódy.

Výkonový štandard:

- definovať anamnézu,
- demonštrovať druhotné vyšetrenia,
- zvládnuť fyzikálne vyšetrenia v záchranej službe,
- demonštrovať vyšetrenie zreníc, kože,
- popísať a zvládnuť základné neurologické vyšetrenie,
- osvojiť si zručnosti na vyšetrenie brucha, posluškom, poklopom, pohmatom, pohľadom.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Prístrojové vybavenie v záchranej zdravotnej službe na diagnostiku.**

Témy: EKG. Pulzný oxymeter. Telesná teplota. Kardiostimulátor, glukomer, merač ETCO₂, kardiostimulátor, odsávačka.

Kľúčové pojmy: povinná výbava vo vozidle záchranej zdravotnej služby, diagnostika.

Výkonový štandard:

- správne demonštrovať naloženie 12-zvodové EKG,
- vymenovať a popísať použitie prístrojového vybavenia v záchranej zdravotnej službe,
- ovládať správnu techniku odsávania ústnej dutiny s manuálnou a elektrickou odsávačkou.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poranenie chrbtice.**

Témy: Poranenie krčnej hrudnej, driekovej chrbtice. Imobilizácia, transport, skladanie ochrannnej helmy. Vyslobodenie postihnutých z havarovaného vozidla. Vyšetrenie pacienta s podozrením na poranenie miechy. Prostriedky na imobilizáciu a transport.

Kľúčové pojmy: imobilizácia, autonehoda, poranenia miechy a chrbtice.

Výkonový štandard:

- zvládnuť vyšetrenie pacienta s poranením chrbtice,
- preukázať schopnosti imobilizácie chrbtice a manipulácie s postihnutým pri havárii,
- predviesť zručnosti pri skladaní motocyklickej helmy,
- zvládnuť demonštráciu vyslobodzovacích hmatov a postupov pri autonehodách,
- demonštrovať organizáciu práce pri manipulácii a transporte osoby s poranenou chrbticou.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Traumatológia v záchrannnej zdravotnej službe.**

Témy: Amputácia, starostlivosť o amputát. Zlomeniny, vyklbenia. Prostriedky na imobilizáciu v teréne.

Kľúčové pojmy: vákuové dlahy, neoprénové dlahy, klasické dlahy kramerové dlahy, ošetrovanie amputácie.

Výkonový štandard:

- definovať zlomeniny a spôsoby imobilizácie,
- zvládnuť použitie imobilizačnej prostriedky v záchrannnej zdravotnej službe,
- demonštrovať ošetrovanie amputácie a starostlivosť o amputát,
- realizovať starostlivosť o imobilizačné pomôcky, ich očistu a dezinfekciu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Transportné techniky v záchrannnej zdravotnej službe.**

Témy: Spôsoby transportu pacienta bez prostriedkov. Spôsoby transportu pacienta s prostriedkami. Škola chrbta.

Kľúčové pojmy: transport, transportné prostriedky, škola chrbta.

Výkonový štandard:

- oboznámiť sa so všetkými možnosťami transportu, prekladania a manipulácie s pacientom,
- vedieť zdôvodniť použitie prostriedkov na transport podľa diagnózy pacienta, demonštrovať ich použitie,
- definovať zásady školy chrbta v záchrannnej zdravotnej službe.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Polohy pacienta so zameraním na jeho stav.**

Témy: Polohy v záchrannnej zdravotnej službe: protišoková, stabilizovaná, úľavová, ortopedická, polosed, pôrodná - gynekologická, poloha pri kraniotraume. Dlhodobý transport.

Kľúčové pojmy: polohovanie pacienta.

Výkonový štandard:

- vedieť zdôvodniť čas a správnosť použitia polohy u pacienta v závislosti od aktuálneho stavu
- predviesť správnu polohu pacienta podľa aktuálneho stavu,
- vytvoriť si vhodné podmienky pre prácu v teréne,
- demonštrovať polohovanie na nosidlách v sanitnom vozidle.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Pôrod v sťažených podmienkach.**

Témy: **Zvládnutie prekotného pôrodu. Starostlivosť o novorodenca. Starostlivosť o rodičku. Akútne stavy ohrozenia rodičky a novorodenca pri pôrode v záchranej zdravotnej službe.**

Kľúčové pojmy: **pôrod, novorodenec, rodička, akútne stavy v pôrodníctve, Apgarovej skóre.**

Výkonový štandard:

- definovať pôrod v prednemocničnej starostlivosti,
- popísať postup pri nekomplikovanom pôrode u rodičky,
- demonštrovať starostlivosť o rodičku a novorodenca po pôrode,
- demonštrovať ošetrovanie rodičky,
- ovládať BLS novorodenca.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Kyslíková terapia.**

Témy: **Spôsoby kyslíkovej terapie, manipulácia s tlakovými nádobami.**

Kľúčové pojmy: **aplikácia kyslíka.**

Výkonový štandard:

- vedieť vymenovať a zdôvodniť bezpečnostné pravidlá pri manipulácii s tlakovými nádobami a spôsoby podávania kyslíkovej terapie,
- zvládnuť prácu s nebulizátorom,
- zabezpečiť dekontamináciu pomôcok po kyslíkovej terapii.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Špecializovaný zdravotnícky materiál v záchranej zdravotnej službe.**

Témy: **Sety na krvácanie: pneumotorax, zlomeniny, popáleniny. Prikladanie obväzov na jednotlivé časti tela – obväzová technika. Využitie jednorazových setov v ZZS: sonda na pažerákové varixy, torakar, set na koniopunkciu, žalúdočné sondy, permanentný močový katéter, hrudná drenáž, výplach žalúdka.**

Kľúčové pojmy: **zdravotnícky materiál v záchranej zdravotnej službe, minimálne vybavenie ambulancie záchranej zdravotnej služby.**

Výkonový štandard:

- vedieť správne použiť obväzový materiál,
- zvoliť správne použitie setov na popáleniny, krvácanie, pneumotorax, zlomeniny,
- pripraviť a asistovať pri zavádzaní PMK,

- pripraviť pomôcky a inštrumenty na menšie chirurgické výkony, starostlivosť o pomôcky,
- demonštrovať nácvik obväzových techník,
- asistovať pri výplachu žalúdka,
- vedieť zaviesť žalúdočnú sondu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PRE 2. ROČNÍK

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútny koronárny syndróm (AKS).**

Témy: **Stenokardie, angina pectoris nestabilná, stabilná. Infarkt myokardu. Náhla smrť.**

Kľúčové pojmy: **akútny koronárny syndróm, stenokardie.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu a vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup pri AKS,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Kardiopulmonálna resuscitácia (KPR).**

Témy: **Praktické precvičovanie podľa modelových situácií pri KPR.**

Kľúčové pojmy: **infarkt. resuscitácia, AKS.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu a vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup pri KPR,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Chronická respiračná nedostatočnosť.**

Témy: **Astma bronchiálne.**

Kľúčové pojmy: **chronická respiračná insuficiencia, anamnéza.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu a vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup ošetrovania pacienta,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Akútna respiračná príhoda.**

Témy: **Dusenie sa. Aspirácia cudzieho telesa.**

Kľúčové pojmy: **dusenie, aspirácia, cudzie teleso.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu,
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Náhla cievna mozgová príhoda.**

Témy: **Ischemická NCMP, hemoragická NCMP.**

Kľúčové pojmy: **NCMP.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu,
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Šokový stav.**

Témy: **Šokový stav, jeho druhy. Anafylaktický šok: Hemoragický šok. Hypovolemický šok. Kardiogénny šok. Obštrukčný šok. Popáleninový šok.**

Kľúčové pojmy: **šok, anafylaxia, hemoragia, hypovolémia, popáleniny.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu,
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Polytrauma.**

Témy: **Trauma. Viacpočetné krvácavé poranenia. Amputácia. Poranenie chrbtice. Poranenie hlavy.**

Kľúčové pojmy: **trauma, polytrauma, amputácia poranenie chrbtice.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu,
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Intoxikácia.**

Témy: **Intoxikácia a jej druhy. Intoxikácia liekmi, alkoholom, chemikáliami, drogami.**

Kľúčové pojmy: **intoxikácia liekmi, otrava, drogy.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu,
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,

- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Autonehody.**

Témy: **Zabezpečenie miesta nehody. Triedenie poranených. Vyprostenie. Skladanie helmy.**

Kľúčové pojmy: **nehody, účastník, zranená osoba triedenie.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu,
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Topenie sa.**

Témy: **Vytiahnutie topiaceho sa. Topenie.**

Kľúčové pojmy: **topenie, poškodenie chrbtice, ochrnutie**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu,
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Resuscitácia dieťaťa.**

Témy: **Dusenie dieťaťa. Febrilné kŕče. Laryngitída.**

Kľúčové pojmy: **kŕče, febrilné kŕče, laryngitída.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu,
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poranenie hrudníka a brucha.**

Témy: **Pneumotorax. Akútne brucho. Výhrez črevných kľúčiek.**

Kľúčové pojmy: **pneumotorax, výhrez akútne brucho.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu,
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,
- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.
-

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Bezvedomie nejasnej etiológie.**

Témy: **Bezvedomie. Hypoglykémia. Epilepsia.**

Kľúčové pojmy: **bezvedomie, hypoglykémia, bezvedomie.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste zásahu,
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu,
- zvládnuť správny postup pri odbere anamnézy,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- zvládnuť konzultáciu s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,

- zabezpečiť podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovať stav pacienta,
- zvoliť vhodnú transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

Obsahový štandard:

Tematický celok: **Poranenie zapríčinené fyzikálnymi činiteľmi.**

Témy: **Elektrický prúd, termické poranenia, chemické poranenia.**

Kľúčové pojmy: **termické poranenie, chemické poranenia, poranenia elektrickým prúdom, fyzikálny činiteľ.**

Výkonový štandard:

- vedieť sa zorientovať na mieste,
- vytvorenie bezpečných podmienok pre prácu,
- správne odobrať anamnézu,
- vedieť vyšetriť a analyzovať stav pacienta,
- konzultácia s operačným strediskom,
- stanoviť správny postup,
- podanie liekov podľa odporúčania lekára,
- monitorovanie pacientovho stavu,
- navrhnúť transportnú polohu,
- vyhotoviť zápis do výjazdového záznamu.

PRÍLOHOVÁ ČASŤ

Príloha 1

Vymedzenie pojmov v štátnom vzdelávacom programe

a) Cieľ vzdelávania v ŠVP vyjadruje požiadavky na celkový vzdelanostný a osobnostný rozvoj žiaka, vymedzuje zámery výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho vzdelávacie výstupy. V súlade s cieľmi OVP sú v ŠVP formulované: všeobecné ciele založené na koncepte štyroch cieľov celoživotného vzdelávania pre 21. storočie formulované Medzinárodnou komisiou UNESCO. Z hľadiska prípravy na povolanie, uznávania a potvrdzovania získanej kvalifikácie – vzdelávacích výstupov v danom študijnom odbore sú v ŠVP špecifické ciele vyjadrené ako kompetencie

- kognitívne, ktoré zahŕňajú oblasť vedomostí, intelektuálnych zručností, poznávacích schopností (pamäť, myslenie, tvorivosť) a
- afektívne vymedzujúce oblasť postojov, hodnotovej orientácie a sociálno-komunikatívnych zručností.

Cieľ vzdelávania je východiskom a podmienkou pre formulovanie obsahu, zabezpečenie procesu vzdelávania a hodnotenia výsledkov vzdelávacieho procesu. Je popísaný v charakteristike vzdelávacieho programu.

b) Kurikulum (angl. curriculum) - **vzdelávací program** znamená komplexný program riešenia všeobecných a špecifických cieľov, obsahu, metód a foriem vzdelávacieho procesu, stratégií a metód hodnotenia, organizácie a riadenia vzdelávania. Vývoj vzdelávacích programov je otvoreným procesom plánovania, realizácie a hodnotenia inštitucionálneho vzdelávania a vyžaduje si rozhodovanie a praktické riešenie na úrovni štátu, školy a triedy.

c) Kurikulárny dokument vymedzuje vzdelávací program. ŠVP (v krajinách Európskej únie „National Curriculum“ – Národné kurikulum) je štátom garantovaný rámec, ktorý určuje ciele, obsah vzdelávania, vzdelávacie výstupy a smernice na realizáciu školských kurikúl v oblasti formálneho (počiatočného) vzdelávania.

d) Kompetencia je preukázaná schopnosť využívať vedomosti, zručnosti, postoje, hodnotovú orientáciu a iné spôsobilosti na predvedenie a vykonávanie funkcií podľa daných štandardov v práci, pri štúdiu v osobnom a odbornom rozvoji jedinca a pri jeho aktívnom zapojení sa do spoločnosti, v budúcom uplatnení sa v pracovnom a mimopracovnom živote a pre jeho ďalšie vzdelávanie.

Poznáme tieto kategórie kompetencií:

1. Kľúčové kompetencie chápeme ako významnú a dôležitú kategóriu všeobecne integrujúcich, použiteľných a prenosných súborov vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje k svojmu osobnému naplneniu a rozvoju, aktívnemu občianstvu, sociálnemu začleneniu, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách na takej úrovni, aby si ich mohol ďalej rozvíjať, zachovávať a aktualizovať v rámci celoživotného vzdelávania. Vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie.

2. Všeobecné kompetencie sú základné kognitívne (poznávacie) kompetencie, ktoré sa vyžadujú pre príbuzné skupiny povolání (napr. matematika, čítanie, písanie, riešenie

problémov, sociálne, komunikatívne a interpersonálne kompetencie). Vymedzujú široký poznávací základ potrebný pre uplatnenie človeka v spoločnosti a v mimopracovnom živote. Vytvárajú predpoklad celoživotného vzdelávania a prispievajú k profesionalizácii a adaptabilite každého jedinca.

3. Odborné kompetencie sú kompetencie vyšpecifikované z profilov (štandardov) práce tradičných a nových povolání. Sú to sociálne a komunikatívne kompetencie, strategické schopnosti pri kompetenciách založených na riešení problému pri zabezpečovaní úloh, organizačné kompetencie, iniciatívnosť a aktívnosť. Strategicky ovplyvňujú schopnosti absolventa uplatniť sa na trhu práce, prispôbovať sa jeho zmenám, samostatne rozhodovať o svojej profesijnej kariére a angažovať sa vo svojej vlastnej práci a v spolupráci s inými ľuďmi.

e) Učenie je proces, v ktorom žiak získava, využíva a prispôbuje si informácie, myšlienky a hodnoty, praktické a kognitívne kompetencie. Prebieha prostredníctvom premýšľania, osobných úvah, obnovy informácií a sociálnych interakcií.

f) Vedomosti sú výsledkom zhromažďovania a prispôbovania informácií v priebehu vzdelávania alebo učenia sa. V kontexte kvalifikácií poznáme teoretické alebo faktické vedomosti.

g) Zručnosti sú schopnosti aplikovať vedomosti a využívať know-how na zvládnutie rôznych úloh a riešenie problémov. V kontexte kvalifikácií sú kognitívne (napr. uplatnenie logického, kreatívneho alebo intuitívneho myslenia) a praktické (manuálna zručnosť, šikovnosť, pohotovosť a používanie metód, materiálov, prostriedkov, nástrojov a prístrojov).

h) Výkonový štandard je základné kritérium úrovne zvládnutia vedomostí, zručností a schopností. Vymedzuje úroveň významných vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré má žiak podľa očakávania preukázať po ukončení vzdelávania. Musí odpovedať na otázku “Čo,, potrebuje žiak vedieť (kognitívna oblasť), čomu musí porozumieť (kognitívna a afektívna oblasť), čo má urobiť (afektívna a psychomotorická oblasť), aby splnil úlohu a preukázal svoj výkon. Je zároveň vstupným (cieľová požiadavka) a výstupným (vzdelávací výstup) štandardom. Výkonový štandard identifikuje merateľnosť vyučovacieho procesu. Popisuje produkt výučby, nie jej proces. Dôkazom dosiahnutia výkonového štandardu – vzdelávacieho výstupu je objektívne, validné a reliabilné sumatívne hodnotenie (maturitná skúška) na základe spoľahlivých kritérií, prostriedkov a postupov sumatívneho hodnotenia, ktorým sa overí dosiahnutie všeobecného a špecifického cieľa – hodnotiaci štandard. Z toho dôvodu je kompetenčný profil absolventa zásadným prvkom ŠVP.

i) Obsahový štandard určuje rozsah požadovaných vedomostí a zručností. Vymedzuje požiadavky a podmienky, ktoré určujú obsah vzdelávania (čo sa majú a ako sa majú žiaci naučiť a učiť) a zručnosti (čo majú žiaci urobiť a ako to majú urobiť), aby úspešne zvládli vzdelávací výstup (preukázali výkon) a vzdelávací program. Obsahový štandard sa formuluje na základe výkonového štandardu.

j) Vzdelávací štandard obsahuje súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a schopností, ktoré majú žiaci získať, aby mohli pokračovať vo vzdelávaní v nadväzujúcej časti vzdelávacieho programu alebo aby im mohol byť priznaný stupeň vzdelania. Je súborom výkonových a obsahových štandardov.

k) Vzdelávacie výstupy sú stanovenia o tom, čo žiak vie, chápe a je schopný urobiť, aby ukončil proces učenia/vzdelávania. Ide o štruktúrovaný popis spôsobilosti (odborné, všeobecné) nevyhnutných pre výkon určitej pracovnej úlohy, činnosti alebo súboru činností v

danom povolani alebo skupine príbuzných povolani. Vzdelávacie výstupy v oblasti OVP týkajúce sa získania, potvrdenia a uznania konkrétnej kvalifikácie (úplnej, čiastočnej) voláme kvalifikačný štandard. Každý vzdelávaci výstup je vo svojej podstate výkonový štandard.

l) Hodnotiaci štandard definuje súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overenie dosiahnutých vzdelávacích výstupov. Vychádza z výkonového štandardu. Proces hodnotenia vytvára evidenciu o výkone žiaka.

Hodnotiaci štandard zahŕňa:

- kritériá hodnotenia pre každú všeobecnú a odbornú spôsobilosť určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že výkon žiaka bol preukázaný. Pokiaľ kompetencie stanovujú, čo má žiak vedieť a urobiť v rámci danej pracovnej činnosti, kritériá určujú, podľa čoho to poznáme a či sú tieto kompetencie osvojené,
- kritériá musia byť konkrétne, jasné a zodpovedajúce danej kompetencii,
- prostriedky a postupy hodnotenia vymedzujú cesty a spôsoby overovania kompetencií,
- organizačné a metodické pokyny pre maturitné skúšky predstavujú súbor pravidiel a predpisov v rámci platnej legislatívy.

m) Hodnotenie je proces skompletizovania a interpretovania údajov a dôkazov o výkone žiaka. Skúšajúci overujú výkony žiakov vo vzťahu ku kritériám. V OVP sa sumatívnym hodnotením (maturitná skúška) overuje, potvrdzuje a uznáva získaná kvalifikácia v danom študijnom odbore.

n) Kvalifikácia je formálny výsledok procesu hodnotenia a validácie, ktorý sa získa, keď kompetentný orgán určí, že absolvent dosiahol vzdelávacie výstupy zodpovedajúce daným štandardom (výkonový – kvalifikačný štandard, obsahový štandard, hodnotiaci štandard).

Príloha 2

Odporúčané postupy na kontrolu a hodnotenie žiakov

Hodnotenie je jednou z najvýznamnejších činností kontroly vyučovacieho procesu, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania. Musí spĺňať tieto **funkcie**:

- diagnostická, ktorá určuje mieru vedomostí, zručností, postojov žiakov a ich nedostatkov,
- prognostická, ktorá identifikuje zodpovedajúce predpoklady, možnosti a potreby ďalšieho vývoja žiakov,
- motivačná, ovplyvňujúca pozitívnu motiváciu žiakov,
- výchovná, formujúca pozitívne vlastnosti a postoje žiakov,
- informačná, ktorá dokumentuje výsledky vzdelávania,
- rozvíjajúca, ktorá ovplyvňuje sebakontrolu a sebahodnotenie žiakov,
- spätnoväzbová, ktorá vplýva na revidovanie procesu výučby.

ŠVP odporúča v rámci celého výchovno-vzdelávacieho procesu akceptovať tieto funkcie a **na základe** nižšie uvedených **kritérií** využívať nasledovné **formy** hodnotenia:

1) podľa výkonu žiaka

- a) výkonové hodnotenie, v ktorom sa výkon žiaka porovnáva s výkonom iných žiakov,
- b) hodnotenie absolútneho výkonu, kde sa výkon žiaka meria na základe stanoveného kritéria (norma, štandard),
- c) individuálne hodnotenie, pri ktorom sa porovnáva aktuálny výkon žiaka s jeho predchádzajúcim výkonom.

2) podľa cieľa vzdelávania

- a) sumatívne hodnotenie na jasne definovaných kritériách pri ukončení štúdia,
- b) maturitná skúška,
- c) formatívne hodnotenie zabezpečuje spätnú väzbu medzi žiakom a učiteľom.

3) podľa času

- a) priebežné hodnotenie, kde sa žiak hodnotí v priebehu celého vyučovacieho obdobia,
- b) záverečné hodnotenie, pri ktorom sa žiak hodnotí jednorázovo na konci vyučovacieho obdobia.

4) podľa informovanosti

- a) formálne hodnotenie, kedy je žiak dopredu informovaný o hodnotení a môže sa naň pripraviť,
- b) neformálne hodnotenie, pri ktorom sa pozoruje bežná činnosť žiaka vo vyučovacom procese.

5) podľa činnosti

- a) hodnotenie priebehu činnosti, napr. rôznych cvičení, úloh a pod.,
- b) hodnotenie výsledku činnosti, napr. test, výkres, model, výrobok a pod.

6) podľa prostredia

- a) interné hodnotenie, prebieha v škole učiteľmi,

- b) externé hodnotenie prebieha v škole inými ľuďmi, napr. učiteľ z inej školy, odborník z praxe, inšpektor a pod.

Hodnotenie v OVP je založené na **hodnotiacom štandarde**. Je to súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overovanie vzdelávacích výkonov – výkonových štandardov. Zisťuje, či žiak predpísaný vzdelávací výstup zvládol.

Hodnotiaci štandard zahŕňa:

Kritériá hodnotenia zisťujú mieru realizácie plánovaných výsledkov, určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že učenie bolo ukončené a preukázané pre požadovaný výkonový štandard. Je dôležité, aby kritériá hodnotenia boli definované na jeden výkon, aby boli konkrétne, jasné, stručné, zamerané buď na proces (činnosť) alebo na výsledok činnosti.

Spôsoby a postupy hodnotenia môžu byť rôzne. Pre OVP odporúčame rozdeliť ich podľa nasledovných kritérií:

a) podľa počtu skúšaných žiakov

- individuálne,
- skupinovo,
- frontálne.

b) podľa časového zaradenia

- priebežné skúšanie (skúša sa učivo jednej alebo niekoľkých vyučovacích hodín),
- súhrnné skúšanie (skúša sa učivo tematického celku alebo učivo za celé klasifikačné obdobie),
- záverečné skúšanie (maturitné alebo opravné skúšky).

c) podľa spôsobu vyjadrovania sa

- ústne hodnotenie (otázka – odpoveď),
- písomné hodnotenie (cieľový test, test voľných odpovedí, stanovenie (určenie niečoho), prípadová štúdia, projekt, zistenie a pod.),
- praktické hodnotenie (cvičenia, simulácie, projekty a pod.).

d) podľa vzdelávacích výstupov

- kognitívne (rozumové) kompetencie napr. pamäťové alebo aktuálne činnosti,
- praktické kompetencie (výrobok, proces, postup).

Odporúčame zaviesť tzv. „Portfólio“ ako súbor dokumentov o rôznych aktivitách žiaka a jeho výsledkoch, ako aj o oblastiach jeho aktivít, činností a miery ich praktického zvládnutia. Je to súbor dôkazov, ktoré umožňujú hodnotiť rozvoj kompetencií za určité obdobie. Pri hodnotení praktických kompetencií sa veľmi osvedčilo hodnotenie na základe „Referencií“ kompetentných osôb, odborníkov alebo organizácií, ktoré vypovedajú o kvalite vedomostí, zručností a postojoch. Rôzne metódy hodnotenia praktických a kognitívnych kompetencií ukazuje nasledovná tabuľka

Zoznam štandardných nástrojov hodnotenia

ODBORNÉ KOMPETENCIE	KOGNITÍVNE KOMPETENCIE
Praktické cvičenia Simulované situácie Úloha hrou Ústne odpovede Projekt Zistenie Stanovenie (niečo určiť) Prípadová štúdia Zapisovanie do pracovnej knihy Protokoly Správy Osobný rozhovor Dotazník	Ústna odpoveď (krátke, súvislé a obmedzené odpovede, doplnenia) Písomné odpovede (testy) Projekt Zistenie Stanovenie (niečo určiť) Porovnanie Prípadová štúdia Školská práca Úlohy a cvičenia

Pri rozhodovaní o využití uvedených postupov platia tieto zásady:

- praktické, ústne a písomné overovanie by sa malo používať vtedy, ak je možné overiť kompetencie na základe kritérií v určitom stanovenom čase,
- písomné overovanie by sa malo použiť tam, kde sa dá predložiť vopred pripravený písomný materiál,
- portfólio by sa malo použiť vtedy, keď ide o priebežné hodnotenie a nie je možné hodnotiť kompetencie podľa kritérií v stanovenom čase.

Organizačné a metodické pokyny sa týkajú platných predpisov, dokumentácie a pravidiel pre maturitnú skúšku.

V oblasti OVP odporúčame systematické hodnotenie žiakov v kombinácii ústnej a písomnej formy, v praktickej príprave pestrú škálu praktických úloh a riešenie odborných problémových situácií.

1) Charakteristika ŠVP je úvodom do vzdelávacieho programu a konkretizuje ho. Vysvetľuje jeho funkciu, objasňuje pojmy akými sú ciele vzdelávania, požiadavky na vzdelávanie, spôsoby a formy získavania vedomostí, zručností a kompetencií, ich vzťah k povolaniu a kvalifikácii, ktorú získavajú absolventi po ukončení programu. V tejto časti sa uvádza dĺžka štúdia, nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium, spôsob ukončenia štúdia, poskytnutý stupeň vzdelania, doklad o dosiahnutom vzdelaní, možnosti pracovného uplatnenia, možnosti ďalšieho vzdelávania. Súčasťou charakteristiky je určenie požiadaviek a obmedzení vo vzťahu k prístupnosti povolania z hľadiska veku absolventov, zdravotného stavu pri výkone povolania, atď. Požiadavky na bezpečnosť, ochranu zdravia a hygienu práce vychádzajú zo všeobecne platných predpisov, nariadení a vyhlášok.

2) Kompetencie (profil) absolventa ŠVP sú kľúčovým východiskom pre školy, ktoré ich rozpracujú vo vlastných ŠkVP. Kompetencie musia spĺňať a pokrývať všetky požiadavky a potreby trhu práce a vzdelávania tak, aby absolvent po získaní vzdelania dosiahol konkrétnu kvalifikačnú spôsobilosť – všeobecnú a odbornú. Táto časť programu je zásadným reformným

obratom pri štruktúrovaní vzdelávania, ktorá si vyžaduje zmenu celkového prístupu ku vzdelávaniu a učeniu sa tak zo strany učiteľa, ako aj žiaka. Ide o proces určenia požiadaviek v podobe výkonových štandardov. V OVP je stanovenie výkonových štandardov výsledkom aktívnej a úzkej spolupráce so zamestnávateľmi v danom odbore štúdia a prípravy. Vytvorením kompetenčného profilu sa v ŠVP definujú konkrétne požiadavky na kvalifikovaný výkon (kvalifikačný štandard) pracovných činností v povolani. Výkonové štandardy sa v sumatívnom hodnotení na maturitných skúškach podieľajú na definovaní vzdelávacích výstupov. Najvýznamnejšou kategóriou profilu absolventa sú kľúčové kompetencie, ktoré v súlade s cieľmi OVP smerujú k tomu, aby si žiaci na strednom stupni vzdelania vytvorili, v nadväznosti na základné vzdelanie, predpoklady a schopnosti lepšie sa uplatniť v spoločenskom, pracovnom a osobnom živote.

3) Učebné plány sú základom pre tvorbu školských učebných plánov. Stanovujú základné proporcie medzi cieľovými zložkami vzdelávania formou minimálnych týždenných vyučovacích hodín a celkového počtu hodín za celé štúdium. ŠVP stanovuje záväzný minimálny počet hodín na odborné vzdelávanie vrátane klinickej praxe. Disponibilné hodiny slúžia k rozšíreniu časových dotácií odbornej zložky vzdelávania a sú podporným stimulom pre školy pri rozpracovaní študijného odboru pri zohľadnení potrieb školy, rozvojových programov regiónu, zamestnávateľov alebo žiakov. Môžu sa využiť aj na podporu rozvoja osobnosti žiaka, jeho záujmovej orientácie zavedením pestrej škály voliteľných predmetov, prípadne ďalších účelovo zameraných kurzov.

4) Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných školských predmetov rámcového učebného plánu. Sú stanovením obsahu vzdelávania. Vychádzajú z výkonových štandardov uvedených v kompetenčnom profile absolventa. Výkonové štandardy sa pretransformujú do obsahových štandardov. Vzdelávacie oblasti v ŠVP sú orientované na základné učivo, ktoré musia školy povinne rešpektovať. Majú nadpredmetový charakter, čo umožňuje školám využívať medzipredmetové vzťahy, rozvíjať aplikačné súvislosti s ohľadom na daný študijný odbor, rozvoj nových technológií, zahraničné poznatky a skúsenosti, individuálne potreby a špecifiká žiakov, rodičov a spoločnosti. Štruktúrovaniu obsahu sa musí venovať dostatočne veľa času na jeho zoradenie a usporiadanie, aby sa žiakovi vytvorili tie najoptimálnejšie podmienky na štúdium a zvládnutie obsahu vzdelávania. Neoddeliteľnou súčasťou každej vzdelávacej oblasti sú aj výchovné a motivačné aspekty, ktoré sa musia začleniť do obsahu vzdelávania. Preto okrem základného učiva sa štruktúruje aj rozširujúce učivo, ktoré slúži na prehĺbenie základného učiva. Toto učivo má predovšetkým výchovný charakter a má prispieť k tomu, aby si žiaci osvojili určité postoje, hodnoty, rozhodovanie, atď. Môže sa vyučovať buď osobitne alebo ako integratívny vyučovací mostík aj formou rôznych projektov, písomných prác, a pod. Sú to rôzne témy ako napr. človek a sociálne prostredie, informačné a komunikačné technológie, človek a životné prostredie, multikulturálna výchova a pod. Do tejto kategórie patria aj voliteľné a nepovinné predmety, účelové kurzy v oblasti odborného vzdelávania. V odbornom vzdelávaní je diferencovane začleňované do rôznych vzdelávacích oblastí podľa charakteristiky daného odboru. Malo by sa predovšetkým zameriavať na materiálové a energetické zdroje, kvalitu pracovného prostredia, vplyvy pracovných činností na prostredie a zdravie, na technické a technologické procesy a riadiacu činnosť. Rozširujúce učivo sa môže realizovať rôznymi metódami a formami v rámci teoretického a praktického vyučovania, ale aj mimoškolskými aktivitami. V praktickom

vyučovaní je vhodné viesť žiakov napr. k správne mu upotrebeniu, separovaniu a odvozu odpadov, využívaniu úsporných spotrebičov a postupov, dodržiavaniu požiadaviek na bezpečnosť a hygienu práce. Súčasťou vzdelávacieho programu je/sú aj účelové učivo/účelové kurzy, ktoré podporujú a prehlbujú špecifické záujmy žiaka, zdokonaľujú jeho kompetenčnú úroveň (teoretickú, praktickú, telesnú, osobnostnú). Tento typ učiva sa určí buď na štátnej úrovni alebo na úrovni škôl podľa indikovaných potrieb, záujmov a požiadaviek.

5) Vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je integrálnou súčasťou vzdelávacieho systému. ŠVP predkladá možnosti sprístupniť vzdelávací program čo najširšiemu spektru žiakov. Škola musí zvážiť tieto možnosti a rozhodnúť, či vzdelávací program je vhodný aj pre konkrétnu skupinu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, či je spôsobilá ho upraviť podľa podmienok, potrieb a druhu znevýhodnenia a prispôbiť podmienky na ich výučbu. Každá škola je však povinná sledovať individuálne potreby a záujmy žiakov a riešiť ich formou individuálnych učebných plánov a špecifických organizačných opatrení (napr. talentovaní alebo hyperaktívni žiaci).

6) Základné podmienky na realizáciu ŠVP vychádzajú zo všeobecne platných noriem a určujú základné (minimálne) požiadavky na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu.

7) Skúšobný poriadok maturitnej skúšky stanovuje všeobecne platné odporúčania o postupe tvorby tém na teoretickú a praktickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky ako aj o kritériách celkového hodnotenia maturitnej skúšky – hodnotiace štandardy.

8) Zásady pre tvorbu školských vzdelávacích programov určujú všetky pravidlá, postupy, cesty a prostriedky tvorby ŠkVP na základe ŠVP pre daný študijný odbor. Významnou podpornou zložkou je Metodika tvorby školských vzdelávacích programov.

Príloha 3

Odporúčané zásady pre tvorbu školského vzdelávacieho programu

Štátny vzdelávací program pre odborné vzdelávanie a prípravu (ďalej len „OVP“) vymedzuje predstavu štátu o zameraní, obsahu a výsledkoch OVP pre daný študijný odbor.

ŠVP je

- a) štátom vydaný kurikulárny pedagogický dokument, ktorý vymedzuje záväzné požiadavky na vzdelávanie na úrovni ISCED 4A pre daný študijný odbor – vzdelávacie výstupy, ktoré musí žiak po ukončení štúdia dosiahnuť a preukázať,
- b) záväzný dokument, ktorý sú školy povinné rešpektovať a rozpracovať do svojich školských vzdelávacích programov,
- c) otvorený kurikulárny dokument, ktorý sa bude podľa potrieb a požiadaviek inovovať.

ŠVP je postavený na týchto princípoch:

- a) znížený dôraz na obsah vzdelávania, zvýšenie dôrazu na požadované kompetencie a výsledky vzdelávania,
- b) podpora autonómie a zodpovednosti škôl a pluralitného vzdelávacieho prostredia,
- c) rozvoj individuality každého jednotlivca,
- d) dôraz na požadované kľúčové kompetencie pre výkon povolania,
- e) akcent na cieľovú kvalitu osobnosti žiaka ako potenciálneho zamestnanca,
- f) podpora zvýšenia kvality a efektivity vzdelávania vo vzťahu k rešpektovaniu vzdelávacích potrieb, študijných predpokladov, reálnych vzdelávacích podmienok, špecifických potrieb trhu práce v regiónoch škôl, dosiahnutých výsledkov práce školy, umožnenie rýchlych a potrebných inovácií, zlepšenie pedagogického a sociálneho prostredia,
- g) posilnenie odbornej a pedagogickej zodpovednosti a autonómie učiteľov,
- h) záväzný podklad pre tvorbu školských vzdelávacích programov.

Cieľom ŠVP je:

- a) príprava žiakov na úspešný a zmysluplný osobný, občiansky a pracovný život,
- b) uplatnenie absolventov škôl na trhu práce,
- c) schopnosť prispôbovať sa zmenám na trhu práce v rámci celoživotného vzdelávania,
- d) poskytovať možnosti ďalšieho vzdelávania.

ŠVP vymedzuje:

- a) všeobecne záväzný cieľ, obsah, rozsah a podmienky vzdelávania na ISCED 4A pre daný študijný odbor,
- b) cieľovú kvalitu osobnosti žiaka, ktorú má žiak po ukončení vzdelávania a prípravy dosiahnuť,
- c) pravidlá pre tvorbu školských vzdelávacích programov, hodnotenie výsledkov vzdelávania,
- d) záväzný základ pre stanovenie finančných prostriedkov.

ŠVP **schválilo a vydalo** Ministerstvo zdravotníctva. Bol prerokovaný s príslušnými organizáciami zamestnávateľov s celoštátnou pôsobnosťou.

Príloha 4

Odporúčané edukačné zdroje a didaktická technika

VYUČOVACÍ PREDMET	NÁZOV UČEBNICE	AUTOR	ROK SCHVÁLENIA MZ SR
Latinský jazyk	Latinský jazyk	Kábrt, J.	Martin, Osveta 2011
Anatómia a fyziológia	Anatómia a fyziológia	Lauková D.	Martin, Osveta 2014
Preventívne lekárstvo	Preventívne lekárstvo	Rovný, I.	Martin, Osveta 1995
Klinická propedeutika	Klinická propedeutika v urgentnej medicíne Klinická propedeutika pro střední zdravotnické školy	Dobiáš, V . Novotná, J., Uhrová, J., Jirásková, J.	Praha, Grada 2015, Fortuna, 2006
Psychológia a komunikácia	Psychológia a pedagogika Zdravotnícká psychologie- teorie a praktická cvičení	Šútovec, J. a kol. Zacharová, E.	Martin, Osveta 1993 Praha, Grada 2017
Vnútorné lekárstvo	Vnútorné lekárstvo pre zdravotnícke odbory	Gazdíková, K.	Martin, Osveta 2019
Chirurgia	Chirurgia v kocke	Ferko A., Šubrt Z., Dedek T. a kol.	Praha, Grada 2015
Pediatrica	Pediatrica	Šagát T., Hruškovič, J, Šašinka, M. Heinige P., Mixa V.	Martin, Osveta 1991 Praha, Grada 2021

	Detská prednemocniční a urgentní péče		
Gynekológia a pôrodnictvo	Gynekológia a pôrodnictvo	Macků, F.	Martin, Osveta 1992
	Intenzivní péče v porodní asistenci	Šálková, J.	Praha, Grada 2021
Neurologia	Neurologia	Bartko D.	Martin, Osveta 1993
	Neurologia	M. Brozman	Martin, Osveta 2011
Psychiatria	Psychiatria	Ondriášová, M.	Martin, Osveta 2005
Anesteziológia	Anestéziológia, resuscitológia a intenzívna starostlivosť	Bohuš O. a kol.	Martin, Osveta 1992
	Základy anesteziologie I. a II.	Zemanová J.	Národní centrum ošetrovatelství (NCO NZO), 2005
Urgentná medicína	Urgentná medicína	Viliam Dobiáš	Martin, Osveta 2021
	Od symptómu k diagnóze v záchranej službe	Bulíková, T.	Martin, Osveta 2010
Ošetrovateľské techniky	Ošetrovateľské techniky	Krišková, A. a kol.	Martin, Osveta 2006
	Ošetrovateľské postupy pro zdravotníckeho záchranára I. a II.	Veverková E. a kol.	Grada 2019
Záchranná zdravotná služba	EKG pre záchranárov nekaridiológov	Táňa Bulíková	Grada 2014
	Zásady transportu kriticky chorých	Pavol Török a kol.	Martin, Osveta 2015

Farmakológia	Základy všeobecnej farmakologie	Martin Kertys	Grada 2021
	Farmakologia	Križanová M. a kol	Martin, Osveta 2005

Didaktická technika

1. Prenosný spätný projektor
2. Počítače, tlačiareň, USB kľúč
3. Kopírovací stroj a skener
4. Diaprojektor,
5. Filmový projektor
6. Video a DVD prehrávač
7. Projekčné plátno
8. Flipchart
9. Uchytávacie lišty
10. Televízor
11. Magnetofón
12. Rozhlasový prijímač

Materiálne výučbové prostriedky

1. CD, DVD
2. Odborné filmy a diafilmy
3. Softvérové programy určené pre prácu v odbore, ktoré sú priebežne aktualizované
4. Obrazy, tabule, mapy a schémy konštrukcií
5. Vybavenie odborných učební podľa normatívu podľa ŠVP
6. Spotrebný zdravotnícky a iný materiál
7. Anatomicko-fyziologické a iné modely